

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

09 august 2023 nr. 07/5-03/1736/

La Număr unic 615/MEn/2023

*Referitor la examinarea PHG privind aprobarea proiectului de lege
cu privire la modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică*

Ministerul Energiei

e-mail: secretariat@energie.gov.md

Ministerul Finanțelor a examinat *proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică* și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

La proiectul de lege:

1. La pct. 27 din proiect, art. 95² se va completa cu un alineat nou în următoarea redacție:

„(5) Mijloacele bănești obținute din aplicarea sancțiunilor financiare se virează integral în bugetul de stat.”

La Nota informativă:

Compartimentul nr. 5 „Fundamentarea economico-financiară” urmează a fi completat cu date estimative a costurilor bugetare și nebugetare, în conformitate cu prevederile *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, reieșind din faptul că, în Anexa nr. 1 (Tabel pentru identificarea impactului) autorii estimează impactul cu valoare negativă (-1) asupra veniturilor și cheltuielilor publice.

**Secretar general
al ministerului**

Digitally signed by Roșca Dina
Date: 2023.08.09 19:00:24 BEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dina ROȘCA

Ex.: V. Railean; Tel.: (022)26-26-77
Co-ex.: N. Rotaru; Tel.: (022) 26-26-14
L. Buciușcanu; Tel.: (022)26-26-31

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE ȘI INTEGRĂRII EUROPENE
AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS AND EUROPEAN INTEGRATION
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Str. 31 August 1989 80, MD-2012 Chișinău • Tel: (373 22) 578205 • Fax: (373 22) 232302 • <http://www.mfa.gov.md>

Nr. DI/3/041.1-8723 din 31 iulie 2023

La nr. 18-69-7878 din 24 iulie 2023

Ministerul Energiei
Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a examinat proiectul Hotărârii Guvernului *privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (număr unic 615/MEn/2023)* și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

Cu referire la clauza de armonizare a proiectului, se menționează că aceasta nu corespunde cerințelor prevăzute în modelul din anexa nr. 2 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene (în continuare *Regulament*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018. Astfel, se subliniază faptul că în clauza de armonizare se indică seria, numărul și data Jurnalului Oficial al Uniunii Europene în care proiectul Uniunii Europene a fost publicat. În acest context, clauza de armonizare va avea următoarea redacție: „*Prezenta lege transpune Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 326 din 8.12.2011.*”

De asemenea, în ceea ce privește tabelul de concordanță, potrivit anexei 3 din Regulament, în compartimentul nr. 2 se indică tipul și titlul proiectului de act normativ național ce transpune dispozițiile actului Uniunii Europene. Astfel, acest compartiment va avea următorul cuprins: „*Proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică*”.

Digitally signed by Mițu Mihail
Date: 2023.07.31 14:50:38 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Mihai MÎȚU
Secretar General

**Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării
al Republicii Moldova**

Nr.03-2463 din 15.08.2023

La nr.18-69-7878 din 24.07.2023

Ministerul Energiei

Copie: Cancelaria de Stat

Cu referire la proiectul de hotărâre *privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică (număr unic 615/MEn/2023)*, în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele.

În proiectul legii

La pct.1 – cuvintele „*Prezenta lege transpune*” se vor exclude, iar completarea clauzei de armonizare se va efectua prin redarea, prin virgulă, a denumirii actului transpus în continuarea textului existent. Totodată, în acord cu prevederile art.44 alin.(3) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, în clauza de armonizare se indică și măsura în care actul Uniunii Europene este transpus (parțial/integral).

La pct.5 se constată divergența normelor propuse pentru completarea art.9, și anume alineatul (5¹) stabilește interdicția suspendării hotărârilor/deciziilor Agenției Naționale pentru Reglementarea în Energetică, emise în regim de urgență în cazul situațiilor excepționale, iar potrivit alineatul (5²) „*suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției poate avea loc doar prin încheiere judecătorească și doar în privința solicitantului*”. Astfel, se recomandă corelarea normelor prenotate prin revizuirea redacției alineatul (5²) în sensul instituirii excepției de la regula generală privind suspendarea actelor Agenției. De asemenea, întru respectarea prevederilor art.54 alin.(1) lit.c) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, se propune substituirea cuvântului „*solicitantului*” cu „*reclamantului*”, reieșind din prevederile Codului administrativ nr.116/2018.

La pct.17, art.82¹ se propune de a exclude sintagma „*filială sau*”, deoarece în legislația actuală deja se utilizează în mod exclusiv sintagma „*sucursală*”.

Concomitent, se remarcă necesitatea completării listei actelor ANRE nepasibile suspendării prin încheiere a instanței judecătorești, statuată în art.214 alin.(9) din Codul administrativ nr.116/2018. Pe cale de consecință, pct.6 din **Nota informativă** la proiect se va completa în mod corespunzător.

Secretar general

Digitally signed by Voicu Ina
Date: 2023.08.15 14:59:22 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ina VOICU

Liliana Moraru, 022-250-656
Nina Izbaș, 022-250-608

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Nr.21-4125 din 10 august 2023
La nr.18-69-7878 din 24 iulie 2023

Ministerul Energiei

e-mail: secretariat@energie.gov.md

Copie:

Cancelaria de Stat

e-mail: cancelaria@gov.md

Ca urmare a examinării *proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică (număr unic 615/MEn/2023)*, prin prisma competențelor funcționale, comunicăm susținerea acestuia, cu propuneri de îmbunătățire al acestuia.

Sub aspectul intenției de reglementare, autorul proiectului de lege (Ministerul Energiei) propune operarea unor modificări în cazul Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică, în vederea asigurării optimizării integrității și transparenței pieței angro de energie electrică, instituirii mecanismelor legale de intervenție în cazul disfuncționalității pieței energiei electrice, stabilirii criteriilor privind desemnarea operatorului pieței energiei electrice, etc.

Astfel, abordând aspectul respectării cerințelor de tehnică legislativă, *denumirea proiectului de lege* se va reda ținând cont de prevederile art.42 alin.(5) și art.55 alin.(5) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, astfel încât la indicarea datei de adoptare a actului normativ se va reflecta numărul de ordine, ca element de identificare, la care se adaugă anul în care a fost adoptat acesta, fiind despărțite de o bară „/”, conform următoarei formule redacționale: „cu privire la modificarea Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică”, prezenta recomandare se înaintează și în cazul dispoziției introductive de la **Art.I**.

Subsecvent, la **pct.1**, în cazul operațiunii de completare cu o nouă dispoziție se va utiliza textul „cu următorul cuprins:”, urmată de cuprinsul propunerii. Această observație devine valabilă și în cazul propunerilor exprimate la **pct.2, pct.3, pct.7, pct.8, pct.9, pct.10, pct.12, pct.13, pct.16, pct.24, pct.26, pct.27, pct.28**.

În partea ce ține de propunerile de la noțiunile „participant la piața energiei electrice” și „piață a energiei electrice de echilibrare” (**pct.2**), se va ține cont că

cuvântul „se înlocuiește” nu este caracteristic limbajului normativ și se va utiliza cuvântul „se substituie”, propunere ce urmează a fi luată în considerare pentru toate situațiile similare pe tot parcursul textului.

La **pct.5**, referitor la propunerea de completare transpusă la **art.9 alin.(4)**, cuvântul „expresia” se va substitui cu cuvântul „textul”, în condițiile în care intenția de reglementare vizează cifre, semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, aspect despre care se recomandă a se ghida autorul și în alte cazuri incidente ale proiectului de lege. În același timp, se va face distincția dintre număr și cifră. Ori, dacă un număr este format din două sau mai multe cifre, pentru identificarea acestuia, se folosește cuvântul „numărul” sau „cifrele” și nu „cifra”.

În ceea ce privește „Registrul participanților la piața angro”, supus reglementării la **art.84¹** și iminența prelucrării unor date cu caracter personal ce permit identificarea unor persoane fizice în cadrul acestui sistem de evidență, în acord cu propunerile exprimate la art.85⁹, considerăm ca oportună a se efectua referință la faptul că, prelucrarea datelor cu caracter personal în cadrul Registrului participanților la piața angro se va opera în conformitate cu prevederile Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

În cazul propunerii de la **art.87 alin.(3) lit.g)** remarcăm că, pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi, se utilizează cuvântul „se abrogă” și nu „se exclude”, cuvântul „se exclude” se utilizează doar în cazul excluderii unor cuvinte, sintagme, propoziții. Astfel, cuvântul „se exclude” se va substitui cu cuvântul „se abrogă”.

În final, precizăm faptul că **Nota informativă** însoțește „proiectul de lege”, nu „proiectul hotărârii Guvernului”, care eventual post-aprobare în ședință de Guvern, urmează a fi prezentat Parlamentului, în calitate de autoritate publică cu competență de adoptare, împreună cu dosarul de însoțire, în sensul art.40 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative. Complementar, sub aspectul consolidării suportului argumentativ, urmează a fi respectată Structura din anexa nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, prin urmare Notei îi vor fi consacrate 11 compartimente, iar „constatările expertizei financiare” vor fi integrate la „constatările altor expertize”, care va deveni compartimentul nr.11.

Secretar general

Digitally signed by Turcanu Angela
Date: 2023.08.11 13:49:31 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Angela ȚURCANU

Ex.: Silvia Muntean

Tel.: 022-250-672; E-mail: silvia.muntean@midr.gov.md

Republica Moldova

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică
ANRE

str. Alexandr Pușkin, nr. 52/A, MD-2005 Chișinău, Tel: 022 823 955, anre@anre.md, <http://www.anre.md>

Nr. 06-01/3254 din 08.08.2023

La nr. 18-69-7878 din 24.07.2023

Ministerul Energiei
al Republicii Moldova
secretariat@energie.gov.md
nicolae.negru@energie.gov.md

Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Cu referire la proiectul de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 107 din 27.05.2016 cu privire la energia electrică, **număr unic 615/MEn/2023**, remis spre avizare de către Cancelaria de Stat, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE/Agenția) intervine cu următoarele obiecții și propuneri.

1. La pct. 2, art. 2, se propune completarea cu noțiunea „*componentă de echitate*” și definirea acesteia.

Argumentare: Conform proiectului de modificare, art. 87 alin.(3), lit. a) al Legii va fi completat cu textul „componenta de echitate”, care reprezintă obligațiuni de plată reciprocă ca urmare a relației contractuale. Prin urmare, pentru excluderea echivocului legislativ, este necesară includerea în proiectul de lege a noțiunii de „componenta de echitate”, precum și modalitatea de cuantificare a acesteia.

2. La pct. 4, art.7 alin. (1) se propune a fi exclusă lit. t), deoarece nu ține de atribuțiile autorității de reglementare.

Argumentare: Instituirea și menținerea bazei de date a consumatorilor finali este atribuția operatorului de sistem și a furnizorului de energie electrică, dar nu a autorității de reglementare în domeniul energetic (a se vedea aquis-ul comunitar). De asemenea, nu este argumentat din punct de vedere al costurilor instituirea și menținerea a unei astfel de baze de date de către Agenție, mai ales în condițiile în care zilnic aceasta se modifică esențial (se racordează noi consumatori, se modifică contractele, se rezoluționează contractele etc).

Menținerea și actualizarea zilnică a unei asemenea baze de date de către Agenție nu va aduce plus valoare activității de reglementare, dimpotrivă va necesita costuri adiționale legate de instituirea a noi state de personal în cadrul Agenției pentru gestionarea bazei de date respective.

Mai mult ca atât, propunerea respectivă este în contradicție cu rigorile Legii privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07.2011, or consumatorii și utilizatorii și-au dat acordul prelucrării datelor cu caracter personal doar de către prestatorul de servicii, nu și pentru difuzarea acestora terțelor persoane.

3. La pct. 5, art. 9

- alin. (4) se propune a fi expus similar prevederii din Legea cu privire la gazele naturale nr.108 din 27.05.2016 în următoarea redacție:

„(4) Consiliul de administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile reglementate, privind tarifele reglementate – în termen de cel mult 90 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării

corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate.”.

Argumentare: Propunerea Agenției este fundamentată pe necesitatea instituirii unor criterii uniforme de reglementare a sectoarelor energeticii, ținând con de principiile legiferării prevăzute de art. 3 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și în special oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice.

Totodată, la stabilirea termenelor este necesar a fi luate în considerare criterii precum complexitatea cererilor examinate, analiza detaliată a calculelor și a costurilor pentru stabilirea unor prețuri/tarife corecte și justificate.

Menționăm, că termenul de 30 zile propus pentru examinarea cererilor de aprobare a tarifelor, prețurilor reglementate este suficient doar pentru consultarea publică a cererilor.

Prin urmare, este necesar acordarea unui termen suficient pentru examinarea volumului complex de informații și calculele prezentate de titularul de licență.

Totodată, pe parcursul examinării cererii, Agenția este în drept să solicite informații suplimentare de la titularul de licență pentru justificarea temeiniciei cererii, fiind imperios acordarea unui timp rezonabil pentru îndeplinirea atribuțiilor Agenției, privind aprobarea unor prețuri/tarife reglementate bazate pe costuri necesare și justificate.

Cu titlu de precizare, menționăm că în toate cazurile în care este posibilă examinarea în termen mai restrâns a cererilor respective, Agenția este interesată să aprobe prețurile/tarifele reglementate în termen util, având în vedere că legea indică termenul maxim în limitele căruia aceasta urmează să se încadreze.

- **alin. (5¹)** după fraza „fără respectarea prezentului articol” a se completa cu sintagma „și a Codului administrativ”.

Argumentare: Pentru a fi excluse conflictele de norme legale în aplicarea prezentului alineat în cazurile de urgență, întrucât hotărârile ANRE sunt acte administrative, emiterea cărora cade și sub incidența procedurii reglementate de către Codul administrativ (inițierea procedurii administrative, atragerea părților interesate, solicitarea opiniei acestora, etc.). Totodată, excepția de la procedura de transparență prevăzută de art. 9 al Legii nr. 107/2016, nu implică și derogarea de la procedura de transparență reglementată de art. 67 Codul administrativ.

Completările propuse prin prezentul alineat (de a include și prevederile Codului administrativ) vor evita eventualele situații incerte sau litigioase care pot surveni la aplicarea modificărilor legislative operate prin prezentul proiect.

- **alin. (5²)** se propune a fi exclusă fraza: „inclusiv hotărârile adoptate în conformitate cu articolul 85, articolul 95¹ și articolul 95² din prezenta lege”.

Argumentare: Considerăm că, este inoportună includerea frazei respective, dat fiind faptul că regula generală se aplică în toate cazurile, cu excepția derogărilor prevăzute expres de lege.

4. La pct. 7, art.15 alin.(1¹) se propune a fi exclus.

Argumentare: Propunerea de excludere a prezentului alineat este argumentată la pct.4, art.7 alin.(1).

5. La pct. 8, art.16 alin.(6) se propune:

- a se exclude sintagma „ să transmită Agenției și”

Argumentare: Propunerea de excludere a prezentei sintagme este argumentată la pct.4, art.7 alin.(1).

- a substitui expresia „termenii stabiliți” cu „termenele stabilite”.

6. La pct. 9, art.21, alin.(5¹) se propune a substitui cuvântul „realizat” cu „prestat”.

7. La pct. 13, art.80, alin.(3) se propune a se menține textul în redacția actuală.

Argumentare: Indiferent de gradul de maturitate al pieței, operatorul pieței energiei electrice este responsabil de gestionarea piețelor. Costurile respective trebuie recuperate de către operatorul pieței energiei electrice prin tariful aprobat, și nu de către operatorul sistemului de transport.

Odată cu desemnarea operatorului pieței energiei electrice și licențierea acestuia, tariful pentru operare va fi determinat în conformitate cu prevederile Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifului reglementat pentru serviciul de operare a pieței energiei electrice aprobată prin hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 395/2019 din 01.11.2019.

De notat că, serviciul de transport este achitat doar de către furnizori și operatorii sistemelor de distribuție, ceilalți participanți la piața energiei electrice neavând relații contractuale privind prestarea serviciilor de transport cu operatorul sistemului de transport. Astfel unii participanți vor fi subvenționați și exceptați de la plata costurilor pentru participarea pe piețele organizate.

8. La pct. 15, art.81¹

- la alin. (3) de substituit cuvântul „ia” cu „întreprindă”;

- se propune a se completa cu alin. (4) cu următorul cuprins:

„(4) În cazul în care măsurile dispuse de către Agenție nu sunt executate de către participanții pieței energiei electrice, Agenția aplică în privința acestora sancțiunea financiară prevăzută la art. 95 alin. (5) și sesizează Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.”.

Argumentare: Instituirea sancțiunilor financiare este absolut necesară, or, în lipsa acestora există riscuri în care participanții pieței vor neglija hotărârile Agenției respective. Aplicarea unor sancțiuni va avea nu doar scop punitiv, dar și preventiv, pentru a descuraja perpetuitatea unor eventuale încălcări.

Totodată, este extrem de important ca Agenția să dețină posibilitatea de a sesiza Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, întrucât Agenția nu dispune de atribuții de negociere cu conducerea autorităților din regiunea Transnistreană, ceea ce urmează a fi luat în considerare pentru asigurarea securității aprovizionării cu energie a Republicii Moldova. Or, în caz contrar Agenției i se impun unele obligații improprii autorității de reglementare.

9. La pct. 16, art. 82

- alin.(7) se propune a se menține în redacția actuală.

Argumentare: Această modificare nu este oportună, deoarece aprobarea tarifului pentru operarea pieței energiei electrice nu are tangență cu stabilirea de către Agenție dacă piața energiei electrice este matură și nu este indicat cum se va determina gradul de maturitate a pieței.

De asemenea, tariful pentru serviciul de operare a pieței energiei electrice depinde de cantitățile tranzacționate conform contractelor bilaterale și în acest sens nu este necesar să stabilim în lege prevederi ce sunt subiective și nu duc la simplificarea aplicării prevederilor legii.

- la alin. (10) data de prezentare a raportului urmează a fi indicat cel târziu sfârșitul lunii ianuarie.

Argumentare: Conform prevederilor art. 75 alin (6) din Legea nr.107/2016, Agenția publică raportul privind monitorizarea pieței până la **1 martie**, respectiv în cazul modificării termenului de prezentare a raportului până la 31 martie nu va fi posibil realizarea raportului de monitorizare a pieței de către Agenție.

10. La pct. 17, art. 82¹ alin. (1) lit. a) se propune excluderea sintagmei „sau sucursală”.

Argumentare: În conformitate cu art. 240 alin. (3) din Codul Civil, „*Sucursala nu este persoană juridică...*”. Totodată, în conformitate cu art. 3 pct.1 din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi „*forma organizatorico-juridică a activității de antreprenoriat este întreprinderea*”. În continuare, art. 14 alin. (1) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, prevede „*că licențele se acordă persoanelor fizice sau persoanelor juridice, înregistrate în modul stabilit în Republica Moldova în calitate de întreprindere, iar licențele pentru operarea pieței se acordă în exclusivitate persoanelor juridice*”.

În acest context, pentru a nu admite contradicții între actele normative în vigoare, considerăm necesar excluderea sintagmei „sau sucursala”.

11. La pct. 20, art. 85¹ se propune a fi expus în următoarea redacție:

„Articolul 85¹. Derogări de la mecanismele de piață pe piața energiei electrice.

- (1) *În cazul în care numărul vânzătorilor potențiali de energie electrică, furnizorilor de servicii de echilibrare sau de servicii de sistem nu permite organizarea licitațiilor pentru procurarea energiei electrice, serviciilor de echilibrare, Agenția este în drept să aprobe derogări de la mecanismele de piață pentru asigurarea vânzării energiei electrice sau a serviciului respectiv și să aprobe prețuri provizorii din oficiu.*
- (2) *Agenția aprobă prețuri provizorii din oficiu pentru energia electrică produsă utilizând informațiile disponibile privind prețurile aferente contractelor bilaterale de achiziționare a energiei electrice până la stabilirea disfuncționalității pe piața energiei electrice. În perioada disfuncționalității stabilite de Agenție, prețul energiei electrice de echilibrare livrată de producător se aprobă prin hotărâre de Agenție.*
- (3) *În cazul în care Agenția constată dispariția disfuncționalităților, stabilite conform articolului 81¹, Agenția stabilește termenele și condițiile pentru trecerea la funcționarea piețelor organizate conform Regulilor pieței energiei electrice.”.*

Argumentare: Modificarea prezentului articol este necesară, deoarece este imposibil de implementat în practică prevederile propuse în art. 85¹.

Menționăm că, la determinarea oricăror tarife/prețuri reglementate sunt două componente: costurile și cantitatea. Astfel pentru orice cantitate se determină costurile sale și vice-versa. Prin urmare, ANRE nu va cunoaște care este cantitatea de servicii acordate și respectiv nu va putea determina costurile necesare pentru prestarea a astfel de servicii.

Considerăm că, este oportun de reexaminat prevederile respective, având în vedere faptul că, orice aprobare de tarife/prețuri reglementate urmează a fi fundamentate, inițial de participantul pieței și apoi se examinează de ANRE.

De notat că, la inițierea elaborării unei metodologii urmează a fi determinat obiectul și principiile de reglementate, precum și respectarea prevederilor privind transparența în procesul decizional.

12. La pct. 24, art.86

- **alin.(2), lit. d¹)** se propune a fi modificat, cu următorul cuprins:

„d¹) *prețurile reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune, care țin cont de necesitatea furnizorului de ultimă opțiune să procure energie electrică la prețuri mai mari decât prețurile de procurare a energiei electrice conform contractelor bilaterale, pe parcursul unor perioade scurte de timp”;*

Argumentare: O componentă a prețului reglementat pentru furnizarea energiei electrice de ultimă opțiune ce poate duce la majorări a costurilor furnizorului de ultimă opțiune la furnizarea energiei electrice consumatorilor finali în baza acestui serviciu, este prețul de cumpărare a cantității de energie electrică în lipsa unor aranjamente contractuale pe termen lung. Prețul de procurare a energiei electrice pe parcursul unor perioade scurte de timp poate fi mai mare, egal sau mai mic decât prețul mediu de procurare a energiei electrice de către furnizorul serviciului universal. Celelalte componente ce se iau în considerare la determinarea prețului reglementat pentru furnizarea de ultimă opțiune sunt egale, cu valorile indicatorilor incluși în calculul prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorul serviciului universal. De asemenea, este oportun de menționat că la determinarea prețurilor reglementate urmează a fi luate în considerare valori ale indicatorilor ce pot fi justificați, argumentați și au valori distincte determinate în baza costurilor justificate, dar nu a unor estimări subiective, ce pot fi prezentate de furnizorul de ultimă opțiune.

- **alin.(2) se propune a fi completat cu lit. i),** cu următorul cuprins:

i) *prețuri provizorii pentru energia electrică produsă, în situații de disfuncționalitate pe piața energiei electrice;*

- **alin.(2¹)** se propune a fi exclus, ca fiind inoportun.

Argumentare: Excluderea prezentului alineat este necesar având în vedere că, producătorii nu dețin contracte încheiate pentru prestarea serviciilor de transport a energiei electrice, astfel nu toți participanții vor achita pentru participarea la piață tariful pentru serviciul de operare a pieței energiei electrice indiferent de gradul de maturare.

La determinarea tarifului pentru serviciul de operare a pieței energiei electrice se iau în considerare criteriile conform Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifului reglementat pentru serviciul de operare a pieței energiei electrice aprobată prin hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 395/2019 din 01.11.2019.

Astfel, indiferent de gradul de maturitate a pieței se va tranzacționa energie electrică necesară pentru acoperirea consumului pe țară și operatorul pieței energiei electrice va obține suficiente mijloace financiare pentru organizarea și desfășurarea activității licențiate.

13. art. 95 al Legii în vigoare se propune a fi completat cu aliniatul (5) cu următorul conținut:

„(5) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de la 10% la 15% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, a altor persoane juridice pentru neexecutarea hotărârilor Agenției pe subiecte ce țin de disfuncționalitatea pieței energiei electrice. În acest caz, hotărârile Agenției privind aplicarea sancțiunii financiare nu se suspendă de către instanța de judecată.”

Argumentare: Neexecutarea hotărârilor emise de Agenție în situație de disfuncționalitate a pieței de energie urmează a fi sancționată.

14. La pct. 28, art.96

- **alin.(14)** se propune a fi expus în următoarea redacție:

(14) Piața energiei electrice pentru ziua următoare, piața energiei electrice pe parcursul zilei, piața energiei electrice de echilibrare, piața serviciilor de sistem se vor institui în termenele stabilite în conformitate cu hotărârea Agenției, care se consultă public și se publică în Monitorul Oficial, după desemnarea operatorului pieței energiei electrice.”

Argumentare: Considerăm că stabilirea termenelor de instituire a piețelor organizate să nu facă parte din Regulile pieței, pentru a avea posibilitatea de a modifica termenele respective, în cazul în care va fi necesar, din diverse motive.

De asemenea, nu este necesară instituirea pieței contractelor bilaterale, deoarece o astfel de piață funcționează la moment. Alocarea capacităților interconexiunilor va fi efectuată de către operatorii de sistem din țările vecine cu care operatorul sistemului de transport va avea încheiate acordurile respective.

- **alin.(16¹)** se propune a fi expus în următoarea redacție:

„(16¹) În cazul implementării unor proiecte pilot finanțate din grant și/sau alte surse nerambursabile pentru instalarea echipamentelor de măsurare inteligente la consumatorii finali, în scopul stabilirii efectelor aplicării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum, Agenția, la solicitarea furnizorului serviciului universal și a organului central al administrației publice de specialitate în domeniul energiei, va aproba prețuri reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum doar pentru consumatorii finali implicați în proiectul pilot, prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare. La determinarea acestor prețuri reglementate Agenția va lua în considerare cheltuielile și costurile justificate suportate de furnizorul serviciului universal și de ultimă opțiune ce urmează a fi recuperate prin aplicarea prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum de la consumatorii finali respectivi, pe perioada de desfășurare a proiectului pilot. Furnizorul serviciului universal prezintă Agenției calculele și justificările necesare în scopul determinării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum.”

Argumentare: Considerăm oportun ca, astfel de proiecte să fie implementate de operatorii sistemelor de distribuție doar cu acordul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, să fie finanțate din granturi și/sau din alte surse nerambursabile.

Adițional propunerilor de modificare formulate în proiectul de Lege, Agenția consideră necesară includerea expresă în textul Legii că aprobarea prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice se realizează în funcție de orele de consum.

Veaceslav UNTILA
Director general

Republic of Moldova, Chișinău, MD-2012, 134, Ștefan cel Mare și Sfânt Ave.
Phone: +373 22 820 026, email: office@egov.md, web: <http://www.egov.md>

Nr. 3007 – 136 din 03.08.2023
La nr. _____ din _____

Ministerul Energiei

copie: Cancelaria de Stat

Cu referire la *indicația Cancelariei de Stat nr.18-69-8149 din 01.08.2023*, Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” (în continuare - AGE) a examinat **proiectul de hotărâre a Guvernului privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (număr unic 615/MEn/2023), autor – Ministerul Energiei, remis spre avizare**, și comunicăm următoarele.

1. Propunem de examinat suplimentar și de revizuit modificarea propusă la **pct.6**, deoarece considerăm că enunțul „iar după expresia „*licența pentru operarea pieței energiei electrice se eliberează*” se completează cu sintagma „*până la 10 ani, în conformitate cu Articolul 82¹ alineat (3)*” nu se integrează organic în art.12 alin.(9) din Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică, care în redacția în vigoare stipulează că „[...] *licența pentru operarea pieței energiei electrice se eliberează pe un termen de 10 ani*”.

2. **Pct.7 și 8** considerăm oportun de examinat suplimentar prin prisma armonizării cu prevederile Art.8 alin.(5) din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R1227>), care prevede, la concret, categoriile de informații ce le furnizează participanții la piață autorităților naționale de reglementare, ce nu se limitează doar la informații privind consumatorii finali și utilizatorii de sistem deserviți.

3. Pentru asigurarea interpretării și aplicării corecte a normei juridice, la **pct.17** propunem de examinat suplimentar și, după caz, de revizuit redacția primului enunț al **art.82¹ alin.(1)** ca să fie clară legătura de cauzalitate cu prevederile lit.a) – c). Ca o opțiune, ar putea fi substituirea cuvântului „*prin*” cu cuvintele „*și îndeplinește cumulativ următoarele cerințe*”.

4. La **pct.19**, în **art.84¹** cu care se propune de a fi completată Legea nr.107/2016, recomandăm de expus denumirea acestuia în următoarea redacție:

„**Articolul 84¹. Registrul participanților la piața angro a energiei electrice**”.

5. La același **pct.19**, în **art.84¹ alin.(2)** considerăm că nu este clar care a fost raționamentul și care va fi plusvaloarea stabilirii unei derogări de la prevederile Legii nr.71/2007 cu privire la registre la instituirea Registrului participanților la piața angro a energiei electrice. Considerăm necesară revizuirea alineatului respectiv și propune expunerea acestuia în următoarea redacție:

„(2) Agenția instituie, documentează, conform prevederilor Legii nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat și Legii nr.71/2007 cu privire la registre, și ține Registrul participanților la piața angro cu respectarea formatului și a cerințelor stabilite în cadrul Comunității Energetice, precum și a cerințelor stabilite în prezentul articol.”.

În primul rând, trebuie de precizat că, în opinia noastră, art.9 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie nu conține norme care ar argumenta necesitatea stabilirii unei asemenea derogări.

Totodată, comunicăm că, în principiu, salutăm toate inițiativele Ministerului Energiei de dezvoltare a sistemelor și resurselor informaționale de stat, în calitatea sa de organ central de specialitate al administrației în domeniile pe care la patronează. Implicit, susținem și instituirea de către ANRE a resurselor informaționale pentru înregistrarea, procesarea și stocarea datelor acumulate în activitatea sa, precum și furnizarea, în ca de necesitate, datelor respective autorităților și instituțiilor publice abilitate. În acest context, în argumentarea obiecției expuse supra, pornind de la competențele AGE în domeniul instituirii și dezvoltării sistemelor și resurselor informaționale de stat și bazându-ne pe prevederile legislației naționale considerăm oportun să venim cu unele comentarii vizavi de dreptul ANRE de creare a resurselor și sistemelor informaționale în scopul realizării misiunii proprii, luând în considerare statutul acesteia de autoritate administrativă autonomă și independentă față de Guvern, precum și competențele Agenției.

În primul rând, este necesar de menționat că Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, care reglementează, la nivelul normelor primare, raporturile juridice care apar în procesul de creare, formare și utilizare a resurselor informaționale automatizate de stat, a tehnologiilor, sistemelor și rețelelor informaționale, prin art.23 alin.(5), *abilitează autoritățile publice, inclusiv și ANRE, cu competența de bază de formare și utilizare a resurselor informaționale departamentale în scopul exercitării atribuțiilor acestora*. Cu referire la resursele informaționale departamentale, conform art.16 alin.(1) din aceeași lege, acestea se formează și se utilizează de către autoritățile în cauză, în calitate de posesori ai resurselor respective, și conțin informația necesară executării funcțiunilor lor, cu excepția datelor ce urmează a fi incluse în resursele informaționale de bază - Registrul de stat al populației și Registrul de stat al unităților de drept. Totodată, este important să se rețină că, potrivit art.7⁶ alin.(1) din Legea nr.467/2003, **„documentarea sistemelor și resurselor informaționale de stat este obligatorie”**, indiferent de categoria acestora de bază, departamentale sau teritoriale. De asemenea, este nu mai puțin important de ținut cont că, în conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.467/2003, *„resursele informaționale departamentale trebuie să fie interoperabile cu resursele informaționale de bază, departamentale și teritoriale respective”*.

Cu referire la modul de instituire, înregistrare și ținere a registrelor *din posesia autorităților publice care nu sunt subordonate Guvernului*, menționăm că sunt aplicabile reglementările Legii nr.71/2007 cu privire la registre, care, prin art.5 alin.(2), prevede posibilitatea instituirii unor *registre departamentale*. În acest context, legea în cauză prevede *competența autorităților publice abilitate prin lege*:

art.2 alin.(1) – de stabilire, conform Legii nr.71/2007, a regulilor de ținere a registrelor departamentale;

art.6 alin.(1) – de stabilire a obiectelor conținute în registrele pe care le instituie, conform destinației acestora;

art.7 alin.(1), coroborat cu pct.4 din Hotărârea Guvernului nr.153/2021 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Registrul resurselor și sistemelor informaționale de stat” și a Regulamentului privind modul de ținere a Registrului resurselor și sistemelor informaționale de stat:

1) de înregistrare, prin intermediul Sistemului informațional „Registrul resurselor și sistemelor informaționale de stat” (<https://rsi.gov.md/>), resursele și sistemele informaționale departamentale existente;

2) de asigurare a coordonării, prin intermediul Registrului respectiv, a intențiilor de creare a resurselor și sistemelor informaționale departamentale și a conceptelor viitoarelor resurse și sisteme informaționale departamentale;

3) de înregistrare a viitoarelor resurse și sisteme informaționale departamentale până la începerea creării sau implementării acestora;

4) de actualizare a datelor aferente resurselor și sistemelor informaționale departamentale înregistrate;

art.8 alin.(1) – de finanțare a creării și asigurării funcționării registrelor departamentale din contul și în limitele bugetului alocat, precum și din contul altor surse prevăzute de lege, inclusiv al mijloacelor obținute din prestarea serviciilor;

art.11 – de exercitare a calității de posesor al registrelor departamentale și de respectare a obligațiilor ce-i revin în această calitate;

art.16 alin.(1) – de instituire a registrelor departamentale, prin adoptarea deciziei respective;

art.16 alin.(3) – de aprobare a regulamentului cu privire la modalitatea de ținere a unui registru departamental, înainte de punerea în exploatare a sistemului informațional destinat ținerii acestuia;

art.17 alin.(1) și art.18 alin.(1) – de adoptare a hotărârii cu privire la reorganizarea sau lichidarea unui registru departamental.

6. La **pct.19**, în **art.84¹ alin.(5)** recomandăm de perfecționat stabilindu-se că participanții la piața angro a energiei electrice sunt obligați să se înregistreze în Registrul participanților la piața angro în modul stabilit în Regulamentul privind modul de ținere a acestui Registru aprobat de Agenție, fără a fi prevăzut expres, la nivel de lege, că în acest scop este necesară depunerea unei cereri. Subsecvent, urmează a fi reformulat corespunzător și **art.84¹ alin.(9)**.

7. La **pct.19**, în **art.84¹ alin.(8)** propunem de completat în final cu cuvintele „precum și autorităților și instituțiilor publice competente, la solicitarea acestora”. În opinia noastră, informațiile din viitorul Registru al participanților la piața angro a energiei electrice ar putea fi furnizate, spre exemplu, Ministerului Energiei pentru realizarea competențelor acestui organ central de specialitate al administrației publice etc.

Director adjunct

Digitally signed by Prisacar Andrei
Date: 2023.08.07 08:21:35 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Andrei PRISACAR

Ex.: *Eduard Fricatel*,
e-mail: eduard.fricatel@egov.md,
tel.: 0794 38 138

09.08.2023 nr. 46-05/1722

La nr. 07/2-950

din 24.07.2023

Ministerul Energiei al Republicii
Moldova

Cu privire la proiectul Hotărârii Guvernului

Ca răspuns la scrisoarea nr. 07/2-950 din 24.07.2023 cu privire la examinarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, intervenim cu următoarele comentarii:

1. La Articolul 2, noțiunea *"produse energetice angro"*:

"produse energetice angro - următoarele tipuri de contracte și instrumente derivate, indiferent de locul sau modul lor de tranzacționare:

- 1) contractele de furnizare a energiei electrice, în cazul în care livrarea se efectuează în Republica Moldova sau în țările care sunt parte a Comunității Energetice;*
- 2) contractele pentru prestarea serviciilor de transport a energiei electrice în Republica Moldova sau în țările care sunt parte a Comunității Energetice"*

se propune de a exclude subpunctul 2.

Argumentele de rigoare sunt următoarele:

Nu este clară necesitatea includerii contractelor pentru prestarea serviciilor de transport în grupul produselor energetice angro. Noțiunea de produs energetic a fost utilizată în Regulile pieței energiei electrice (în continuare - RPEE), și în dependență de tipul produsului (produse anuale, trimestriale, lunare săptămânale) a permis formularea clară a specificației detaliate și a cerințelor necesare aferente procesului de licitații pentru achiziția energiei electrice. Contractul pentru prestarea serviciilor de transport reprezintă un document întocmit în conformitate cu anumite reguli stipulate în Regulamentul 168/2019, în baza tarifului pentru serviciul de transport aprobat de ANRE și nu este obiect al licitației.

În cazul în care contractele pentru prestarea serviciilor de transport vor fi definite ca *"produse energetice angro"*, considerăm oportun să fie definită mai detaliat noțiunea *"prețul produselor energetice angro"*, care nu este aplicabilă pentru contractele de transport. La fel, Articolul 85⁴ necesită o revizuire dat fiind faptul că activitatea de intermediere cu titlu profesional a tranzacțiilor cu produse energetice angro nu este aplicabilă contractelor pentru prestarea serviciilor de transport.

2. La Articolul 9 [4]:

"[4] Consiliul de administrație al Agenției este obligat să examineze cererile privind costurile de bază, prețurile și tarifele reglementate în termen de cel mult 90 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile și tarifele reglementate în termen de cel mult 30 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate."

se propune din fraza "Consiliul de administrație al Agenției este obligat să examineze cererile privind costurile de bază, prețurile și tarifele reglementate în termen de cel mult 90 de zile calendaristice" de a exclude sintagma "prețurile și tarifele reglementate".

Argumentele de rigoare sunt următoarele:

Sintagma "prețurile și tarifele reglementate" trebuie excluse din partea care se referă la termenul de examinare de cel mult 90 de zile, deoarece cererea privind prețurile și tarifele reglementate va fi examinată în termen de cel mult 30 de zile calendaristice.

3. Articolul 19 [6] se propune de a fi completat cu sintagma:

"Producătorul este în drept să se angajeze în tranzacții bilaterale de export sau de import al energiei electrice cu condiția obținerii licenței pentru furnizarea energiei electrice."

Argumentele de rigoare sunt următoarele:

Considerăm oportun să fie indicat expres că participantul la piața angro nu poate efectua tranzacții transfrontaliere fără licență corespunzătoare.

4. Articolul 47 se propune de a fi completat cu subpunctul [3]:

"Operatorul de sistem emite aviz de racordare după depunerea garanției de bună execuție a proiectului centralei electrice de către solicitant. În cazul punerii în funcțiune a centralei electrice conform condițiilor avizului de racordare, garanția de bună execuție se rambursează integral solicitantului."

Argumentele de rigoare sunt următoarele:

Ținând cont de necesitatea majorării nivelului de proiecte efectiv implementate cu privire la centralele electrice și utilizarea efectivă a rețelei electrice fără blocarea capacității, urmare a obținerii avizelor de racordare, considerăm oportun de a analiza posibilitatea includerii unor prevederi la art.47 privind garanția de bună execuție a proiectului centralei electrice la etapa solicitării avizelor de racordare, cel puțin pentru proiectele cu capacități semnificative (tip C, D conform codului de rețea).

5. Articolul 78 [3] se propune de a fi completat cu sintagma:

"Participantii pieței angro a energiei electrice sunt în drept să se angajeze în tranzacții bilaterale de export sau de import al energiei electrice în baza licenței pentru furnizarea energiei electrice, licenței pentru transportul energiei electrice, licenței pentru distribuția energiei electrice și licenței pentru operarea pieței energiei electrice."

Argumentele de rigoare sunt următoarele:

Considerăm oportun să fie indicat expres că participantul la piața angro nu poate efectua tranzacții transfrontaliere fără licență corespunzătoare.

6. La Articolul 80 [3]:

"[3] Organizarea și administrarea pieței energiei electrice pentru ziua următoare, a pieței energiei electrice pe parcursul zilei și a pieței organizate a contractelor sunt în sarcina operatorului pieței energiei electrice. Până la atingerea gradului de maturitate a piețelor organizate, tariful reglementat pentru organizarea și administrarea piețelor organizate, este stabilit în baza unei metodologii de tip cost-plus aprobate de Agenție și va fi recuperat de la participanții la piața angro, prin intermediul unei componente a tarifului pentru transportul energiei electrice."

se propune de a înlocui sintagma "va fi recuperat de la participanții la piața angro, prin intermediul unei componente a tarifului pentru transportul energiei electrice" cu sintagma "va fi achitat de participanții la piața angro".

7. Articolul 86 [2¹):

"[2¹) Până la atingerea maturității piețelor organizate, contractul de transport încheiat de către operatorul sistemului de transport și participanții la piața angro pentru serviciul de transport al energiei electrice include și componenta necesară acoperirii veniturilor operatorului pieței de energie electrică, inclusiv a celor corespunzătoare calității de operator unic desemnat."

se propune de a fi exclus.

Argumentele de rigoare sunt următoarele:

Ținând cont de propunerea de modificare ale alineatelor (3), art. 80 și (2¹), art. 86, privind includerea în tariful pentru transportul energiei electrice a componentei privind organizarea și administrarea piețelor organizate până la atingerea nivelului de maturitate a respectivelor piețe organizate, dat fiind faptul că tariful pentru transportul energiei electrice este perceput de operatorul sistemului de transport, în proiectul de modificare nu se regăsește modul în care operatorul piețelor organizate, ca responsabil pentru organizarea și administrarea piețelor organizate [PZU, PPZ], acoperă costurile suportate prin intermediul tarifului pentru transportul energiei electrice.

Astfel, se propune de a menține tariful reglementat pentru serviciul de operare a pieței energiei electrice până la atingerea maturității piețelor organizate, iar recuperarea costurilor în cazul dat poate fi extinsă asupra contractelor bilaterale.

Director general interimar
Sergiu APARATU

Executor O. Popa
tel: /022/ 253-344
S. Rîjcov
tel: /022/ 253-567

S.A. "Rețelele Electrice de Distribuție Nord"

MD 3100, mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare, 180 "A"
tel: +373 231 53100, fax: +373 231 53118
email: anticamera@rednord.md; www.rednord.md
IDNO 1003602006563 Cod TVA 1200555

Nr. 168804/1462 din "31.07" 2023
La nr.07/2-950 din 24.07.2023

Dlui Constantin BOROSAN
Secretar de Stat Ministerul Energiei
Piața Marii Adunări Naționale, nr.1, mun. Chișinău, MD-2012

Stimate Domnule Secretar de Stat,

Prin prezenta, S.A. „RED-Nord” conform scrisorii nr.07/2-950 din 24 iulie 2023 cu privire la prezentarea avizelor privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, Vă aduce la cunoștință următoarele propuneri:

1. **Articolul 2.** Noțiuni principale de suplinit cu sintagma:
„produse energetice angro – următoarele tipuri de contracte și instrumente derivate, indiferent de locul sau modul lor de tranzacționare:
2) *contractele pentru prestarea serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice în Republica Moldova sau în țările care sunt parte a Comunității Energetice”.*
2. **Articolul 78.** Piața angro a energiei electrice.
Nu sunt determinate concret **produse conexe**.
1) *Tranzacțiile de vânzare-cumpărare a energiei electrice, inclusiv tranzacțiile de import sau export, tranzacțiile de vânzare-cumpărare a produselor conexe, la care participă producătorii, operatorii sistemelor de transport, operatorii sistemelor de distribuție și furnizorii se efectuează pe piața angro a energiei electrice.*
În actuală ediție a Legii prenotate este indicat ... *tranzacțiile de vânzare-cumpărare a energiei electrice pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică, a energiei electrice de echilibrare, a capacităților de interconexiune, a serviciilor de sistem ..., dar în versiunea propusă au fost emise.*
3. **Articolul 80.** Piețele organizate de energie electrică.
Nu este clar sensul în alineatul (3) ... *tariful reglementat pentru organizarea și administrarea piețelor organizate, se stabilit pe baza unei metodologii de tip cost-plus aprobate de Agenție*
...

4. **Articolul 81¹. Mecanisme aplicabile în cazul unor disfuncționalități pe piața energiei electrice.**

b) *Un număr insuficient de participanți la piața energiei electrice de echilibrare și la piața serviciilor de sistem;*

Considerăm de precizat un procent anumit la ... *număr insuficient de participanți...*

Cu respect,

**Director general interimar
al S.A. „RED-Nord”**

Romeo LOPOTENCU

Ex. Albert Mazur
Tel. 023153156
email: albert.mazur@rednord.md

Ministerul Energiei al Republicii Moldova,
Piața Marii Adunări Naționale nr. 1, Chișinău,
MD-2012, E-mail: secretariat@energie.gov.md

Copie:
Cancelaria de Stat a Republicii Moldova,
MD-2012, Republica Moldova, Casa Guvernului,
Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, nr. 1,
E-mail: cancelaria@gov.md

Nr. de ieșire: 0505/133001-20230802
Nr. intrare: 20230727-74928
La Nr.: 07/2-950 din 24 iulie 2023

Subiect: Avizarea "Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică "

Prin prezenta, Î.C.S. "Premier Energy Distribution" S.A. având în vedere scrisoarea Nr. 07/2-950 din 24 iulie 2023, avizarea proiectului Hotărârii Guvernului *cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică* , expediază atașat propunerile și sugestiile cu privire la elaborarea proiectului menționat.

Anexa: Propuneri de modificare a „Legii nr. 107/27.05.2016 cu privire la energia electrică” Î.C.S. "Premier Energy Distribution" S.A pe 8 pagini.

Cu respect,

Digitally signed by Gotișan Tatiana
Date: 2023.08.07 10:11:09 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Gotișan Tatiana

Director Reglementari, Tarife și Achiziții de Energie

Executor: Stancu Elena
Telefon: 022 431 934

Anexă: Tabel de sinteză cu propuneri la proiectul de „Legii nr. 107/27.05.2016 cu privire la energie electrică” de la Premier Energy Distribution S.A.

Articolelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Propunerea modificare	Argumentarea
<p>Articolul 81:</p> <p>Regulile pieței energiei electrice.</p> <p>(3) Regulile pieței energiei electrice reglementează în special:</p> <p>m) modalitatea de repartizare și de compensare în cadrul grupului de echilibrare a dezechilibrelor individuale create de către membrii grupului de echilibrare;</p>	<p>Articolul 81:</p> <p>(3) Regulile pieței energiei electrice reglementează în special:</p> <p>m) modalitatea de repartizare, compensare și algoritmul de calcul privind repartizarea costurilor și veniturilor în cadrul grupului de echilibrare a dezechilibrelor individuale create de către membrii grupului de echilibrare.;</p>	<p>Este necesar să fie aprobat algoritmul de calcul privind repartizarea costurilor și veniturilor, similar după cum s-a procedat și în România, pentru a asigura transparența în funcționare grupurilor de echilibrare.</p>
<p>Articolul 81¹:</p> <p>Mecanisme aplicabile în cazul unor disfuncționalități pe piața angro a energiei electrice.</p>	<p>Articolul 81¹:</p> <p>Se completează cu următoarele puncte:</p> <p>e) Lipsa unei piețe concurențiale și drept urmare aplicarea unor prețuri de procurare a energiei electrice pe piața locală formate în condiții diferite de cele de pe piața concurențială;</p> <p>f) Lipsa posibilității organizării licitațiilor din cauza limitării secțiunii sau conjuncturii piețelor regionale.</p> <p>g) Insuficiență de timp pentru organizarea și desfășurarea licitațiilor pentru procurarea energiei electrice.</p>	<p>Articolul a fost completat cu literele e)-g) care prevăd situații când pe piața locală sunt aplicate prețuri pentru energia electrică mult inferioare decât cele practicate pe piața regională ceea ce împiedică concurența între diferite surse. La fel exista acum limitările de secțiune la import, conflictul armat din țara vecina, lipsa cantităților suficiente de combustibil pentru producerea energiei electrice. O alta cauză ar putea în cazul insuficienței de timp de a organiza licitație, în condițiile actuale pentru a organiza o licitație avem nevoie de cel puțin 2 luni. Drept urmare, aceste cazuri pot fi constatate de Agenție din oficiu și declarată disfuncționalitate pieței angro fără a organiza licitații.</p>

<p>Articolul 85¹:</p> <p>(2) Prețurile reglementate stabilite conform alineatului (1) se determină pentru fiecare vânzător de energie electrică sau de serviciu și trebuie să asigure recuperarea costurilor, inclusiv a costurilor investiționale.</p>	<p>Articolul 85¹:</p> <p>(2) Prețurile reglementate stabilite conform alineatului (1) se determină pentru fiecare vânzător de energie electrică sau de serviciu și trebuie să asigure recuperarea costurilor, inclusiv a costurilor investiționale și un beneficiu rezonabil pentru investitor.</p>	<p>Este necesar să fie stabilită și o marja rezonabilă pentru investitor.</p>
<p>Articolul 85², alin.(1), lit.b):</p> <p>b) să divulge aceste informații altei persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în cadrul exercitării muncii, profesiei sau funcțiilor persoanei respective, cu informarea acesteia în legătură cu faptul că informațiile comunicate sunt privilegiate;</p>	<p>Articolul 85², alin.(1), lit.b):</p> <p>b) să divulge aceste informații altei persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în baza legii sau în cadrul exercitării muncii, profesiei sau funcțiilor persoanei respective, cu informarea acesteia în legătură cu faptul că informațiile comunicate sunt privilegiate;</p>	<p>La excepții a fost adăugată ipoteza când divulgarea informațiilor are loc în virtutea unei obligații de divulgare a lor care-i revine persoanei în baza legii.</p>
<p>Articolul 85², alin.(6), lit.a):</p> <p>a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză;</p>	<p>Articolul 85², alin.(6), lit.a):</p> <p>a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză și au cunoscut sau trebuiau să cunoască acest fapt la momentul diseminării;</p>	<p>Textul a fost completat cu sintagma ”și au cunoscut sau trebuiau să cunoască acest fapt la momentul diseminării” pentru a exclude situațiile când anumite consecințe se produc fortuit sau fără a fi urmărite și prevăzute de persoanele care diseminează informații. Reieșind din complexitatea piețelor angro de energie electrică, s-ar putea ca unele efecte din cele produse ca urmare a diseminării să nu poată fi efectiv prezise. Prin urmare, în aceste cazuri, ar fi inechitabile aplicarea unor sancțiuni din moment ce efectele sunt imprevizibile, iar diseminarea s-ar face dintr-un motiv legitim de informare a publicului, în conformitate cu principiile libertății presei și a exprimării.</p>
<p>Articolul 85³, alin.(1):</p> <p>(1) Un participant la piața energiei electrice este obligat să facă publice în mod efectiv și în timp util informațiile privilegiate deținute cu privire la activitatea comercială sau la</p>	<p>Articolul 85³, alin.(1):</p> <p>(1) Un participant la piața energiei electrice este obligat să facă publice în mod efectiv și în timp util informațiile privilegiate deținute cu privire la activitatea comercială sau la instalațiile pe care le</p>	<p>Textul art. 85³ alin.(1) este destul de vag sub aspectul cantitativ, calitativ și procedural al informațiilor privilegiate care trebuie supuse publicității. Prin urmare, pentru asigurarea previzibilității reglementării și pentru a face reglementarea aptă de a fi aplicată – în special, reieșind din consecințele nepublicării - este necesar ca aceasta să fie completată printr-</p>

<p>instalațiile pe care le deține ori le controlează acesta, întreprinderea-mamă sau o întreprindere înrudită a acestuia sau de ale căror aspecte operaționale este responsabil în totalitate sau parțial respectivul participant sau întreprinderea-mamă ori întreprinderea înrudită a acestuia. Se supun publicării informațiile care se referă la capacitatea și utilizarea instalațiilor de producere, a instalațiilor de utilizare sau a rețelelor de transport al energiei electrice, inclusiv informațiile referitoare la indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestora.</p>	<p>deține ori le controlează acesta, întreprinderea-mamă sau o întreprindere înrudită a acestuia sau de ale căror aspecte operaționale este responsabil în totalitate sau parțial respectivul participant sau întreprinderea-mamă ori întreprinderea înrudită a acestuia. Se supun publicării informațiile care se referă la capacitatea și utilizarea instalațiilor de producere, a instalațiilor de utilizare sau a rețelelor de transport al energiei electrice, inclusiv informațiile referitoare la indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestora, în conformitate cu criteriile stabilite de Agenție prin hotărârea aprobată conform alin.(5).</p>	<p>o hotărâre a Agenției care va stabili ce informații urmează a fi publicate și în ce condiții. De principiu, acest aspect este stabilit în alin.(5) al aceluiași articol. Totuși, pentru a evita orice confuzie în aplicare, se propune completarea alineatului cu sintagma ” în conformitate cu criteriile stabilite de Agenție prin hotărârea aprobată conform alin.(5)”.</p>
<p>Articolul 87:</p> <p>(3) Metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate trebuie să includă:</p> <p>a) componenta și modul de calculare a:</p> <p>– cheltuielilor aferente consumului tehnologic și pierderilor de energie electrică din rețelele electrice de distribuție, al căror nivel nu-l va depăși pe cel efectiv înregistrat în anul precedent;</p>	<p>Articolul 87:</p> <p>(3) Metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate trebuie să includă:</p> <p>a) componenta și modul de calculare a:</p> <p>– cheltuielilor aferente consumului tehnologic și pierderilor de energie electrică din rețelele electrice de distribuție;</p>	<p>Prevedere care trebuie exclusă</p>
<p>Articolul 87:</p> <p>(3) Metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate trebuie să includă:</p> <p>a) componenta și modul de calculare a:</p>	<p>Articolul 87:</p> <p>(3) a) Punct nou</p> <p>– componenta de compensare a decalajului între plățile furnizorilor/operatorilor de sistem către terți și colectarea plăților de la consumatorii</p>	<p>Această componentă este o imobilizare permanentă de resurse financiare ale investitorilor, care nu poate fi exclusă din activitate și necesită să fie recunoscută, deoarece în caz contrar întreprinderile din sector sunt lipsite de resurse financiare stringente pentru desfășurarea unei activități continue. Conform practicilor din ultimele rapoarte ale Comunității Energetice acest cost este unul necesar și recunoscut în prețurile și tarifele reglementate.</p>

	finali/utilizatorii de rețea, fie din fonduri proprii, împrumuturi și/sau devieri tarifare.	
Articolul 95¹: (1) Pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor stabilite la articolele 85 ² - 85 ⁹ , Agenția aplică, cumulativ sau separat, următoarele sancțiuni:	Articolul 95¹: (1) Pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor stabilite la articolele 85 ² - 85 ⁹ , Agenția aplică una din următoarele sancțiuni:	Sintagma ”cumulativ sau separat” autorizează aplicarea mai multor sancțiuni pentru un caz de încălcare a obligațiilor stabilite la articolele 85 ² – 85 ⁹ așa cum termenii ”nerespectarea” și ”încălcarea” din ipoteza normei sunt la singular. Ceea ce ar conduce la ideea că pentru o singură ”nerespectare” sau ”încălcarea” ar putea fi aplicate sancțiuni multiple care pot fi cumulate. Or, aceasta contravine principiului legalității ce presupune aplicarea unei singure sancțiuni pentru săvârșirea unei singure încălcări/abateri.
Articolul 95¹, alin.(1), lit.d): d) anunțarea publică a declarației de nerespectare și a sancțiunii aplicate, cu excepția cazului în care acestea nu pot fi făcute publice pe motivul existenței unui interes public conflictual prevalent sau a unui alt motiv cu caracter sensibil. În măsura posibilităților, pentru a atenua posibilele efecte ale publicării declarației de nerespectare și a sancțiunii aplicate asupra potențialului interes public, Agenția este în drept să publice părți anonimizate ale hotărârii prin care s-a dispus sancțiunea în cauză.	Articolul 95¹, alin.(1), lit.d): d) anunțarea publică a declarației de nerespectare sau a sancțiunii aplicate, cu excepția cazului în care acestea nu pot fi făcute publice pe motivul existenței unui interes public conflictual prevalent sau a unui alt motiv cu caracter sensibil. În măsura posibilităților, pentru a atenua posibilele efecte ale publicării declarației de nerespectare sau a sancțiunii aplicate asupra potențialului interes public, Agenția este în drept să publice părți anonimizate ale hotărârii prin care s-a dispus sancțiunea în cauză.	Așa cum Articolul 95 ¹ , alin.(1) menționează diferitele categorii de sancțiuni separat, iar acestea se aplică distinct pentru diferitele categorii de încălcări, se impune modificarea textului propunerii de la Articolul 95 ¹ , alin.(1), lit.d), cu înlocuirea conjuncției ”și” care indică asupra unei cumulări a mai multor sancțiuni – și care ar sugera că anunțarea publică implică întotdeauna mai multe sancțiuni - cu conjuncția ”sau” care indică asupra faptului că va fi făcută publică doar acea sancțiune care se aplică. În acest fel prevederea va căpăta certitudine și previzibilitate și vor fi evitate confuziile în aplicarea normei.
Articolul 95¹, alin.(2): (2) La determinarea tipurilor de sancțiuni, a mărimii sancțiunilor financiare pentru nerespectarea sau încălcarea	Articolul 95¹, alin.(2): literă nouă	Propunerea are ca scop completarea circumstanțelor de care urmează să țină cont Agenția la aplicarea sancțiunilor, după modelul art. 70 al Legii concurenței nr. 183/2012, luând în considerație faptul că atât Legea concurenței cât și prevederile prezentei legi se referă la sancțiuni aplicate pentru încălcări

<p>obligățiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, precum și a efectelor cumulate ale acestora, Agenția va ține cont de următoarele circumstanțe:</p>	<p>e) atitudinea de cooperare a participanților la piața energiei electrice pe parcursul investigațiilor, inclusiv încetarea încălcării din propria voință, precum și alte împrejurări care demonstrează voința lor de a facilita examinarea încălcărilor.</p>	<p>comise pe anumite piețe care afectează funcționalitatea acestora.</p>
<p>Articolul 95¹, alin.(3):</p> <p>(3) Agenția aprobă, prin hotărâre, criteriile utilizate pentru stabilirea sancțiunilor specifice și pentru cuantificarea sancțiunilor financiare.</p>	<p>Articolul 95¹, alin.(3):</p> <p>(3) Agenția aprobă, prin hotărâre, criteriile utilizate pentru stabilirea sancțiunilor specifice și pentru cuantificarea sancțiunilor financiare ținând cont de dispozițiile alineatului (2) și de cele mai bune practici ale statelor membre ale Comunității Energetice.</p>	<p>Propunerea are ca scop asigurarea implementării alin.(2) la aprobarea, de către Agenție, prin hotărâre, a criteriilor utilizate pentru stabilirea sancțiunilor specifice și pentru cuantificarea sancțiunilor financiare, dar și pentru preluarea celor mai bune practici de aplicare a lor. Conținutul hotărârii la care face referire alin.(3) este esențial pentru aplicarea corectă a acestor criterii în procesul de examinare a încălcărilor, de aceea este necesar ca acesta să nu fie produsul unor viziuni subiective ale autorităților care nu au o practică în cercetarea unor astfel de încălcări, ci să aibă la baza o practică a unor autorități ale statelor care au implementat asemenea prevederi și au și o practică în acest sens.</p>
<p>Articolul 95², alin.(1):</p> <p>(1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>Articolul 95², alin.(1):</p> <p>(1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>Stabilirea sancțiunilor fără a prevedea un maxim legal, ci doar un minim legal, acordă autorităților o marjă largă de apreciere a mărimii acestora și creează condiții pentru abuzuri în aplicarea lor. Stabilind doar un minim al sancțiunii la 1%, maximul acesteia, cel puțin teoretic, ar putea fi de 10%, 30% sau chiar 50%. Or, acest procedeu este contrar principiului previzibilității reglementării activității de întreprinzător stabilit de art. 4 lit. a) al Legii nr. 235 din 20.07.2006. Din aceste motive, este necesar ca redacția alin.(1) să fie modificată astfel încât acesta să conțină maximul legal al sancțiunii, făcând reglementarea clară și previzibilă. Totodată, stabilind un maxim legal al sancțiunilor, Agenția va putea să aplice criteriile pentru individualizarea sancțiunilor, inclusiv pe cele oferite de art. 18 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, dar și pe cele de la art. 95¹, alin.(2). De altfel,</p>

		acesta este procedeul folosit la redactarea Articolului 95 ² , alin.(4), lit.a), b), c) unde s-a stabilit doar un maxim legal al majorărilor.
<p>Articolul 95², alin.(2):</p> <p>(2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>Articolul 95², alin.(2):</p> <p>(2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>Stabilirea sancțiunilor fără a prevedea un maxim legal, ci doar un minim legal, acordă autorităților o marjă largă de apreciere a mărimii acestora și creează condiții pentru abuzuri în aplicarea lor. Stabilind doar un minim al sancțiunii la 3%, maximul acesteia, cel puțin teoretic, ar putea fi de 10%, 30% sau chiar 50%. Or, acest procedeu este contrar principiului previzibilității reglementării activității de întreprinzător stabilit de art. 4 lit. a) al Legii nr. 235 din 20.07.2006. Din aceste motive, este necesar ca redacția alin.(2) să fie modificată astfel încât acesta să conțină maximul legal al sancțiunii, făcând reglementarea clară și previzibilă. Totodată, stabilind un maxim legal al sancțiunilor, Agenția va putea să aplice criteriile pentru individualizarea sancțiunilor, inclusiv pe cele oferite de art. 18 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, dar și pe cele de la art. 95¹, alin.(2). De altfel, acesta este procedeul folosit la redactarea Articolului 95², alin.(4), lit.a), b), c) unde s-a stabilit doar un maxim legal al majorărilor.</p>
<p>Articolul 95², alin.(3):</p> <p>(3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>Articolul 95², alin.(3):</p> <p>(3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>Stabilirea sancțiunilor fără a prevedea un maxim legal, ci doar un minim legal, acordă autorităților o marjă largă de apreciere a mărimii acestora și creează condiții pentru abuzuri în aplicarea lor. Stabilind doar un minim al sancțiunii la 5%, maximul acesteia, cel puțin teoretic, ar putea fi de 10%, 30% sau chiar 50%. Or, acest procedeu este contrar principiului previzibilității reglementării activității de întreprinzător stabilit de art. 4 lit. a) al Legii nr. 235 din 20.07.2006. Din aceste motive, este necesar ca redacția alin.(3) să fie modificată astfel încât acesta să conțină maximul legal al sancțiunii, făcând reglementarea clară și previzibilă. Totodată, stabilind un maxim legal al sancțiunilor, Agenția va putea să aplice criteriile pentru individualizarea sancțiunilor, inclusiv</p>

		pe cele oferite de art. 18 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, dar și pe cele de la art. 95 ¹ , alin.(2). De altfel, acesta este procedeul folosit la redactarea Articolului 95 ² , alin.(4), lit.a), b), c) unde s-a stabilit doar un maxim legal al majorărilor.
Articolul 95², alin.(4): (4) În cazul nerespectării sau al încălcării obligațiilor stabilite la articolele 85 ² - 85 ⁹ care a condus sau a contribuit la consolidarea poziției dominante sau a puterii semnificative pe piața energiei electrice a unei întreprinderi de energie electrică existente, sancțiunile care urmează a fi aplicate conform prezentului articol se majorează după cum urmează:	Articolul 95², alin.(4): (4) În cazul nerespectării sau al încălcării obligațiilor stabilite la articolele 85 ² - 85 ⁹ care a condus sau a contribuit la consolidarea semnificativă poziției dominante sau a puterii semnificative pe piața energiei electrice a unei întreprinderi de energie electrică existente, sancțiunile care urmează a fi aplicate conform prezentului articol se majorează după cum urmează:	Și în acest caz, aplicarea sancțiunilor majorate impune existența unui criteriu clar și previzibil. Sintagmele de "consolidarea poziției dominante" sau "a puterii semnificative pe piața energiei electrice" sunt vagi și nu dau o certitudine/previzibilitate cu privire la aplicarea sancțiunilor majorate, caz în care acestea sunt lăsate la aprecierea subiectivă a colaboratorilor Agenției. Prin urmare, pentru a preveni aplicarea defectuoasă și abuzivă a acestei prevederi se impune introducerea unui criteriu de apreciere, astfel că textul alin.(4) urmează a fi completat cu calificativul "semnificativă", urmând ca în art. 2 al Legii să fie dată noțiunea sintagmei de "consolidarea semnificativă a poziției dominante sau a puterii semnificative".
Articolul 95², alin.(4), lit.a): a) până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alineatul (1);	Articolul 95², alin.(4), lit.a): a) până la 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alineatul (1);	Pornind de la principiul legalității, echității și proporționalității sancțiunilor, cuantumul majorării nu poate fi mare decât însuși cuantumul sancțiunii căreia i se aplică.
Articolul 95², alin.(4), lit.b): b) până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alineatul (2);	Articolul 95², alin.(4), lit.b): b) până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alineatul (2);	Pornind de la principiul legalității, echității și proporționalității sancțiunilor, cuantumul majorării nu poate fi mare decât însuși cuantumul sancțiunii căreia i se aplică.
Articolul 95², alin.(4), lit.c): c) până la 10% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alineatul (3).	Articolul 95², alin.(4), lit.c): c) până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alineatul (3).	Pornind de la principiul legalității, echității și proporționalității sancțiunilor, cuantumul majorării nu poate fi mare decât însuși cuantumul sancțiunii căreia i se aplică.
Articolul 96: Dispoziții finale și tranzitorii	Articolul 96: Dispoziții finale și tranzitorii	În primul rând Agenția trebuie să aprobe coeficienții pentru ca companiile să poată veni cu solicitare de preturi diferențiate în funcție de orele de consum în cadrul proiectelor demonstrative

<p>(161) Pentru testarea efectelor tarifelor cu prețuri diferențiate în funcție de orele de consum asupra comportamentului de consum al consumatorilor, furnizorii de energie electrică la tarife reglementate calculează prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare relevante și le propun Agenției spre aprobare, iar Agenția aprobă aceste tarife prin derogare de la prevederile prezentei legi, în vederea aplicării tarifelor în cadrul proiectelor demonstrative, la consumatorii implicați în proiectul demonstrativ. La determinarea acestor prețuri reglementate Agenția va lua în considerare cheltuielile și costurile justificate suportate de furnizorul serviciului universal ce urmează a fi recuperate prin aplicarea prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum de la consumatorii finali respectivi pe perioada de desfășurare a proiectelor. Furnizorul serviciului universal prezintă Agenției calculele și justificările necesare în scopul determinării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum.</p>	<p>(161) Pentru testarea efectelor prețurilor diferențiate în funcție de orele de consum asupra comportamentului de consum al consumatorilor în cadrul proiectelor demonstrative, furnizorii de energie electrică la serviciu universal calculează și propun spre aprobare prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare, în baza coeficienților stabiliți prin hotărârea Agenției. Agenția aprobă aceste prețuri prin derogare de la prevederile prezentei legi, în vederea aplicării tarifelor în cadrul proiectelor demonstrative.</p>	<p>numai după aceasta furnizorul va putea să depună o solicitare de prețuri. Ar trebui de dat definiția proiectelor demonstrative ca sunt proiecte pilot finanțate din surse nerambursabile. Formularea propusă de autor este foarte complicată și există noțiuni care nu sunt în corespundere cu noțiunile din lege.</p>
---	---	---

FEE-NORD

Furnizarea Energiei Electrice Nord

S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”
MD-3129, mun. Bălți, str. Strâi, 17 „a”
Cod fiscal 1015602003305
Capitalul social 600 000 lei
www.fee-nord.md
e-mail: anticamera@fee-nord.md
Tel: (231) 6-43-07

Nr.08-727 din 11.08.2023

Ministerul Energiei al Republicii Moldova

MD-2012, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1

secretariat@energie.gov.md

nicolae.negru@energie.gov.md

La solicitarea Ministerului Energiei al Republicii Moldova nr. 07/2-950 din 24.07.2023, de a prezenta Avizul asupra proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (nr. unic 615/MEn/2023), Vă comunicăm că nu avem careva obiecții și propuneri și ne exprimăm Avizul pozitiv asupra proiectului menționat.

Director General interimar

S.A. „FEE-NORD”

Oleg PETELCA

Digitally signed by Schița Sergiu
Date: 2023.08.11 16:23:54 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex: V. Larschi
Tel: 062163402

Digitally signed by Larschi Viorel
Date: 2023.08.11 16:09:11 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Gvernul Republicii Moldova
Agenția Proprietății Publice
„TERMoeLECTRICA” S.A.
MD-2024, mun. Chișinău, str. Tudor Vladimirescu, 6
Tel.: +373-22-43-64-59; fax: +373-22-49-50-97
E-mail: anticamera@termoelectrica.md
Cod fiscal: 1003000026295, Cod TVA: 0400008
Cod IBAN: MD63MD000000002251326842
B.C. „Moldindconbank” S.A., sucursala „Burebista”
Capitalul social: 554051600 lei

Правительство Республики Молдова
Агентство Публичной Собственности
„TERMoeLECTRICA” А.О.
MD-2024, мун. Кишинэу, ул. Тудор Владимиреску, 6
Тел.: +373-22-43-64-59, факс: +373-22-49-50-97
E-mail: anticamera@termoelectrica.md
Фискальный код: 1003000026295, НДС: 0400008
Код IBAN: MD63MD000000002251326842
Б.С. „Молдиндконбанк” А.О., отделение „Буребиста”
Уставный капитал: 554051600 лей

Nr. 79/1282 din 09.08.2023
La nr. 07/2-950 din 24.09.2023

Ministerul Energiei

e-mail: secretariat@energie.gov.md;
nicolae.negru@energie.gov.md

Copie: **Cancelaria de Stat**

e-mail: cancelaria@gov.md

Agenția Proprietății Publice

e-mail: correspondenta@app.gov.md

Prin prezenta, „Termoelectrica” S.A. Vă informează că a examinat proiectul de lege pentru modificarea Legii 107/2016 cu privire la energia electrică (număr unic-615/MEn/2023) și comunică următoarele.

1. Art. 2 în noțiunea „piață a energiei electrice pe parcursul zilei” este utilizată sintagma „echilibrarea portofoliului pentru o zi de livrare”. Reieșind din faptul că în cadrul normativ existent nu este utilizată această sintagmă se propune includerea acesteia în definiții pentru a nu crea careva confuzii.

2. Art. 2 în noțiunea „piață a energiei electrice pe parcursul zilei” este utilizată sintagma „pentru fiecare oră din ziua de livrare”. Pentru aducerea în concordanță cu noțiunile din Regulile pieței energiei electrice se propune substituirea sintagmei „pentru fiecare oră din ziua de livrare” cu sintagma „pentru fiecare interval de dispecerizare din ziua de livrare”.

3. Art. 9 alineatul (4) prevede „Consiliul de administrație al Agenției este obligat să examineze cererile privind costurile de bază, **prețurile și tarifele reglementate** în termen de cel mult 90 de zile calendaristice, iar cererile privind **prețurile și tarifele reglementate** în termen de cel mult 30 de zile calendaristice”. Se propune expunerea Art. 9 alineatul (4) în următoarea redacție „Consiliul de administrație al Agenției este obligat să examineze cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 90 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile și tarifele reglementate în termen de cel mult 30 de zile calendaristice”.

4. Art. 70 alin. (8) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică de expus în următoarea redacție „Pentru achitarea cu întârziere a consumului de energie electrică, consumatorii finali plătesc penalitate în mărime determinată și în modul stabilit prin contract în urma negocierilor. Căntumul penalității este negociabil, dar nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în monedă națională de băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei. În cazul în care penalitatea nu este stabilită în contract, titularul de licență poate aplica o penalitate în mărimea ratei medie anuale ponderate a dobânzii la creditele noi acordate în monedă națională de băncile comerciale, pentru un an, înregistrată

în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei, care va fi raportată la perioada efectivă de întârziere a plății calculate în zile calendaristice”. Această modificare este necesară reieșind din practica instanțelor de judecată care nu admit penalități în cazul în care acestea nu sunt stipulate în contract.

5. Art. 78 alineatul (3) este utilizată sintagma „piețele organizate naturale”. Pentru a nu crea careva confuzii și interpretări se propune descifrarea acestei sintagme.

6. Art. 81¹ alineatul (3) lit. e) prevede că Agenția este în drept să oblige unul sau mai mulți producători de energie electrică să participe la piața energiei electrice de echilibrare și la piața serviciilor de sistem sau să furnizeze servicii de echilibrare și servicii de sistem în cantități și la prețuri reglementate”. În cazul în care producătorul de energie electrică nu are posibilitate tehnică să furnizeze servicii de echilibrare și servicii de sistem cum pot fi aceștia obligați?

7. Art. 85¹ alineatul (4) stipulează „Mecanismele prevăzute la acest articol au caracter temporar”. Pentru a nu crea careva interpretări se propune indicarea unui termen maxim de aplicare a acestor mecanisme.

8. Art. 95² alineatul (3) de substituit sintagma „întreprinderilor de energie electrică” cu sintagma „întreprinderilor energetice”, pentru aducerea în concordanță cu noțiunile utilizate în cadrul normativ existent.

În acest context, solicităm respectuos luarea în considerare a propunerilor înaintate de către „Termoelectrica” S.A.

Cu respect,

Director General al întreprinderii (interimar)

Iurie RAZLOVAN

Gherșun Natalia
022 436 472

Societatea pe Acțiuni „CET-Nord” în proces de reorganizare

Republica Moldova, 3100, mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare, 168
tel. (+373-231) 53-359, 88-359,
E-mail: office@cet-nord.md, www.cet-nord.md
IDNO 1002602003945, Capitalul social :117 074 300 lei
IBAN: MD39VI022510100000013MDL
BC „Victoriabank” SA filiala 1 Bălți,
BIC:VICBMD2X740

Nr.. 310-08/1348 din 04.08.2023

Ministerul Energiei
secretariat@energie.gov.md

Referitor la: avizare proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (număr unic - 615/MEn/2023)

Urmare a examinării proiectului remis spre examinare, comunicăm următoarele obiecții și propuneri, de principiu, pentru producerea energiei electrice în regim de cogenerare:

1. Stabilirea unei limite admisibile de abaterii care să nu se considere dezechilibru în valoarea de $\pm 5\%$, or, diapazonul de reglare automată a frecvenței capacităților de cogenerare în limită de $\pm 5\%$ este direct dependent de nivelul de frecvență al sistemului electroenergetic (caracteristici tehnice prescrise în pașapoartele tehnice și în instrucțiunile de exploatare a producătorilor a utilajului de producere).

Ca argumentare, menționăm că, prin proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 107/2016 se propune ca în cazul apariției unei disfuncționalități pe piața angro de energie electrică, Agenția/ANRE va fi în drept să oblige unul sau mai mulți producători de energie electrică să participe la piața energiei electrice de echilibrare și la piața serviciilor de sistem sau să furnizeze servicii de echilibrare și servicii de sistem în cantități și la prețuri reglementate.

Subsecvent, în Nota informativă la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, este specificat faptul că unul din obiectivele Legii nr. 107/2016 constă în organizarea și asigurarea funcționării pieței energiei electrice **în condiții de transparență, de competitivitate și de nediscriminare, integrarea acesteia în piața regională și europeană, crearea condițiilor necesare pentru asigurarea concurenței pe piața energiei electrice.**

Astfel, reieșind din considerentul că, în proiectul de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, este stabilită o anumită limită admisibilă de abateri care nu se consideră dezechilibru, considerăm absolut imperativ ca și în cazul energiei electrice produse în regim de cogenerare, similar regenerabilelor, să fie determinată o limită admisibilă a abaterii care nu se consideră dezechilibru, în caz contrar, situația dată va crea dezechilibre permanente.

2. Completarea articolului 48 cu aliniatul (9¹) având următorul conținut: „În cazul persoanelor juridice cu capital integral sau majoritar de stat, care au în proprietate instalații electrice, linii electrice, posturi de transformare, precum și alte active care de facto sunt utilizate în activitatea reglementată a unui alt operator al pieței energiei electrice, sânt în drept să le transmită, cu titlu gratuit sau oneros, în proprietatea respectivului operator, la valoarea contabilă a activelor și la starea fizică/tehnică existentă. Modalitatea de transmitere a activelor, cu titlu gratuit sau oneros se va decide de către fondatorul persoanei juridice cu capital integral sau majoritar de stat care le transmite. Activele dobândite cu titlu gratuit nu se iau în considerare la calcularea bazei de active reglementate a operatorului de sistem, iar venitul obținut în urma primirii, cu titlu gratuit, a acestora se consideră venit neimpozabil. Activele dobândite cu titlu oneros, se iau în considerare la calcularea bazei de active reglementate ale operatorului de sistem, iar venitul obținut în urma

primirii, se consideră venit impozabil. Procedura de transmitere a activelor utilizate în activitatea reglementată a unui alt operator al pieței energiei electrice nu va depăși termenul de 3 luni de la solicitarea proprietarului, depusă către operatorul pieței energiei electrice”.

Ca argumentare, menționăm că, la situația actuală, transformatoarele 1T și 2T ale SE „Bălți CTE” 110/10 kV asigură tranzitul de energie electrică din rețeaua de transport spre rețeaua de distribuție. Aceste fluxuri de energie electrică care au loc în rețelele de transport și rețelele de distribuție nu au tangență cu regimul de funcționare al S.A. „CET-Nord”, deoarece energia electrică produsă de către unitățile de producere ale întreprinderii este livrată în rețeaua electrică de distribuție 10kV.

Pe parcursul perioadei 2021-2022 în instalațiile electrice 110/10 kV ale S.A. „CET-Nord” au fost înregistrate intrări din rețeaua de transport în volum de 152 403 846 kWh (2021 – 71 180 832 kWh; 2022 - 81 223 014 kWh) dintre care 84 480 642 kWh (2021 - 32 933 748 kWh; 2022 - 51 546894 kWh) constituie tranzitul de energie electrică din rețeaua de transport a operatorului Î.S. „Moldelectrica” spre rețeaua de distribuție. Subsecvent, pe parcursul perioadei similare, au fost înregistrate și anumite pierderi de energie electrică în transformatoarele 1T și 2T la SE „Bălți CTE” 110/10 kV în cantitate de 1608341 kWh (2021 - 620 412 kWh; 2022 - 987 929 kWh), dintre care 694 318 kWh (2021 - 333 362 kWh; 2022 – 360956 kWh) sunt ale S.A. „CET-Nord”, iar 914 023 kWh (2021 - 287 050; 2022 - 626 973) sunt pierderi ale ÎS „Moldelectrica” ca urmare a fluxurilor de energie electrică din rețeaua de transport către rețeaua de distribuție.

Considerăm că titularul de licență S.A. „CET-Nord” suportă nejustificat pierderile integrale de energie electrică din transformatoare pentru o altă activitate reglementată distinctă unității termoelectrice, precum ar fi serviciul de transport al energiei electrice, ceea ce conduce la majorarea neîntemeiată a prețului energiei electrice produse.

Totodată, responsabilitatea întreținerii, reparației, asigurării personalului necesar este impusă nejustificat față de S.A. „CET-Nord” care, pe de o parte nu pot renunța la aceste cheltuieli fiind proprietari și purtând responsabilitate atât din punct de vedere al securității industriale a obiectelor, cât și asupra fiabilității, iar pe de altă parte, aceste active nu sunt necesare în activitatea actualilor proprietari. Astfel, în mod nejustificat, deși activele date sunt necesare și utilizate în activitatea unor operatori ai pieței energiei electrice care obțin venituri din aceste activități, responsabilitatea de bază privind securitatea și fiabilitatea revine persoanelor terțe.

În asemenea circumstanțe, situația descrisă, considerăm că contravine obiectivului Legii nr. 107/2016 care constă în organizarea și asigurarea funcționării pieței energiei electrice ***în condiții de transparență, de competitivitate și de nediscriminare și crearea condițiilor necesare pentru asigurarea concurenței pe piața energiei electrice.***

3. Articolul 7 alineatul (2) să se completează cu lit. n) cu următorul conținut: „n) *aprobă prin hotărâre separată componenta de corectare a venitului reglementat la prețurile și tarifele reglementate și mecanismul de recuperare/restituire a acesteia.*”

Ca argument, menționăm că, până în prezent, această componentă tarifară rămâne a fi unica care nu este aprobată de către ANRE, deși reprezintă una dintre cele mai importante componente care are impact important asupra structurii prețurilor și tarifelor reglementate.

Totodată, la stabilirea „componentei de echitate” prevăzute în proiectul de modificare a Legii nr. 107/2016, nu pot fi puse în discuție careva aspecte de transparență și certitudine față de consumatori, în condițiile în care valoarea acestei componente nu va fi aprobată de către ANRE și nu va fi publicată în Monitorul Oficial pentru a fi adusă la cunoștința consumatorilor.

4. În proiectul de modificare a Legii nr. 107/2016, în textul alineatul (5²) propus a fi inclus la articolul 9, considerăm oportun de a exclude sintagma „doar în privința solicitantului”, deoarece, în condițiile în care instanța de judecată decide că un act normativ sau administrativ nu este justificat din orice motiv, această constatare trebuie să aibă efect asupra tuturor care sunt vizați de Hotărârea dată, dar nu doar asupra celor care s-au adresat în instanță.

5. În proiectul de modificare a Legii nr. 107/2016, textul alineatului (4) de la articolul 63, urmează a fi completat după cum urmează: „Dacă valoarea componentei de echitate/componenta de corectare a venitului reglementat influențează la micșorarea prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice, noii consumatori finali, care au încheiat pe parcursul anului de gestiune contracte de achiziție la prețuri reglementate, nu pot beneficia de componenta de

echitate/componenta de corectare a venitului reglementat determinată pentru perioada de reglementare, în care aceștia nu au achiziționat energie electrică”.

Ca argument, menționăm că, componenta de echitate este examinată în proiect, doar în contextul în care devierile tarifare pentru perioada precedentă sunt negative și furnizorul urmează să-și recupereze cheltuielile care nu au fost acoperite în perioadele precedente de reglementare. Însă, cadrul normativ, nu reglementează componenta de echitate în situația în care furnizorul a obținut în perioada precedentă de reglementare devieri tarifare pozitive, iar consumatorii existenți urmează să-și restituie banii achitați suplimentar. În aceste condiții, cheltuielile suplimentare care urmează a fi restituite consumatorilor, vor fi repartizate prin preț inclusiv noilor consumatori, care vor dori să beneficieze de preț mai redus, rezultat de la aplicarea devierilor tarifare pozitive, deși de facto noii consumatori nu au avut nici o contribuție în perioada precedentă de reglementare la veniturile suplimentare obținute de furnizor. Respectiv, cheltuielile suportate suplimentar de către consumatori trebuie restituite celor care au suportat aceste cheltuieli, dar nu și celor noi care au semnat contracte pe parcursul anului de gestiune.

Astfel, prin această procedură va fi exclusă subvenționarea noilor consumatori din contul consumatorilor existenți care sunt deserviți la prețuri reglementate, or, momentele speculative, fără o reglementare clară și transparentă, trebuie excluse din cadrul prețurilor reglementate.

6. Cu referire la completarea legii cu un nou articol 85¹, care la alin (3) prevede că *„În cazul în care producătorul sau furnizorul refuză să furnizeze informații privind costurile sale reale, Agenția stabilește prețuri reglementate pe baza prețurilor istorice ale acestuia sau pe baza prețurilor practicate de producători sau furnizori similari din țară sau din regiune”*, considerăm că prevederea respectivă, urmează a fi revizuită, și consultată suplimentar cu Agenția/ANRE, întrucât, prețurile istorice nu reprezintă un indicator relevant pentru stabilirea noilor prețuri, mai ales în condițiile în care prețul de achiziție a gazelor naturale și energiei electrice variază esențial în fiecare perioadă de gestiune.

Subsecvent, formularea *„prețuri practicate”*, este una interpretativă mai ales că nu este clar al cărui concret producător sau furnizor din țară, aceste prețuri pot reprezenta un *„punct de reper”*.

Totodată, efectuarea comparației cu prețurile din străinătate, este total irelevantă, atât timp cât există metodologii tarifare diferite, care conțin reglementări diferite referitor la cheltuielile de distribuție și transport.

7. În proiectul de modificare a Legii nr. 107/2016, alineatul (6) de la articolul 85², urmează a fi completat cu lit. c), având următorul conținut: *„c) divulgarea sau difuzarea informațiilor respective poate prejudicia interesele legitime a persoanei care urmează să prezinte informația”*. Considerăm că propunerea înaintată este în acord deplin cu propunerile formulate la art. 85³ aliniatul (2) și (7) din proiectul de modificare a Legii nr. 107/2016.

8. În proiectul de modificare a Legii nr. 107/2016, textul propunerii de completare a art. 86 alin. (2) cu litera h) *„prețuri reglementate pentru cantitățile de energie electrică sau de servicii oferite prin mecanisme reglementate stabilite în conformitate cu prevederile prezentei legi”*, considerăm că urmează a fi revizuit, întrucât, trebuie de stabilit expres la care categorii de prețuri se referă, or, formularea *„prețuri reglementate pentru cantitățile de energie electrică”* poate fi aplicată la toate categoriile de prețuri.

9. Considerăm că, în proiectul de modificare a Legii nr. 107/2016, propunerea de completare lit.a) alin. (3) articolul 87 *„componenta de echitate, care reprezintă obligațiuni de plată reciproce ca urmare a relației contractuale”*, urmează a fi reformulată după cum urmează: *„componentei de corectare a venitului reglementat (deficitului tarifar sau excedentului tarifar)”*, deoarece, nici Legea nr. 107/2016 în redacția actuală, nici proiectul de modificare a Legii nr. 107/2016, nu definește clar noțiunea de *„componentă de echitate”*, iar reieșind din conținutul prevederilor unde această sintagmă este utilizată, deducem că respectiva componentă, poate fi confundată ușor cu obligațiile de plată standard rezultate, în mod normal, în baza relațiilor contractuale.

Astfel, dacă noțiunea de componentă de echitate reprezintă de facto valoarea stabilită în baza mecanismului de recuperare a devierilor financiare (componentei de corectare a venitului reglementat) acest lucru urmează a fi stabilit expres, or, prevederile incluse în proiect la art. 63 alin. (3¹) relevă drept plăți separate aferente obligațiilor de plată și obligațiilor privind componenta de echitate.

După cum s-a menționat anterior, mecanismul de recuperare a devierilor tarifare urmează să includă prevederi atât pentru devierile tarifare negative (care au drept efect majorarea prețurilor de furnizare) și respectiv renunțarea consumatorilor la prețurile reglementate, cât și situațiile în care devierile tarifare aferente perioadelor precedente sunt pozitive (care au drept efect diminuarea prețurilor de furnizare) și ca rezultat semnarea noilor contracte de furnizare cu consumatori noi și repartizarea inechitabilă a supra-plăților aferente perioadelor precedente între consumatorii care nu au suportat de facto aceste cheltuieli.

Considerăm că, în condițiile în care în proiectul de modificare a Legii nr. 107/2016 sunt incluse noțiuni noi care nu sunt definite clar, precum și mecanisme aferente „componentei de echitate”, iar determinarea deficitului sau excedentului tarifar, pentru o perioadă de reglementare încheiată, rămâne a fi unica procedură care reflectă rezultatele reglementate efective a activității, includerea prevederi propuse „componentei de corectare a venitului reglementat (deficitului tarifar sau excedentului tarifar)” este imperativă, mai ales în condițiile în care această procedură se regăsește în metodologiile tarifare.

10. Nu suntem de acord cu propunerea de a exclude lit.g) de la alin. (3) articolul 87 conform proiectului de modificare a Legii nr. 107/2016, și propunem menținerea respectivei reglementări în următoarea redacție: „modul de ajustare a prețurilor și tarifelor reglementate, inclusiv modul de actualizare a tarifelor în decursul anului”. Menționăm că, Metodologia tarifară trebuie să conțină prevederi atât privind modul de ajustare a prețurilor și tarifelor reglementate, cât și modul de actualizare a acestora, mai ales în condițiile în care „componenta de echitate” poate fi stabilită doar în condițiile în care la prima etapă este stabilită componenta devierilor tarifare în baza procedurii de actualizare a prețului și tarifului.

11. Considerăm oportun modificarea conținutului alin.(16¹) la articolul 96 din proiectului de modificare a Legii nr. 107/2016 după cum urmează: „(16¹) Pentru testarea efectelor tarifelor cu prețuri diferențiate în funcție de orele de utilizare asupra comportamentului de consum al consumatorilor, furnizorii de energie electrică la tarife reglementate calculează prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare relevante și le propun Agenției spre aprobare iar Agenția aprobă aceste tarife prin derogare de la prevederile prezentei legi, în vederea aplicării tarifelor în cadrul proiectelor demonstrative, la consumatorii implicați în proiectul demonstrativ. La determinarea acestor prețuri reglementate Agenția va lua în considerare cheltuielile și costurile justificate suportate de furnizorul serviciului universal ce urmează a fi recuperate prin aplicarea prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum de la consumatorii finali respectivi pe perioada de desfășurare a proiectelor. La actualizarea prețurilor și a tarifelor, veniturile efective, precum și cheltuielile aferente tarifelor cu prețuri diferențiate în funcție de orele de consum vor fi determinate în corespundere cu prevederile metodologiei tarifare relevante. Furnizorul serviciului universal prezintă Agenției calculele și justificările necesare în scopul determinării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum”.

Raționamentul propunerii înaintate constă în faptul că, în condițiile în care tarifele cu prețuri diferențiate în funcție de orele de consum în esență vor constitui prețuri reglementate, atât cheltuielile suplimentare sau cheltuielile neacoperite, cât și veniturile obținute urmează să fie determinate (după încheierea perioadei de gestiune) în corespundere cu prevederile Metodologiei tarifare relevante, iar excedentul sau deficitul tarifar trebuie luat în considerare la următoarele aprobări ale prețurilor/tarifelor reglementate.

**Director General interimar
Al întreprinderii**

Digitally signed by Brînza Marian
Date: 2023.08.04 12:07:33 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Marian BRÎNZA

Executor:
Șefă în domeniul financiar, SE T. Moraru

ИНТЕР PAO**МОЛДАВСКАЯ ГРЭС**

ул. Лиманная, 1, MD - 3352, Днестровск
Телефон: +373 (219) 79-000
www.moldgres.com, e-mail: office@moldgres.com

04.08.2023 № 01-01-00/129-18-8042
На № 07/2-950 от 24/07/2023

В Министерство энергетики РМ
E-mail: secretariat@energie.gov.md

Копия:
В Государственную канцелярию РМ
E-mail: cancelaria@gov.md

Заключение на проект закона о
внесении изменений в Закон
№107/2016 об электроэнергии
(уникальный номер - 615/МЕп/2023)

Уважаемые господа!

Рассмотрев поступивший в адрес ЗАО «Молдавская ГРЭС» проект закона о внесении изменений в Закон № 107/2016 об электроэнергии (уникальный номер - 615/МЕп/2023) направляем свое заключение (прилагается).

Кроме того, полагаем необходимым отметить, что некоторые из предлагаемых изменений к Закону № 107/2016 об электроэнергии создают условия для установления непрозрачных, дискриминационных механизмов функционирования рынка электроэнергии, что прямым образом нарушает положения Директивы № 2009/72/ЕС Европейского парламента и Совета Европейского Союза "Об общих правилах внутреннего рынка электрической энергии и об отмене Директивы 2003/54/ЕС" (далее – Директива ЕС).

В частности, в соответствии с параграфом 7 статьи 15 Директивы ЕС и/или параграфа 6 статьи 25 правила, утвержденные оператором системы передачи электроэнергии для балансировки энергосистемы, в том числе правила платы за дисбаланс, установленные для пользователей системы, должны быть объективными, информационно-открытыми и недискриминационными. Условия предоставления услуг операторами систем передачи электроэнергии, в том числе правила и тарифы, должны разрабатываться в соответствии с методикой, согласующейся с параграфом 6 статьи 36, должны быть недискриминационными и отражающими расходы, а также в соответствии с параграфом 7 статьи 36 должны быть заблаговременно опубликованы.

Вынуждены констатировать, что, несмотря на функционирование свободного рынка электроэнергии в Республике Молдова с 01.06.2022, рынок балансировочной электроэнергии фактически отсутствует. Отсутствие договоров участия в балансировочном рынке, подписанных ОПС с участниками рынка-производителями электроэнергии (далеко не только ЗАО «Молдавская ГРЭС»), а также с крупными

Digitally signed by T. Tschann-Valentin
Date: 2023.08.07 16:00:35 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

промышленными потребителями и/или балансировочными группами, которые при создании определенных стимулов могут обеспечивать участие в балансировке энергосистемы, сокращая/увеличивая свое потребление, свидетельствует только о том, что с 01.06.2022 не созданы прозрачные, информационно-открытые, экономически обоснованные и недискриминационные механизмы функционирования рынка балансировочной электроэнергии.

В этой связи, полагаем, что попытка введения репрессивных и дискриминационных мер, направленных на принуждение отдельных участников рынка электроэнергии к исполнению решений контролирующего органа вне зависимости от объективных обстоятельств как экономического, так и технологического характера, помимо того, что нарушает конституционное право на свободу экономической деятельности, может стать не инструментом решения, а наоборот, причиной возникновения исключительной ситуации в электроэнергетике.

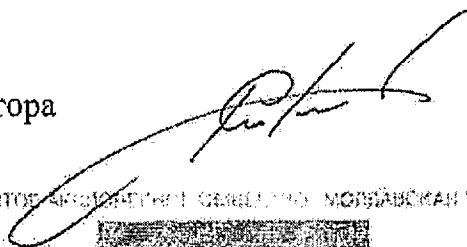
Более того, само введение понятия исключительной ситуации в электроэнергетике и предоставление в этой связи дополнительных полномочий НАРЭ, по нашему мнению, подменяет собой действующее Положение о чрезвычайных ситуациях на рынке электроэнергии, утвержденное Правительством РМ и передает НАРЭ полномочия комиссии по ЧС.

Мы также полагаем существенным отметить, что в период действия в Республике Молдова (с 24 февраля 2022 г.) режима чрезвычайного положения, комиссией по ЧС ситуация отсутствия у ОПС договоров на участие в балансировочном рынке электроэнергии с местными участниками рынка не была идентифицирована как чрезвычайная и никаких решений, направленных на принуждение к участию в балансировочном рынке не принималось, при этом балансировка энергосистемы осуществлялась как путем взаимной компенсации разнонаправленных дисбалансов между участниками рынка, так и за счет трансграничных поставок электроэнергии из/в энергосистем соседних стран на рыночных основаниях. В этой связи, полагаем, что нет оснований для признания данной ситуации исключительной в период после отмены действия ЧП.

С учетом изложенного, ЗАО «Молдавская ГРЭС», являясь ответственным участником рынка электроэнергии Республики Молдова, будучи заинтересованным как в обеспечении стабильной работы энергосистемы в целом, так и в создании объективных, информационно-открытых и недискриминационных условий функционирования конкурентного рынка электроэнергии, просит Вас учесть наши замечания к проекту изменений в Закон РМ №107/2016 «Об электроэнергии».

Приложение: Заключение на проект закона о внесении изменений в Закон №107/2016 об электроэнергии.

И.о. генерального директора

М.С. Кирчогло

Заключение на проект закона о внесении изменений в Закон №. 107/2016 об электроэнергии

#	Закон №. 107/2016 об электричестве	Изменения, предложенные в законопроекте	Замечания
	<p>Статья 9. Прозрачность деятельности Агентства.</p> <p>(4) Совет директоров Агентства обязан рассматривать запросы об основных затратах, ценах и регулируемых тарифах в срок не более 180 календарных дней с даты регистрации соответствующего запроса электроэнергетической компании и после представления всех документы и сведения, необходимые, запрашиваемые Агентством, в соответствии с Положением о порядке представления и рассмотрения запросов владельцев лицензий в отношении регулируемых цен и тарифов.</p>	<p>Статья 9. Прозрачность деятельности Агентства.</p> <p>В пункте (4) цифру «180» заменить цифрой «90», а после слова «календарные» добавить выражение «и запросов относительно цен и тарифов, регулируемых в течение не более 30 календарных дней».</p> <p>Дополняется абзацем (5¹) следующего содержания: <i>"(5¹) В случае возникновения исключительных ситуаций в сфере электроэнергетики, установленных в порядке, установленном законодательством, или по вопросам, связанным с нарушением функций на рынке электроэнергии или безопасности электроснабжения, проекты решений, проекты решений могут быть представлены на доработку и утверждение/выдача в авральном режиме, без соблюдения положений настоящей статьи. Аргументация необходимости утверждения решения/выдачи решения в режиме чрезвычайного положения доводится до сведения общественности в течение не более 10 рабочих дней с момента принятия/вынесения путем публикации на официальном сайте Агентства, путем вывешивания в центральном офисе, в общедоступном пространстве и/или посредством трансляции в средствах массовой информации. Решения Агентства, вынесенные в соответствии с настоящим пунктом, подлежат исполнению с момента принятия и не могут быть приостановлены судом.</i></p> <p>Дополняется абзацем (5²) следующего содержания: <i>"(5²) Постановления и решения Агентства в сфере электроэнергетики, в том числе решения, принятые в соответствии со статьей 85, статьей 951 " статьей 952 настоящего Закона, подлежат судебному контролю в порядке, установленном</i></p>	<p>Замечания (возражения) относительно дополнения пункта 5 абзацами 5¹ и 5²</p> <p>Принятие решений в режиме, указанном в абзаце 5¹, допускается исключительно для чрезвычайных ситуаций (статья 14 Закона № 239/2008 о прозрачности процесса принятия решений). Регламентация управления в чрезвычайных ситуациях относится к регулятивным полномочиям Правительства (утверждение Положения о чрезвычайных ситуациях на рынке электроэнергии, Плана действий в чрезвычайных ситуациях на рынке электроэнергии и состава комиссии по чрезвычайным ситуациям на рынке электроэнергии - подпункт m) пункта 1 статьи 4 Закона № 107/2016 об электроэнергии).</p> <p>Таким образом, предложенное дополнение противоречит принципам и положениям Закона № 239/2008 о прозрачности процесса принятия решений, нормам о чрезвычайных ситуациях.</p> <p>Замечания относительно дополнения пункта 5 абзацем 5²</p> <p>Режим обжалования постановлений и решений Агентства не должен отличаться от режима, установленного для обжалования актов других органов.</p>

		<p>статьей 952 ^{настоящего} Закона, подлежат судебному контролю в порядке, установленном Административным Кодексом. Постановления и решения Агентства вступают в силу с даты принятия/издания или, в зависимости от обстоятельств, с даты публикации в Официальном вестнике Республики Молдова или с даты, указанной в тексте принятого акта. /вынесены и имеют обязательную юридическую силу до момента возможного безотзывного решения суда об обратном, вынесенного в результате осуществления апелляционной жалобы. Приостановление действия постановлений и решений Агентства может иметь место только по решению суда и только в отношении заявителя».</p>	<p>Предоставление актам Агентства повышенного уровня защиты может повлечь нарушение конституционных прав на судебную защиту.</p>
<p>Статья 78. Оптовый рынок электрической энергии</p> <p>(1) Сделки купли-продажи электроэнергии, в том числе сделки импорта или экспорта, сделки купли-продажи электроэнергии для покрытия технологического потребления и потерь электроэнергии, балансирования электроэнергии, мощности присоединения, системных услуг, других сопутствующих товаров, в которых производители, система передачи оператор, операторы системы распределения, оператор рынка электроэнергии, центральный поставщик электроэнергии и другие поставщики участвуют, осуществляется на оптовом рынке электроэнергии.</p>	<p>Статья 78. Оптовый рынок электрической энергии Он представлен в следующей редакции:</p> <p>"(1) Сделки купли-продажи электроэнергии, в том числе сделки по импорту или экспорту, сделки по купле-продаже сопутствующих товаров, в которых участвуют производители, операторы системы передачи, операторы системы распределения и поставщики, осуществляются на оптовом рынке электроэнергии.</p> <p>(2) Оптовый рынок электрической энергии организуется и действует в соответствии с настоящей статьей, <u>Правилами рынка электрической энергии и иными нормативными правовыми актами, утверждаемыми Агентством.</u></p> <p>(3) На оптовом рынке электроэнергии сделки купли-продажи осуществляются на основе двусторонних договоров с учетом спроса и предложения, в результате конкурентных механизмов или переговоров либо на основании предложений, представленных на организованных рынках электроэнергии. Участники оптового рынка электрической энергии вправе совершать двусторонние сделки, в том числе двусторонние сделки по экспорту или импорту</p>	<p>Замечания (возражения) относительно изложения пункта 2 статьи 78 в новой редакции. Регламентация рынка электроэнергии должна осуществляться правилами рынка, принимаемыми по результатам общественных обсуждений и соответствующих европейским директивам, направленным на развитие рынка и минимизацию стороннего вмешательства. Статьями 35-37 Директивы 2009/72/ЕС Европейского Парламента и Совета от 13 июля 2009 года об общих правилах внутреннего рынка электроэнергии и отмене Директивы 2003/54/ЕС Агентству предписывается контролирующая роль (мониторинг, проведение исследований, рассмотрение споров участников рынка и т.п.).</p>	

<p>(2) Оптовый рынок электроэнергии организуется и действует в соответствии с настоящей главой и Правилами рынка электроэнергии.</p> <p>(3) Оптовый рынок электроэнергии состоит из рынка двусторонних договоров на электроэнергию и других организованных рынков электроэнергии в соответствии с Правилами рынка электроэнергии.</p>	<p><i>электрической энергии, либо предлагать/принимать оферты на естественных организованных рынках с соблюдением обязательств, установленных настоящим Законом и Правилами рынка электрической энергии.</i></p> <p><i>(4) Сделки купли-продажи электроэнергии на оптовом рынке электроэнергии осуществляются прозрачно, публично и недискриминационно.</i></p> <p><i>(5) Участники оптового рынка электроэнергии обязаны хранить в течение не менее 5 лет информацию и документы о сделках, совершаемых на этом рынке."</i></p>	<p>Расширение регулирующих полномочий Агентства приведет к снижению качества контролирующих функций (вследствие совпадения регулятора и контролирующего в одном лице).</p>
<p>Статья 80. Организованные рынки электрической энергии</p> <p>(1) На организованных рынках электроэнергии участники осуществляют сделки купли-продажи электроэнергии, мощностей присоединения, системных услуг, других сопутствующих товаров через оператора рынка электроэнергии или через оператора системы передачи в зависимости от специфики рынка. На организованных рынках электроэнергии цены формируются на основе спроса и предложения в результате действия конкурентных механизмов.</p> <p>Организованными рынками электроэнергии считаются рынок электроэнергии на сутки вперед, внутрисуточный рынок электроэнергии, организованный договорный рынок, балансирующий рынок</p>	<p>Статья 80. Организованные рынки электрической энергии</p> <p>В пункте (1) после слов «мощности присоединения» дополняется текстом «балансирующих услуг», после слов «формируется» дополняется текстом «как правило»;</p> <p>Дополняется абзацем (11¹) следующего содержания:</p> <p><i>"(11¹) В случае балансирующих услуг, системных услуг и других сопутствующих услуг Агентство устанавливает механизмы регулируемых закупок по регулируемым ценам, если малочисленность участников не позволяет организовать конкурентный рынок. Регулируемые механизмы устанавливаются временно, на период, необходимый для обеспечения условий функционирования конкурентного рынка, в соответствии со статьей 85¹».</i></p> <p>В части (2) после слов «рынок системных услуг» дополнить словами «в том числе временные регулируемые механизмы, установленные Агентством»;</p> <p>Пункт 3 изложить в следующей редакции:</p> <p><i>"(3) Организация и управление рынком электроэнергии на сутки вперед, внутрисуточным рынком электроэнергии и организованным</i></p>	<p>1. Замечания (возражения) относительно дополнения пункта 1 статьи 80 словами «как правило».</p> <p>Дополнение словами «как правило/обычно» позволит исключить действие основополагающего принципа свободы конкуренции.</p> <p>2. Замечания (возражения) относительно дополнения пункта 1 статьи 80 абзацем 1¹.</p> <p>1. Полагаем, что регламентация рынка электроэнергии должна осуществляться правилами рынка, принимаемыми по результатам общественных обсуждений и соответствующих европейским директивам, направленным на развитие рынка и минимизацию стороннего вмешательства.</p> <p>2. Рынок электроэнергии действует в Республике Молдове с июня 2022г. При этом регулирование комиссией по ЧС происходило исключительно в части рынка двусторонних договоров, а не в части балансирующих и системных услуг. Таким образом, опыт прошедшего года показывает отсутствие необходимости вмешательства в рынок балансирующих услуг и системных услуг.</p>

	<p>электроэнергии и рынок системных услуг.</p> <p>(3) За организацию и управление рынком электроэнергии на сутки вперед, внутрисуточным рынком электроэнергии и организованным договорным рынком отвечает оператор рынка электроэнергии. Участники организованных рынков электрической энергии, управляемые оператором рынка электрической энергии, обязаны уплачивать ему тариф за услугу функционирования рынка электрической энергии.</p>	<p>договорным рынком являются обязанностью оператора рынка электроэнергии. До достижения степени зрелости организованных рынков регулируемый тариф на организацию и администрирование организованных рынков будет устанавливаться на основе методологии «затраты плюс», утвержденной Агентством, и будет взиматься с участников оптового рынка, через составляющую тарифа на электроэнергию транспорта.</p> <p>По достижении степени зрелости организованных рынков участники организованных рынков электрической энергии, находящиеся в управлении оператора рынка электрической энергии, обязаны уплачивать ему регулируемый тариф за услугу функционирования рынка электрической энергии.</p>	<p>3. Статьями 35-37 Директивы 2009/72/ЕС Европейского Парламента и Совета от 13 июля 2009 года об общих правилах внутреннего рынка электроэнергии и отмене Директивы 2003/54/ЕС Агентству предписывается <u>контролирующая роль</u> (мониторинг, проведение расследований, рассмотрение споров участников рынка и т.п.).</p> <p>Расширение регулирующих полномочий Агентства приведет к снижению качества контролирующих функций (вследствие совпадения регулятора и контролирующего в одном лице).</p> <p>4. Также полагаем, что термин «до достижения степени зрелости рынка» никак не определен – не ясны критерии и механизмы оценки степени зрелости.</p>
	<p>Статья 81. Правила рынка электрической энергии</p> <p>(3) Правила рынка электроэнергии регулируют, в частности:</p> <p>к) процедуры и методы, связанные с оказанием системных услуг на организованном рынке или рынке двусторонних договоров;</p> <p>q) балансирующий рынок электроэнергии;</p> <p>т) рынок системных услуг;</p>	<p>Статья 81. Правила рынка электрической энергии</p> <p>В пункте (3):</p> <p>В подпункте к) после слов "двусторонний контрактный рынок" дополнить текст "в том числе через механизмы, регулируемые в соответствии с настоящим Законом";</p> <p>добавляется текст "и регулируемые временные механизмы до установления конкурентного рынка";</p> <p>добавляется текст "и временных регулируемых механизмов до создания конкурентного рынка".</p>	<p>Замечания (возражения) относительно дополнения пункта 1 статьи 81</p> <p>Регламентация рынка электроэнергии должна осуществляться правилами рынка, принимаемыми по результатам общественных обсуждений и соответствующих европейским директивам, направленным на развитие рынка и минимизацию стороннего вмешательства.</p>
		<p>Он дополнен статьей 81¹ следующего содержания:</p> <p>"Статья 81¹. Механизмы, действующие в случае возникновения сбоев на оптовом рынке электроэнергии</p>	<p>Замечания (возражения) относительно дополнения закона статьей 81¹</p>

		<p>(1) Сбоями на оптовом рынке электроэнергии являются:</p> <p>а) недостаточное количество участников аукционов, организованных поставщиком универсальных услуг и поставщиком последней возможности в соответствии с пунктом (8) статьи 68;</p> <p>б) недостаточное количество участников балансирующего рынка электроэнергии и рынка системных услуг;</p> <p>в) необоснованное повышение цен на конкурентных рынках электроэнергии;</p> <p>г) создание угрозы снабжению электроэнергией конечных потребителей в связи с декларируемым экспортом электроэнергии;</p> <p>(2) Сбои в работе оптового рынка электроэнергии выявляются Агентством в силу занимаемой должности или по уведомлению одного или нескольких участников рынка электроэнергии.</p> <p>(3) В случае сбоя на оптовом рынке электроэнергии Агентство вправе принять необходимые меры для устранения сбоя или обеспечения работы рынка электроэнергии путем уменьшения последствий сбоя. В этих целях Агентство вправе:</p> <p>а) временно приостановить работу соответствующего рынка до устранения неисправности;</p> <p>б) Ограничить или временно запретить экспорт электроэнергии для всех лицензированных производителей и поставщиков или только для некоторых из них;</p> <p>в) установить обязательства по оказанию коммунальных услуг по продаже электроэнергии в количествах и по регулируемым ценам;</p> <p>д) установить обязательства по оказанию публичных услуг в отношении централизованной закупки электроэнергии на аукционе или путем прямых переговоров, необходимые для поставщиков универсальных и крайних услуг и системных операторов;</p> <p>е) Обязать одного или нескольких производителей электроэнергии участвовать в рынке</p>	<p>Статьей 4 Закона № 107/2016 об электроэнергии к регулятивным полномочиям Правительства отнесено утверждение Положения о чрезвычайных ситуациях на рынке электроэнергии, Плана действий в чрезвычайных ситуациях на рынке электроэнергии и состава Комиссии по чрезвычайным ситуациям.</p> <p>Ситуации, указанные в подпунктах а), в), г) предлагаемого перечня сбоев на оптовом рынке электроэнергии, подпадают под определение чрезвычайной ситуации на рынке электроэнергии (ситуация, сложившаяся на рынке электроэнергии в результате существенного дисбаланса между предложением и спросом на электроэнергию, что ставит под угрозу энергоснабжение потребителей или приводит к внезапному и значительному росту цен – п. 2 Положения о чрезвычайных ситуациях).</p> <p>Таким образом, законодательство РМ содержит механизмы урегулирования чрезвычайных ситуаций.</p> <p>Ситуация, указанная в подпункте б) перечня сбоев (недостаточное количество участников балансирующего рынка электроэнергии и рынка системных услуг), как показывает опыт прошедшего года, не требовала вмешательства КЧС: за период с июня 2022г. регулирование комиссией по чрезвычайным ситуациям происходило исключительно в части рынка двусторонних договоров, а не в части балансирующих и системных услуг.</p> <p>Какое-либо принуждение к оказанию услуг представляет собой прямое нарушение конституционных принципов защиты права собственности, свободы экономической деятельности и свободной конкуренции.</p>
--	--	--	--

		<i>балансирующей электроэнергии и рынке системных услуг или предоставлять балансирующие услуги и системные услуги в объемах и по регулируемым ценам».</i>	
	<p>Статья 84. Функции и обязанности участников рынка электрической энергии по балансированию</p> <p>(8) В условиях, установленных Правилами рынка электроэнергии, оператор системы передачи обеспечивает баланс в сетях передачи электроэнергии. С этой целью оператор системы передачи закупает электроэнергию и системные услуги на двустороннем договорном рынке или на организованном рынке.</p>	<p>Статья 84. Функции и обязанности участников рынка электрической энергии по балансированию</p> <p>Абзац (8) после слов <i>"на организованном рынке"</i> дополнить словами <i>"в том числе через механизмы, регулируемые в соответствии с настоящим законом"</i>.</p>	<p>Замечания (возражения) относительно изменения статьи 84</p> <p>Полагаем, что регламентация рынка электроэнергии должна осуществляться правилами рынка, принимаемыми по результатам общественных обсуждений и соответствующих европейским директивам, направленным на развитие рынка и минимизацию стороннего вмешательства. Предоставление дополнительных регулятивных полномочий Агентству, основной задачей которого является контроль на рынке электроэнергии, приведет к снижению качества осуществляемого контроля Агентством и, соответственно, стагнации рынка электроэнергии в Республике Молдове.</p>
		<p>Он дополнен статьей 85¹ следующего содержания:</p> <p><i>"Статья 85¹. Регулируемые механизмы на рынке электроэнергии</i></p> <p><i>(1) Если количество потенциальных продавцов электроэнергии, поставщиков балансирующих услуг или системных услуг не позволяет организовать конкурентный рынок, Агентство вправе установить регулируемый механизм для обеспечения продажи электроэнергии или соответствующей услуги и установить регулируемые цены на основе утвержденной Агентством методологии «затраты плюс».</i></p> <p><i>(2) Регулируемые цены, установленные в соответствии с частью (1), устанавливаются для каждого продавца электроэнергии или услуги и должны обеспечивать возмещение затрат, в том числе инвестиционных затрат.</i></p> <p><i>(3) Если производитель или поставщик отказывается предоставить информацию о своих реальных затратах, Агентство устанавливает регулируемые цены на основе своих исторических цен</i></p>	<p>Замечания (возражения) относительно дополнения закона статьей 85¹</p> <p>Перечень чрезвычайных ситуаций на рынке электроэнергии, полномочия органов государственной власти (в том числе в части сотрудничества с НАРЭ), порядок действий в случае возникновения таких ситуаций регламентированы Положением о чрезвычайных ситуациях на рынке электроэнергии, утвержденным Правительством РМ.</p> <p>Рынок электроэнергии действует в Республике Молдове с июня 2022г. При этом регулирование комиссией по чрезвычайным ситуациям происходило исключительно в части рынка двусторонних договоров, а не в части балансирующих и системных услуг.</p> <p>Таким образом, опыт прошедшего года показывает отсутствие необходимости вмешательства в рынок балансирующих услуг и системных услуг.</p>

		<p>или на основе цен, взимаемых аналогичными производителями или поставщиками в стране или регионе.</p> <p>(4) Механизмы, предусмотренные настоящей статьей, носят временный характер.</p> <p>(5) Если Агентство считает, что существуют условия для работы на конкурентном рынке, Агентство устанавливает переходные механизмы для перехода от полностью регулируемой деятельности к конкурентному рынку. Это могут быть, но не ограничиваются:</p> <p>а) поэтапное снижение количества электроэнергии, на которую распространяются регулируемые цены, индивидуально для каждого участника, имеющего возможность участвовать в конкурентном рынке;</p> <p>б) установление максимальных и минимальных цен на конкурентном рынке на уровне значений, обеспечивающих как защиту прав потребителей, так и возмещение затрат, в том числе инвестиционных».</p>	
<p>Статья 86. Цены и тарифы, применяемые в электроэнергетике</p> <p>(2) К категории регулируемых цен и тарифов относятся:</p>	<p>Статья 86. Цены и тарифы, применяемые в электроэнергетике</p> <p>Пункт (2):</p> <p>Завершается буквой д¹) следующего содержания:</p> <p>"г¹) регулируемые цены на поставку последнего варианта, которые учитывают коэффициент непредсказуемости и другие сопутствующие риски";</p> <p>Дополняется буквой h) следующего содержания:</p> <p>«h) регулируемые цены на количество электроэнергии или услуги, предлагаемые через регулируемые механизмы, установленные в соответствии с положениями настоящего закона» .</p> <p>Дополняется абзацем (2¹) следующего содержания:</p> <p>"(2¹) До достижения зрелости организованных рынков договор на транспортировку, заключенный между оператором системы передачи и участниками оптового рынка услуг по транспортировке электроэнергии, также включает компонент, необходимый для покрытия доходов оператора рынка электроэнергии. , в том числе в качестве назначенного единственного оператора».</p>	<p>Замечания относительно дополнения подпунктом h)</p> <p>Возражаем, поскольку предлагаемые регулируемые механизмы направлены на замещение/дублирование режима чрезвычайных ситуаций</p>	

<p>Статья 96. Заключительные и переходные положения</p> <p>(14) Правительство в течение 4 месяцев с момента обнаружения специализированным центральным органом государственного управления в области энергетики на основании заключения Агентства о наличии условий для приобретения электроэнергии на национальном либерализованном рынке, Энергетическое сообщество или других третьих стран и/или благоприятные предпосылки для создания и функционирования организованных конкурентных рынков распоряжаются о создании рынка электроэнергии на сутки вперед, внутрисуточного рынка электроэнергии и балансирующего рынка электроэнергии. Рынок распределения мощности присоединения, рынок системных услуг и организованный рынок договоров будут созданы в сроки, установленные Правилами рынка электроэнергии. Правила функционирования организованных рынков электроэнергии устанавливаются Правилами рынка электроэнергии, утверждаемыми Агентством.</p>	<p>Статья 96. Заключительные и переходные положения</p> <p>Пункт (14) будет иметь следующее содержание:</p> <p><i>"(14) Рынок электроэнергии на сутки вперед, рынок электроэнергии на сутки вперед, балансирующий рынок, рынок распределения мощности присоединения, рынок системных услуг и рынок организованных договоров создаются в сроки, установленные в Законе об электроэнергетике. Правила рынка. Правила функционирования организованных рынков электрической энергии установлены в Правилах рынка электрической энергии, утверждаемых Агентством».</i></p> <p>Дополняется абзацем (14¹) следующего содержания:</p> <p><i>«(14¹) Сроки установления рынка электрической энергии на следующий день и на рынке электрической энергии в течение дня не могут превышать более чем на 12 месяцев дату назначения Правительством оператора рынка электрической энергии» .</i></p> <p>Дополняется абзацем (14²) следующего содержания:</p> <p><i>«(14²) До создания условий для конкурентного функционирования балансирующего рынка электроэнергии и рынка системных услуг Агентство устанавливает регламентированные механизмы работы в соответствии со статьей 85¹» .</i></p> <p>В части (15) фраза «в течение срока, установленного в части (14)» исключена.</p> <p>Дополняется абзацем (16¹) следующего содержания:</p> <p><i>"(16¹) Чтобы проверить влияние тарифов с дифференцированными ценами в соответствии с часами потребления на поведение потребителей, поставщики электроэнергии по регулируемым тарифам рассчитывают в отступление от положений соответствующей тарифной методологии и предлагают их Агентству для утверждения. и Агентство утверждает эти тарифы в отступление от положений настоящего закона, чтобы применять тарифы в рамках демонстрационных проектов к потребителям, участвующим в демонстрационном проекте. При определении этих регулируемых цен Агентство</i></p>	<p>Замечания относительно дополнения статьи 96 абзацем 14²</p> <p>Перечень чрезвычайных ситуаций на рынке электроэнергии, полномочия органов государственной власти (в том числе в части сотрудничества с НАРЭ), порядок действий в случае возникновения таких ситуаций регламентированы Положением о чрезвычайных ситуациях на рынке электроэнергии, утвержденным Правительством РМ.</p> <p>Введение регулируемых механизмов приведет к замещению/дублированию режима чрезвычайных ситуаций</p> <p>Предоставление дополнительных регулятивных полномочий органу, основной функцией которого является мониторинг рынка, приведет к снижению качества осуществляемого контроля этим органом и, соответственно, стагнации рынка электроэнергии в Республике Молдове.</p>
---	---	--

<p>(15) В целях обеспечения организации и управления рынком электроэнергии на следующий день, рынком электроэнергии в течение дня, а также организованным рынком двусторонних договоров Правительство в срок, установленный в абз. (14), назначит оператора рынка электроэнергии. Функции оператора рынка электроэнергии и центрального поставщика электроэнергии могут быть возложены на одну и ту же компанию.</p>	<p><i>будет учитывать обоснованные расходы и затраты, понесенные поставщиком универсальных услуг, которые подлежат возмещению путем применения регулируемых цен на поставку электроэнергии в зависимости от часов потребления у соответствующих конечных потребителей в течение проекта. период реализации . Поставщик универсальных услуг представляет в Агентство необходимые расчеты и обоснования в целях определения регулируемых цен на поставку электроэнергии в зависимости от часов потребления».</i></p>	
--	--	--

Către: Victor PARLICOV
Ministrul Energiei

Nr. 75 din 08.08.2023

Ref.: Avizare proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică

Stimate domnule PARLICOV,

Vă salutăm din numele Camerei Americane de Comerț din Moldova (în continuare „AmCham Moldova”).

Prin prezenta scrisoare prezentăm comentariile și propunerile comunității AmCham Moldova la proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.

1. La punctul 4 din Proiect, prin care se propune completarea art. 7 alin. (1) din Legea nr. 107/2016 cu lit. t), considerăm oportună excluderea acesteia, or, nu este clar scopul instituirii bazei de date a consumatorilor finali și a utilizatorilor de sistem deserviți.

O asemenea bază de date implică colectarea unui volum considerabil de date, care sunt într-o continuă dinamică de modificare, inclusiv date cu caracter personal ce necesită o prelucrare distinctă, luând în considerare exigențele legale privind protecția acestora.

Mai mult ca atât, Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, în redacția actuală, consemnează la art. 65 lit. f), dreptul consumatorului final de a solicita prezentarea de către furnizor a informațiilor privind istoricul de consum, privind plățile și penalitățile calculate și achitate.

2. La punctul 10 din Proiect, propunem excluderea alin. (3¹) cu care urmează a fi completat art. 63 din Lege. Redacția propusă în proiect, implică efectuarea calculelor manuale pentru fiecare consumator în parte. Totodată, devierile curente a consumatorului final au caracter estimativ, deoarece costurile reale de energie pentru anul în curs sunt necunoscute.

Evitarea componentei de echitate și depășirea dificultăților de acumulare a unor devieri tarifare semnificative ar fi posibil de evitat în condițiile în care intervențiile de ajustare a tarifelor și prețurilor reglementare ar avea caracter mai frecvent.

În acest sens, propunem ca prețurile reglementate de furnizare, care implică costuri de procurare a energiei, costuri privind serviciile de transport, de distribuție și de furnizare, aprobate de Agenția Națională de Reglementare în Energetică (în continuare – Agenție), să fie înlocuite cu componentele de preț reglementat, inclusiv costul serviciilor de transport, de distribuție, precum și de furnizare.

Complementar, costul de procurare a energiei electrice urmează să fie ajustat trimestrial de către furnizori, reieșind din costurile reale de procurare a energiei înregistrare în trimestrul precedent.

În asemenea condiții, prețurile aplicate de furnizori în fiecare trimestru vor include componentele de preț aprobate de Agenție, precum și costul real de procurare a energiei electrice din trimestrul precedent.

Corectitudinea aplicării acestor prețuri/componente de preț este supusă controlului din partea Agenției, fapt ce va determina evitarea acumulării devierilor majore și necesitatea aplicării componente de echitate.

Cu referire la completarea propusă la alin. (4), recomandăm prevederea excepției, pentru revenirea la furnizorul care furnizează energie electrică în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public, înainte de expirarea termenului de 12 luni de la data desfacerii contractului, în cazul în care, furnizorul cu care consumatorul final are semnat contract, se află în procedura de insolvență.

Adițional, solicităm excluderea textului propus spre completarea alin. (7), or, instituirea restricției consumatorului noncasnic de a încheia două sau mai multe contracte de furnizare a energiei electrice pentru același loc de consum, afectează principiul libertății contractuale, consfințit la art. 1 alin. (1) și art. 993 din Codul civil. Scopul urmărit prin completarea cu textul respectiv, nu justifică limitarea drepturilor și libertăților cetățeanului.

3. La punctul 15 din Proiect, art. 81¹ alin. (1), propunem a fi completat cu lit. e), f) și g), cu următorul cuprins:
*„e) Lipsa unei piețe concurențiale și drept urmare aplicarea unor prețuri de procurare a energiei electrice pe piața locală formate în condiții diferite de cele de pe piața concurențială;
f) Lipsa posibilității organizării licitațiilor din cauza limitării secțiunii sau conjuncturii piețelor regionale;
g) Insuficiență de timp pentru organizarea și desfășurarea licitațiilor pentru procurarea energiei electrice.”*

4. La pct. 25 din proiect, alin. (3) lit. a) îl propunem în următoarea redacție:

„a) componenta de compensare a decalajului între plățile furnizorilor/operatorilor de sistem către terți și colectarea plăților de la consumatorii finali/utilizatorii de rețea, fie din fonduri proprii, împrumuturi și/sau devieri tarifare;”

Respectiva componentă constituie o imobilizare permanentă de resurse financiare ale investitorilor, care nu poate fi exclusă din activitate și necesită a fi recunoscută, luând în considerare și practicile din ultimele rapoarte ale Comunității Energetice. În caz contrar, subiecții din sectorul energetic vor fi lipsiți de resurse financiare stringente pentru desfășurarea activității continue.

5. Alineatul (16¹) propus spre completarea art. 96 din Lege, îl sugerăm în următoarea redacție:

„(16¹) Pentru testarea efectelor prețurilor diferențiate în funcție de orele de consum asupra comportamentului de consum al consumatorilor în cadrul proiectelor demonstrative, furnizorii de energie electrică la serviciu universal calculează și propun spre aprobare prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare, în baza coeficienților stabiliți prin hotărârea Agenției. Agenția aprobă aceste prețuri prin derogare de la prevederile prezentei legi, în vederea aplicării tarifelor în cadrul proiectelor demonstrative.”

Este necesar ca Agenția să aprobe coeficienții și ulterior companiile să poată veni cu solicitare de prețuri diferențiate în funcție de orele de consum în cadrul proiectelor demonstrative. Astfel, furnizorul va putea să depună o solicitare de prețuri.

6. La art. 85² propus spre completare:

- alin. (1) lit. b) se va expune în următoarea redacție:

„b) să divulge aceste informații altei persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în baza legii sau în cadrul exercitării muncii, profesiei sau funcțiilor persoanei respective, cu informarea acesteia în legătură cu faptul că informațiile comunicate sunt privilegiate;”

Divulgarea informațiilor poate avea loc și în virtutea unei obligații revenite persoanei în baza prevederilor legii, motiv din care se impune respectiva concretizare.

- alin. (6) lit. a) propunem a fi completat cu sintagma „și au cunoscut sau trebuiau să cunoască acest fapt la momentul diseminării”.

Reieșind din specificul și complexitatea piețelor angro de energie electrică, în anumite situații, ar putea fi imposibilă prezicerea, unor efecte din cele produse drept urmare a diseminării. În aceste condiții, aplicarea unor sancțiuni ar fi inechitabilă și ar aduce atingere drepturilor persoanelor implicate.

7. Articolul 85³ alin. (1) propunem spre completare cu textul „în conformitate cu criteriile stabilite de Agenție prin hotărârea aprobată conform alin. (5).”.

Conținutul art. 85³ alin. (1), în redacția propusă în proiect este destul de vag sub aspectul cantitativ, calitativ și procedural, în coraport cu informațiile privilegiate care trebuie supuse publicității. Prin urmare, pentru asigurarea previzibilității reglementării și pentru a face reglementarea aptă de a fi aplicată – în special, reieșind din consecințele nepublicării - este necesar ca aceasta să fie completată printr-o hotărâre a Agenției care va stabili ce informații urmează a fi publicate și în ce condiții. De principiu, acest aspect este stabilit în alin. (5) al aceluiași articol. Pentru a evita orice confuzie în aplicare, se propune respectiva completare.

8. La art. 95¹ alin. (1), considerăm necesară excluderea textului „, cumulativ sau separat, ”, or, acesta autorizează posibilitatea aplicării mai multor sancțiuni pentru un caz de încălcare a obligațiilor stabilite la art. 85² – 85⁹, în condițiile în care termenii „nerespectarea” și „încălcarea” din ipoteza normei sunt la singular. Acest fapt creează impresia că pentru o singură „nerespectare” sau „încălcare” ar putea fi aplicate sancțiuni multiple care pot fi cumulate, or, aceasta contravine principiului legalității conform căruia pentru săvârșirea unei singure încălcări/abateri se aplică o singură sancțiune.

9. În situația în care la art. 95¹, alin. (1) se menționează diferitele categorii de sancțiuni separat, iar acestea se aplică distinct pentru diferitele categorii de încălcări, se impune modificarea textului propunerii de la art. 95¹ alin. (1) lit. d), cu substituirea conjuncției „și” care indică asupra unei cumulări a mai multor sancțiuni – și care ar sugera că anunțarea publică implică întotdeauna mai multe sancțiuni - cu conjuncția „sau” care indică asupra faptului că va fi făcută publică doar acea sancțiune care se aplică. În acest fel, prevederea va căpăta certitudine și previzibilitate și vor fi evitate confuziile în aplicarea normei.

10. La punctul 26 din proiect, solicităm completarea art. 95¹ alin. (1) cu lit. e) cu următorul cuprins:
„e) atitudinea de cooperare a participanților la piața energiei electrice pe parcursul investigațiilor, inclusiv încetarea încălcării din propria voință, precum și alte împrejurări care demonstrează voința lor de a facilita examinarea încălcărilor.”.

Propunerea are drept scop completarea circumstanțelor de care urmează să țină cont Agenția la aplicarea sancțiunilor, după modelul art. 70 din Legea concurenței nr. 183/2012, luând în considerare faptul că ambele se referă la sancțiuni aplicate pentru încălcări comise pe anumite piețe care afectează funcționalitatea acestora.

11. La art. 95¹ alin. (3), considerăm necesară completarea cu textul „, ținând cont de dispozițiile alineatului (2) și de cele mai bune practici ale statelor membre ale Comunității Energetice. ”, or, conținutul hotărârii la care face referire alin. (3) este esențial pentru aplicarea corectă a acestor criterii în procesul de examinare a încălcărilor, după exemplul practicii unor autorități ale statelor care au implementat deja asemenea prevederi și au o experiență în acest sens.

12. La articolul 95²:

- alin. (1) îl propunem în următoarea redacție:

„(1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:”.

Stabilirea sancțiunilor fără a prevedea un maxim legal, ci doar un minim legal, acordă autorităților o marjă largă de apreciere a mărimii acestora și creează condiții pentru aplicări subiective. Acest procedeu este contrar principiului previzibilității reglementării activității de întreprinzător stabilit de art. 4 lit. a) al Legii nr. 235/2006. Totodată, stabilind un maxim legal al sancțiunilor, Agenția va putea să aplice criteriile pentru individualizarea sancțiunilor, inclusiv pe cele oferite de art. 18 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, dar și pe cele de la art. 95¹, alin. (2). De altfel, acesta este procedeu folosit la redactarea articolului 95² alin. (4) lit. a), b), c) unde s-a stabilit doar un maxim legal al majorărilor.

Situația este similară și la alin. (2) și (3) al aceluiași articol.

- la alin. (4) lit. a) textul „3%” solicităm a fi substituit cu textul „1%”, la lit. b) textul „5%” cu textul „3%”, iar la lit. c) textul „10%” cu textul „5%”.

Pornind de la principiul legalității, echității și proporționalității sancțiunilor, cuantumul majorării nu poate fi mare decât însuși cuantumul sancțiunii căreia i se aplică.

Vă rog să îl considerați pe Vasile Stepanuc, Policy Manager (vasilestepanuc@amcham.md) în calitate de persoană de contact din partea AmCham Moldova pentru ulterioara interacțiune la acest subiect.

Cu această ocazie, AmCham Moldova apreciază inițiativa Ministerului Energiei și reiterează angajamentul și suportul acordat în atingerea obiectivelor comune.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

Camera de Comerț Americană din Moldova

Către: D-lui Victor Parlicov, Ministru, Ministerul Energiei

Nr. 62/23-EC din 14 august 2023

Ref: proiectul de lege pentru modificarea Legii 107/2016 cu privire la energia electrică

Stimate dle Ministru,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) se adresează în contextul consultărilor publice demarate pentru modificarea Legii 107/2016 cu privire la energia electrică, și prezintă anexat propunerile comunității EBA reieșind din dezideratul de garantare a securității energetice, asigurarea funcționării eficiente și monitorizarea sectorului electroenergetic menit să aprovizioneze consumatorii cu energie electrică în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, calitate și transparență; asigurarea accesului liber la piața energiei electrice; promovarea producerii energiei electrice; asigurarea echilibrului adecvat între ofertă și cerere, a nivelului corespunzător al capacității interconexiunilor pentru facilitarea schimburilor transfrontaliere de energie electrică; dezvoltarea pieței energiei electrice și integrarea într-o piață de energie electrică competitivă. Apreciem deschiderea ministerului pentru a dezbate aceste subiecte prioritare în vederea identificării celor mai optime soluții cu impact cât mai redus asupra consumatorului final.

Comunitatea de afaceri își menține poziția legată de necesitatea imperativă de a asigura predictibilitate și transparență considerând că Guvernul trebuie să monitorizeze prin mecanisme eficiente nivelul impactului asigurând o dezvoltare sustenabilă a sectorului.

Rămânem la dispoziția Dvs., exprimând deschiderea și disponibilitatea comunității de afaceri de a oferi suportul și expertiza necesară în vederea ajustării cadrului legal pentru realizarea unei dezvoltări sustenabile pe termen lung al sectorului energetic al Republicii Moldova.

Anexă: 11 pagini

Cu deosebit respect,

Mariana RUFA,
Director Executiv
Asociația Businessului European

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: <https://msign.gov.md>

Ex: eugen.cozmulici@eba.md
Tel: 079188919

Anexă: propuneri amendamente EBA

Prevederea	Propunerea/conținutul modificării	Argumentarea
<p>Articolul 7.</p> <p>Atribuțiile Agenției</p> <p>(1) În domeniul reglementării activităților din sectorul electroenergetic supuse reglementării prin licențiere și autorizare, Agenția:</p> <p>t) instituie și întreține baza de date în format electronic, a consumatorilor finali, a utilizatorilor de sistem deserviți, prezentată de titularii de licență pentru furnizarea energiei electrice.</p> <p>Articolul 15. Obligațiile și drepturile titularului de licență</p> <p>(1¹) Titularul de licență pentru furnizarea energiei electrice este obligat să prezinte Agenției, în termenele și în condițiile stabilite de aceasta, baza de date în format electronic, a consumatorilor finali, a utilizatorilor de sistem deserviți.</p>	Se exclude	<p>Nu este clar la ce va servi Agenției această bază de date. O asemenea bază de date este una foarte voluminoasă dacă se ține cont de numărul de consumatori/ locuri de consum deservite și tipul de informații ce se solicită pentru fiecare consumator/loc de consum în parte. În acest sens, ar fi de menționat că PE deservește cca.835 mii de consumatori cu cca.940 mii locuri de consum. Totodată, baza de date în cauză conține date cu caracter confidențial, este una dinamică și se modifică în permanență. De asemenea, trebuie de ținut cont exigențele legale cu privire la protecția datelor cu caracter personal. Și nu în ultimul rând, art.65 lit.f) îi acordă consumatorului final dreptul să solicite prezentarea de către furnizor a informațiilor privind istoricul de consum, respectiv furnizorul este obligat să prezinte aceste informații.</p>
Articolul 63: Prevederi generale	Se exclude	Abordarea propusă complica foarte mult gestiunea, implica calcule manuale pentru fiecare consumator în parte. La fel

<p>(3¹) Consumatorii finali care au încheiat contract cu furnizorul ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la articolul 72, are dreptul la alegerea liberă și la schimbarea furnizorului cu condiția că și-a onorat obligațiile de plată a energiei electrice consumate față de furnizorul respectiv și a fost aplicată componenta de echitate prevăzută la articolul 87 alineatul (3), de asemenea are dreptul de a dispune de toate datele relevante cu privire la consumul de energie electrică. Componenta de echitate prevăzută la articolul 87 alineatul (3) se aplică și în cazul rezoluției contractului de furnizare a energiei electrice încheiat cu un furnizor ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la articolul 72.</p>		<p>devierile curente sunt estimative din motiv că nu sunt cunoscute costurile reale de energie pentru anul în curs. Această componentă de echitate ar putea fi evitată dacă sunt efectuate intervenții mai frecvente de ajustare a tarifelor și prețurilor reglementate pentru a depăși problema acumulării unor devieri tarifare semnificative. Din acest motiv, propunem ca în loc de prețuri reglementate de furnizare (ce includ costul de procurare a energiei, costul serviciilor de transport, de distribuție și ale serviciilor de furnizare) să fie aprobate de Agenție doar componentele de preț reglementat, inclusiv costul serviciilor de transport, costul serviciilor de distribuție, precum și costul serviciilor de furnizare. Cât ține de costul de procurare a energiei electrice, acesta urmează să fie ajustat trimestrial de către furnizori, reieșind din costurile reale de procurare a energiei în trimestrul anterior. În acest mod, prețurile aplicate de furnizori în fiecare trimestru vor include componentele de preț aprobate de Agenție, precum și costul real de procurare a energiei electrice în trimestrul precedent.</p>
<p>Articolul 81¹:</p> <p>Mecanisme aplicabile în cazul unor disfuncționalități pe piața angro a energiei electrice.</p>	<p>Articolul 81¹ se completează cu:</p> <p>e) Lipsa unei piețe concurențiale și drept urmare aplicarea unor prețuri de procurare a energiei electrice pe piața locală formate în condiții diferite de cele de pe piața concurențială;</p> <p>f) Lipsa posibilității organizării licitațiilor din cauza limitării secțiunii sau conjuncturii piețelor regionale.</p> <p>g) Insuficiență de timp pentru organizarea și desfășurarea licitațiilor pentru procurarea energiei electrice.</p>	<p>Alineatul (1) de la acest articol a fost completat cu literele e)-g) care prevăd situații când pe piața locală sunt aplicate prețuri pentru energia electrică mult inferioare decât cele practicate pe piața regională ceea ce împiedică concurența între diferite surse, limitări de secțiune la import, conflictul armat din țara vecină, lipsa cantităților suficiente de combustibil pentru producerea energiei electrice. La fel în cazul insuficienței de timp de a organiza licitație. Drept urmare, aceste situații pot fi constatate de Agenție din oficiu și declarată disfuncționalitate pieței angro.</p>

<p>Articolul 85², alin.(1), lit.b):</p> <p>b) să divulge aceste informații altei persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în cadrul exercitării muncii, profesiei sau funcțiilor persoanei respective, cu informarea acesteia în legătură cu faptul că informațiile comunicate sunt privilegiate;</p>	<p>Articolul 85², alin.(1), lit.b):</p> <p>b) să divulge aceste informații altei persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în baza legii sau în cadrul exercitării muncii, profesiei sau funcțiilor persoanei respective, cu informarea acesteia în legătură cu faptul că informațiile comunicate sunt privilegiate;</p>	<p>La excepții a fost adăugată ipoteza când divulgarea informațiilor are loc în virtutea unei obligații de divulgare a lor care-i revine persoanei în baza legii.</p>
<p>Articolul 85², alin.(6), lit.a):</p> <p>a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză;</p>	<p>Articolul 85², alin.(6), lit.a):</p> <p>a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză și au cunoscut sau trebuiau să cunoască acest fapt la momentul diseminării;</p>	<p>Textul a fost completat cu sintagma "și au cunoscut sau trebuiau să cunoască acest fapt la momentul diseminării" pentru a exclude situațiile când anumite consecințe se produc fortuit sau fără a fi urmărite și prevăzute de persoanele care diseminează informații. Reieșind din complexitatea piețelor angro de energie electrică, s-ar putea ca unele efecte din cele produse ca urmare a diseminării să nu poată fi efectiv prezise. Prin urmare, în aceste cazuri, ar fi inechitabile aplicarea unor sancțiuni din moment ce efectele sunt imprevizibile, iar diseminarea s-ar face dintr-un motiv legitim de informare a publicului, în conformitate cu principiile libertății presei și a exprimării.</p>
<p>Articolul 85³, alin.(1):</p> <p>(1) Un participant la piața energiei electrice este obligat să facă publice în mod efectiv și în timp util informațiile privilegiate deținute cu privire la activitatea comercială sau la instalațiile pe care le deține ori le controlează acesta, întreprinderea-mamă sau o întreprindere înrudită a acestuia sau de ale căror aspecte operaționale este responsabil în totalitate</p>	<p>Articolul 85³, alin.(1):</p> <p>(1) Un participant la piața energiei electrice este obligat să facă publice în mod efectiv și în timp util informațiile privilegiate deținute cu privire la activitatea comercială sau la instalațiile pe care le deține ori le controlează acesta, întreprinderea-mamă sau o întreprindere înrudită a acestuia sau de ale căror aspecte operaționale este responsabil în totalitate sau parțial respectivul participant sau întreprinderea-mamă ori întreprinderea înrudită a acestuia. Se supun publicării</p>	<p>Textul art. 85³ alin.(1) este destul de vag sub aspectul cantitativ, calitativ și procedural al informațiilor privilegiate care trebuie supuse publicității. Prin urmare, pentru asigurarea previzibilității reglementării și pentru a face reglementarea aptă de a fi aplicată – în special, reieșind din consecințele nepublicării - este necesar ca aceasta să fie completată printr-o hotărâre a Agenției care va stabili ce informații urmează a fi publicate și în ce condiții. De principiu, acest aspect este stabilit în alin.(5) al aceluiași articol. Totuși, pentru a evita orice confuzie în aplicare, se propune completarea alineatului cu sintagma " în conformitate cu criteriile</p>

<p>sau parțial respectivul participant sau întreprinderea-mamă ori întreprinderea înrudită a acestuia. Se supun publicării informațiile care se referă la capacitatea și utilizarea instalațiilor de producere, a instalațiilor de utilizare sau a rețelelor de transport al energiei electrice, inclusiv informațiile referitoare la indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestora.</p>	<p>informațiile care se referă la capacitatea și utilizarea instalațiilor de producere, a instalațiilor de utilizare sau a rețelelor de transport al energiei electrice, inclusiv informațiile referitoare la indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestora, în conformitate cu criteriile stabilite de Agenție prin hotărârea aprobată conform alin.(5).</p>	<p>stabilite de Agenție prin hotărârea aprobată conform alin.(5)".</p>
<p>Articolul 87:</p> <p>(3) Metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate trebuie să includă:</p> <p>a) - componenta de echitate, care reprezintă obligațiuni de plată reciproce ca urmare a relației contractuale;</p>	<p>Se exclude</p>	<p>Pentru furnizarea de ultima opțiune este prevăzută completarea legii la litera d¹) de mai jos. De asemenea, propunem ca în loc de prețuri reglementate de furnizare (ce includ cost procurare energie, cost aferent serviciilor de transport, de distribuție și ale serviciilor de furnizare) să fie aprobate de Agenție doar componentele de preț reglementat, inclusiv costul serviciilor de transport, costul serviciilor de distribuție, precum și costul serviciilor de furnizare. Cât ține de costul de procurare a energiei electrice, acesta urmează să fie ajustat trimestrial de către furnizori, reieșind din costurile reale de procurare a energiei în trimestrul anterior. În acest mod, prețurile aplicate de furnizori în fiecare trimestru vor include componentele de preț aprobate de Agenție, precum și costul real de procurare a energiei electrice în trimestrul precedent. Corectitudinea aplicării acestor prețuri/componente de preț este supusă controlului din partea Agenției. Aceasta ar evita acumularea devierilor majore și necesitatea aplicării componentei de echitate.</p>
<p>Articolul 87:</p>	<p>Articolul 87:</p> <p>(3) a) Punct nou</p>	<p>Această componentă este o imobilizare permanentă de resurse financiare ale investitorilor, care nu poate fi exclusă din</p>

<p>(3) Metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate trebuie să includă:</p> <p>a) componenta și modul de calculare a:</p>	<p>– componenta de compensare a decalajului între plățile furnizorilor/operatorilor de sistem către terți și colectarea plăților de la consumatorii finali/utilizatorii de rețea, fie din fonduri proprii, împrumuturi și/sau devieri tarifare.</p>	<p>activitate și necesită să fie recunoscută, deoarece în caz contrar întreprinderile din sector sunt lipsite de resurse financiare stringente pentru desfășurarea unei activități continue. Conform practicilor din ultimele rapoarte ale Comunității Energetice acest cost este unul necesar și recunoscut în prețurile și tarifele reglementate.</p>
<p>Articolul 95¹:</p> <p>(1) Pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, Agenția aplică, cumulativ sau separat, următoarele sancțiuni:</p>	<p>Articolul 95¹:</p> <p>(1) Pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, Agenția aplică una din următoarele sancțiuni:</p>	<p>Sintagma "cumulativ sau separat" autorizează aplicarea mai multor sancțiuni pentru un caz de încălcare a obligațiilor stabilite la articolele 85² – 85⁹ așa cum termenii "nerespectarea" și "încălcarea" din ipoteza normei sunt la singular. Ceea ce ar conduce la ideea că pentru o singură "nerespectare" sau "încălcarea" ar putea fi aplicate sancțiuni multiple care pot fi cumulate. Or, aceasta contravine principiului legalității ce presupune aplicarea unei singure sancțiuni pentru săvârșirea unei singure încălcări/abateri.</p>
<p>Articolul 95¹, alin.(1), lit.d):</p> <p>d) anunțarea publică a declarației de nerespectare și a sancțiunii aplicate, cu excepția cazului în care acestea nu pot fi făcute publice pe motivul existenței unui interes public conflictual prevalent sau a unui alt motiv cu caracter sensibil. În măsura posibilităților, pentru a atenua posibilele efecte ale publicării declarației de nerespectare și a sancțiunii aplicate asupra potențialului interes public, Agenția este în drept să publice părți</p>	<p>Articolul 95¹, alin.(1), lit.d):</p> <p>d) anunțarea publică a declarației de nerespectare sau a sancțiunii aplicate, cu excepția cazului în care acestea nu pot fi făcute publice pe motivul existenței unui interes public conflictual prevalent sau a unui alt motiv cu caracter sensibil. În măsura posibilităților, pentru a atenua posibilele efecte ale publicării declarației de nerespectare sau a sancțiunii aplicate asupra potențialului interes public, Agenția este în drept să publice părți anonimizate ale hotărârii prin care s-a dispus sancțiunea în cauză.</p>	<p>Așa cum Articolul 95¹, alin.(1) menționează diferitele categorii de sancțiuni separat, iar acestea se aplică distinct pentru diferitele categorii de încălcări, se impune modificarea textului propunerii de la Articolul 95¹, alin.(1), lit.d), cu înlocuirea conjuncției "și" care indică asupra unei cumulări a mai multor sancțiuni – și care ar sugera că anunțarea publică implică întotdeauna mai multe sancțiuni - cu conjuncția "sau" care indică asupra faptului că va fi făcută publică doar acea sancțiune care se aplică. În acest fel prevederea va căpăta certitudine și previzibilitate și vor fi evitate confuziile în aplicarea normei.</p>

anonimizate ale hotărârii prin care s-a dispus sancțiunea în cauză.		
Articolul 95¹, alin.(2): (2) La determinarea tipurilor de sancțiuni, a mărimii sancțiunilor financiare pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor stabilite la articolele 85 ² - 85 ⁹ , precum și a efectelor cumulate ale acestora, Agenția va ține cont de următoarele circumstanțe:	Articolul 95¹, alin.(2): literă nouă e) atitudinea de cooperare a participanților la piața energiei electrice pe parcursul investigațiilor, inclusiv încetarea încălcării din propria voință, precum și alte împrejurări care demonstrează voința lor de a facilita examinarea încălcărilor.	Propunerea are ca scop completarea circumstanțelor de care urmează să țină cont Agenția la aplicarea sancțiunilor, după modelul art. 70 al Legii concurenței nr. 183/2012, luând în considerație faptul că atât Legea concurenței cât și prevederile prezentei legi se referă la sancțiuni aplicate pentru încălcări comise pe anumite piețe care afectează funcționalitatea acestora.
Articolul 95¹, alin.(3): (3) Agenția aprobă, prin hotărâre, criteriile utilizate pentru stabilirea sancțiunilor specifice și pentru cuantificarea sancțiunilor financiare.	Articolul 95¹, alin.(3): (3) Agenția aprobă, prin hotărâre, criteriile utilizate pentru stabilirea sancțiunilor specifice și pentru cuantificarea sancțiunilor financiare ținând cont de dispozițiile alineatului (2) și de cele mai bune practici ale statelor membre ale Comunității Energetice.	Propunerea are ca scop asigurarea implementării alin.(2) la aprobarea, de către Agenție, prin hotărâre, a criteriilor utilizate pentru stabilirea sancțiunilor specifice și pentru cuantificarea sancțiunilor financiare, dar și pentru preluarea celor mai bune practici de aplicare a lor. Conținutul hotărârii la care face referire alin.(3) este esențial pentru aplicarea corectă a acestor criterii în procesul de examinare a încălcărilor, de aceea este necesar ca acesta să nu fie produsul unor viziuni subiective ale autorităților care nu au o practică în cercetarea unor astfel de încălcări, ci să aibă la baza o practică a unor autorități ale statelor care au implementat asemenea prevederi și au și o practică în acest sens.
Articolul 95², alin.(1): (1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea sau încălcarea de către	Articolul 95², alin.(1): (1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a	Stabilirea sancțiunilor fără a prevedea un maxim legal, ci doar un minim legal, acordă autorităților o marjă largă de apreciere a mărimii acestora și creează condiții pentru abuzuri în aplicarea lor. Stabilind doar un minim al sancțiunii la 1%, maximumul acesteia, cel puțin teoretic, ar putea fi de 10%, 30% sau chiar 50%.

<p>participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>Or, acest procedeu este contrar principiului previzibilității reglementării activității de întreprinzător stabilit de art. 4 lit. a) al Legii nr. 235 din 20.07.2006. Din aceste motive, este necesar ca redacția alin.(1) să fie modificată astfel încât acesta să conțină maximul legal al sancțiunii, făcând reglementarea clară și previzibilă. Totodată, stabilind un maxim legal al sancțiunilor, Agenția va putea să aplice criteriile pentru individualizarea sancțiunilor, inclusiv pe cele oferite de art. 18 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, dar și pe cele de la art. 95¹, alin.(2). De altfel, acesta este procedeu folosit la redactarea Articolului 95², alin.(4), lit.a), b), c) unde s-a stabilit doar un maxim legal al majorărilor.</p>
<p>Articolul 95², alin.(2):</p> <p>(2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>Articolul 95², alin.(2):</p> <p>(2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>Stabilirea sancțiunilor fără a prevedea un maxim legal, ci doar un minim legal, acordă autorităților o marjă largă de apreciere a mărimii acestora și creează condiții pentru abuzuri în aplicarea lor. Stabilind doar un minim al sancțiunii la 3%, maximul acesteia, cel puțin teoretic, ar putea fi de 10%, 30% sau chiar 50%. Or, acest procedeu este contrar principiului previzibilității reglementării activității de întreprinzător stabilit de art. 4 lit. a) al Legii nr. 235 din 20.07.2006. Din aceste motive, este necesar ca redacția alin.(2) să fie modificată astfel încât acesta să conțină maximul legal al sancțiunii, făcând reglementarea clară și previzibilă. Totodată, stabilind un maxim legal al sancțiunilor, Agenția va putea să aplice criteriile pentru individualizarea sancțiunilor, inclusiv pe cele oferite de art. 18 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, dar și pe cele de la art. 95¹, alin.(2). De altfel, acesta este procedeu folosit la redactarea Articolului 95², alin.(4), lit.a), b), c) unde s-a stabilit doar un maxim legal al majorărilor.</p>
<p>Articolul 95², alin.(3):</p>	<p>Articolul 95², alin.(3):</p>	<p>Stabilirea sancțiunilor fără a prevedea un maxim legal, ci doar un minim legal, acordă autorităților o marjă largă de</p>

<p>(3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>(3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>apreciere a mărimii acestora și creează condiții pentru abuzuri în aplicarea lor. Stabilind doar un minim al sancțiunii la 5%, maximul acesteia, cel puțin teoretic, ar putea fi de 10%, 30% sau chiar 50%. Or, acest procedeu este contrar principiului previzibilității reglementării activității de întreprinzător stabilit de art. 4 lit. a) al Legii nr. 235 din 20.07.2006. Din aceste motive, este necesar ca redacția alin.(3) să fie modificată astfel încât acesta să conțină maximul legal al sancțiunii, făcând reglementarea clară și previzibilă. Totodată, stabilind un maxim legal al sancțiunilor, Agenția va putea să aplice criteriile pentru individualizarea sancțiunilor, inclusiv pe cele oferite de art. 18 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, dar și pe cele de la art. 95¹, alin.(2). De altfel, acesta este procedeu folosit la redactarea Articolului 95², alin.(4), lit.a), b), c) unde s-a stabilit doar un maxim legal al majorărilor.</p>
<p>Articolul 95², alin.(4):</p> <p>(4) În cazul nerespectării sau al încălcării obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹ care a condus sau a contribuit la consolidarea poziției dominante sau a puterii semnificative pe piața energiei electrice a unei întreprinderi de energie electrică existente, sancțiunile care urmează a fi aplicate conform prezentului articol se majorează după cum urmează:</p>	<p>Articolul 95², alin.(4):</p> <p>(4) În cazul nerespectării sau al încălcării obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹ care a condus sau a contribuit la consolidarea semnificativă poziției dominante sau a puterii semnificative pe piața energiei electrice a unei întreprinderi de energie electrică existente, sancțiunile care urmează a fi aplicate conform prezentului articol se majorează după cum urmează:</p>	<p>Și în acest caz, aplicarea sancțiunilor majorate impune existența unui criteriu clar și previzibil. Sintagmele de "consolidarea poziției dominante" sau "a puterii semnificative pe piața energiei electrice" sunt vagi și nu dau o certitudine/previzibilitate cu privire la aplicarea sancțiunilor majorate, caz în care acestea sunt lăsate la aprecierea subiectivă a colaboratorilor Agenției. Prin urmare, pentru a preveni aplicarea defectuoasă și abuzivă a acestei prevederi se impune introducerea unui criteriu de apreciere, astfel că textul alin.(4) urmează a fi completat cu calificativul "semnificativă", urmând ca în art. 2 al Legii să fie dată noțiunea sintagmei de "consolidarea semnificativă a poziției dominante sau a puterii semnificative".</p>
<p>Articolul 95², alin.(4), lit.a):</p>	<p>Articolul 95², alin.(4), lit.a):</p> <p>a) până la 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul</p>	<p>Pornind de la principiul legalității, echității și proporționalității sancțiunilor, cuantumul majorării nu poate fi mare</p>

<p>a) până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alineatul (1);</p>	<p>sancțiunilor financiare aplicate conform alineatul (1);</p>	<p>decât însuși cuantumul sancțiunii căreia i se aplică.</p>
<p>Articolul 95², alin.(4), lit.b):</p> <p>b) până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alineatul (2);</p>	<p>Articolul 95², alin.(4), lit.b):</p> <p>b) până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alineatul (2);</p>	<p>Pornind de la principiul legalității, echității și proporționalității sancțiunilor, cuantumul majorării nu poate fi mare decât însuși cuantumul sancțiunii căreia i se aplică.</p>
<p>Articolul 95², alin.(4), lit.c):</p> <p>c) până la 10% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alineatul (3).</p>	<p>Articolul 95², alin.(4), lit.c):</p> <p>c) până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alineatul (3).</p>	<p>Pornind de la principiul legalității, echității și proporționalității sancțiunilor, cuantumul majorării nu poate fi mare decât însuși cuantumul sancțiunii căreia i se aplică.</p>
<p>Articolul 96: Dispoziții finale și tranzitorii</p> <p>(15) Pentru a asigura organizarea și gestionarea pieței energiei electrice pentru ziua următoare, a pieței energiei electrice pe parcursul zilei, precum și a pieței organizate a contractelor bilaterale, Guvernul, în termenul stabilit la alin. (14), va desemna operatorul pieței energiei electrice. Funcțiile de operator al pieței energiei electrice și de furnizor central al energiei electrice pot fi impuse</p>	<p>(15) Pentru a asigura organizarea și gestionarea pieței energiei electrice pentru ziua următoare, a pieței energiei electrice pe parcursul zilei, precum și a pieței organizate a contractelor bilaterale, Guvernul, în termenul stabilit la alin. (14), va desemna operatori ai pieței energiei electrice care vor gestiona piețele proprii.</p>	<p>Propunerea de modificare vine în contextul în care Republica Moldova nu are organizată deocamdată piața energiei electrice pentru ziua următoare (DAY AHEAD) și piața intra-zilnică (INTRA-DAY), fiind într-o zonă de ofertare în care, la momentul actual, nu există un operator care să dețină deja un monopol pentru serviciile de tranzacționare pe aceste piețe.</p> <p>Astfel, nu există niciun argument legal sau tehnic pentru desemnarea sau limitarea la un singur operator, în condițiile în care designul pieței se stabilește în acest moment.</p> <p>Astfel, stabilirea unui monopol în acest moment ar însemna o restrângere a concurenței între serviciile unor burse de energie, fără a exista justificarea perpetuării unui sistem deja funcțional,</p>

<p>uneia și aceleiași întreprinderi.</p>		<p>care este, de altfel singura justificare a monopolului.</p> <p>Deopotrivă, această modalitate de desemnare directă a operatorului pieței energiei electrice și limitarea la un singur operator al pieței, este contrară prevederilor art. 5 din Regulamentului (UE)2015/1222 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor, care prevede că „În cazul în care există mai mulți candidați pentru desemnarea ca OPEED unic, statul membru în cauză desemnează candidatul care îndeplinește cel mai bine criteriile enumerate la articolul 6.”, precum și oricăror reguli de achiziție publică de servicii.</p>
<p>Articolul 96: Dispoziții finale și tranzitorii</p> <p>(16¹) Pentru testarea efectelor tarifelor cu prețuri diferențiate în funcție de orele de consum asupra comportamentului de consum al consumatorilor, furnizorii de energie electrică la tarife reglementate calculează prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare relevante și le propun Agenției spre aprobare, iar Agenția aprobă aceste tarife prin derogare de la prevederile prezentei legi, în vederea aplicării tarifelor în cadrul proiectelor demonstrative, la consumatorii implicați în proiectul demonstrativ. La determinarea acestor prețuri reglementate Agenția va lua în considerare cheltuielile și costurile justificate</p>	<p>Articolul 96: Dispoziții finale și tranzitorii</p> <p>(16¹) Pentru testarea efectelor prețurilor diferențiate în funcție de orele de consum asupra comportamentului de consum al consumatorilor în cadrul proiectelor demonstrative, furnizorii de energie electrică la serviciu universal calculează și propun spre aprobare prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare, în baza coeficienților stabiliți prin hotărârea Agenției. Agenția aprobă aceste prețuri prin derogare de la prevederile prezentei legi, în vederea aplicării tarifelor în cadrul proiectelor demonstrative.</p>	<p>În primul rând Agenția trebuie să aprobe coeficienții pentru ca companiile să poată veni cu solicitare de preturi diferențiate în funcție de orele de consum în cadrul proiectelor demonstrative numai după aceasta furnizorul va putea să depună o solicitare de preturi.</p>

<p> suportate de furnizorul serviciului universal ce urmează a fi recuperate prin aplicarea prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum de la consumatorii finali respectivi pe perioada de desfășurare a proiectelor. Furnizorul serviciului universal prezintă Agenției calculele și justificările necesare în scopul determinării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum. </p>		
---	--	--

Ministerul Energiei al Republicii Moldova,
Piața Marii Adunări Naționale nr. 1,
Chișinău, MD-2012,
E-mail: secretariat@energie.gov.md;
E-mail: nicolae.magdil@energie.gov.md

Nr. de ieșire: 0504/176990-20231003
Nr. intrare: 20230919-89553
La Nr.: 07-1420 din 17 septembrie 2023

Subiect: Aviz repetat la Proiectul de modificare a Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.

Prin prezenta, Î.C.S. "Premier Energy Distribution" S.A. cu referire la scrisoarea Nr. 07-1420 din 17 septembrie 2023 de avizare repetată a *Proiectului de modificare a Legii nr. 107/2016*, expediază propunerile și sugestiile cu privire la elaborarea proiectului menționat.

Concomitent, solicităm respectuos, convocarea ședinței de lucru în scopul abordării proiectului menționat.

Anexă: Tabel de sinteză cu propuneri la proiectul repetat supus avizării a „Legii nr. 107/27.05.2016 cu privire la energie electrică” de la Î.C.S. Premier Energy Distribution S.A. pe 4 pagini.

Cu respect,

Digitally signed by Gotișan Tatiana
Date: 2023.10.04 16:01:35 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Gotișan Tatiana

Director Reglementari, Tarife și Achiziții de Energie

Ex: Stancu Elena
Tel: 022 431 934

**Anexă: Tabel de sinteză cu propuneri la proiectul repetat supus avizării a
„Legii nr. 107/27.05.2016 cu privire la energie electrică” de la Premier Energy Distribution S.A.**

Proiectul prezentat spre avizare	Propunerea de modificare	Argumentarea
<p>Articolul 2. Noțiuni principale:</p> <p>„piață a energiei electrice pentru ziua următoare – piață angro organizată de operatorul pieței de energie electrică care asigură participanților la piață mecanismele de tranzacționare pentru vânzarea și cumpărarea energiei electrice pentru fiecare interval de dispecerizare din ziua de livrare fizică a energiei electrice care urmează imediat după ziua de tranzacționare”.</p>	<p>Articolul 2. Noțiuni principale:</p> <p>„piață a energiei electrice pentru ziua următoare – piață angro organizată de operatorul pieței de energie electrică care asigură participanților la piață mecanismele de tranzacționare pentru vânzarea și cumpărarea energiei electrice din ziua de livrare care urmează imediat după ziua de tranzacționare”.</p>	<p>Textul a fost rectificat</p>
<p>Articolul 2. Noțiuni principale, alin.(1), lit.b):</p> <p>b) de a stabili, în mod artificial, a prețului unuia sau mai multor produse energetice angro, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul consideră că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin de tranzacționare este conform cu practicile de piață admise pe respectiva piață de energie electrică;</p>	<p>Articolul 2. Noțiuni principale, alin.(1), lit.b):</p> <p>b) de a stabili, în mod artificial, prețul unuia sau mai multor produse energetice angro, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul consideră că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin de tranzacționare este conform cu practicile de piață admise pe respectiva piață de energie electrică;</p>	<p>Textul a fost rectificat</p>

<p>Articolul 9, alin.(4):</p> <p>4) Consiliul de administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile reglementate, privind tarifele reglementate – în termen de cel mult 90 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate.</p>	<p>Articolul 9, alin.(4):</p> <p>4) Consiliul de administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile reglementate, privind tarifele reglementate – în termen de cel mult 45 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate. Hotărârile Agenției de aprobare a costurilor de bază, a tarifelor și prețurilor reglementate intră în vigoare din data publicării acestora.</p>	<p>Aprobarea în termen de 45 de zile a tarifelor și prețurilor reglementate este justificată prin evitarea acumulării devierilor tarifare, care duc la apariția unor semnale incorecte de preț pentru consumatorii finali și respectiv la distorsiuni pe piața cu amănuntul a energiei electrice. Scopul de baza trebuie sa fie aprobarea cât mai rapida a prețurilor/tarifelor pentru a nu crea devieri tarifare. Soluția nu este componentă de echitate pe care se insistă ci aprobarea prețurilor/tarifelor cât mai rapid posibil.</p> <p>De asemenea, pentru a avea o planificare și gestionare corectă a resurselor, întreprinderile energetice au nevoie de previzibilitate la aplicarea costurilor de bază și a prețurilor/tarifelor. Din acest motiv, este imperios necesar ca aceste costuri, preturi/tarife să nu fie aplicate retroactive, ci doar din momentul publicării acestora în Monitorul Oficial.</p>
<p>Articolul 15, alin.(1¹):</p> <p>(1¹) Titularul de licență pentru transportul energiei electrice, titularul de licență pentru distribuția energiei electrice este obligat să pună la dispoziția Agenției, în termenii și în condițiile stabilite de aceasta baza de date în format electronic, a consumatorilor finali, a utilizatorilor de sistem deserviți.</p>	<p>Articolul 15, alin.(1¹):</p> <p>Se exclude</p>	<p>Nu este clar pentru ce va fi utilizată aceasta bază de date. Această bază de date:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) este una dinamică, starea ei se modifică de la o zi la alta; b) poate fi foarte voluminoasă în funcție de datele necesare a fi reflectate pentru fiecare consumator final/utilizator de sistem – doar la PED în baza de date sunt peste 940 mii de consumatori finali/utilizator de sistem; c) informația conține date cu caracter personal; d) conține istoricul de consum care poate fi solicitat de consumatorul final în temeiul legii; e) baza de date necesită a fi protejată pentru a menține integritatea acesteia.

		Reieșind din cele menționate, considerăm că această completare este una nejustificată și ar urma să fie exclusă.
Articolul 19, alin.(5): (5) Producătorul participă la piața energiei electrice dacă respectă cerințele tehnice de racordare la rețeaua electrică, iar calitatea energiei electrice livrate în rețelele electrice corespunde parametrilor de calitate stabiliți.	Articolul 19, alin.(5): Se exclude	Daca nu va respecta cerințele tehnice nu va fi racordat la rețea.
Articolul 81, alin.(3), lit. m): m) modalitatea de repartizare și de compensare în cadrul grupului de echilibrare a dezechilibrelor individuale create de către membrii grupului de echilibrare;	Articolul 81, alin.(3), lit. m): m) modalitatea de repartizare, compensare și algoritmul de calcul privind repartizarea costurilor și veniturilor în cadrul grupului de echilibrare a dezechilibrelor individuale create de către membrii grupului de echilibrare;	Similar după cum s-a proceda în România, pentru a asigura transparența în funcționare grupurilor de echilibrare este necesar să fie aprobat algoritmul de calcul privind repartizarea costurilor și veniturilor.
Articolul 87, alin.(3), lit.a): – cheltuielilor aferente consumului tehnologic și pierderilor de energie electrică din rețelele electrice de distribuție, al căror nivel nu-l va depăși pe cel efectiv înregistrat în anul precedent, cât și a stimulentei în mărime de 50% din valoarea reducerii cheltuielilor respective înregistrată pe parcursul anului.	Articolul 87, alin.(3), lit.a): – cheltuielilor aferente consumului tehnologic și pierderilor de energie electrică din rețelele electrice de distribuție, al căror nivel nu-l va depăși pe cel efectiv înregistrat în anul precedent în sector, cât și a stimulentei în mărime de 50% din valoarea reducerii cheltuielilor respective înregistrată pe parcursul anului.	Pentru a avea stimulente de reducere a consumului tehnologic propunem sa fie utilizata media sectorului.
Articolul 95²: (1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85 ² - 85 ⁹ , manifestată prin: (2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de	Articolul 95²: (1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85 ² - 85 ⁹ , manifestată prin: (2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie	Stabilirea sancțiunilor fără a prevedea un maxim legal, ci doar un minim legal, acordă autorităților o marjă largă de apreciere a mărimii acestora și creează condiții pentru abuzuri în aplicarea lor. Stabilind doar un minim al sancțiunii la 1%, maximumul acesteia, cel puțin teoretic, ar putea fi de 10%, 30% sau chiar 50%. Or, acest procedeu este contrar principiului previzibilității reglementării

<p>energie electrică pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p> <p>(3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor energetice pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>electrică pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p> <p>(3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor energetice pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>activității de întreprinzător stabilit de art. 4 lit. a) al Legii nr. 235 din 20.07.2006. Din aceste motive, este necesar ca redacția alin.(1) să fie modificată astfel încât acesta să conțină maximul legal al sancțiunii, făcând reglementarea clară și previzibilă. Totodată, stabilind un maxim legal al sancțiunilor, Agenția va putea să aplice criteriile pentru individualizarea sancțiunilor, inclusiv pe cele oferite de art. 18 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, dar și pe cele de la art. 951, alin.(2). De altfel, acesta este procedeul folosit la redactarea Articolului 952, alin.(4), lit. a), b), c) unde s-a stabilit doar un maxim legal al majorărilor.</p>
--	--	---

Ministerul Energiei al Republicii Moldova,
Piața Marii Adunări Naționale nr. 1,
Chișinău, MD-2012,
E-mail: secretariat@energie.gov.md;
E-mail: ion.andronic@energie.gov.md

Nr. de ieșire: 0504/177446-20231004
Nr. intrare: 20230919-89555
La Nr.: 07-1420 din 17 septembrie 2023

Subiect: Avizarea repetată a Legii cu privire la energia electrică nr. 107.

Prin prezenta, Î.C.S. "Premier Energy" S.A expediază avizul repetat la *Proiectului de modificare a Legii nr. 107/2016 cu privire la energie electrică.*

De asemenea, parvenim cu solicitarea de convocare a ședinței de lucru cu participarea membrilor ANRE, pe marginea amendamentelor prezentate.

Anexă: Avizul repetat la proiectul nr. 107/27.05.2016 de Lege cu privire la energie electrică de la Î.C.S. Premier Energy S.R.L. pe 6 pagini.

Cu respect,

Galina Porohonciuc

Administrator

Digitally signed by Porohonciuc Galina
Date: 2023.10.04 16:39:57 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex.: S. Codreanu
Tel.: 022431441

Proiectul prezentat spre avizare	Propunerea de modificare	Argumentarea
<p>Articolul 9, alin.(4):</p> <p>4) Consiliul de administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile reglementate, privind tarifele reglementate – în termen de cel mult 90 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate.</p>	<p>Articolul 9, alin.(4):</p> <p>4) Consiliul de administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile reglementate, privind tarifele reglementate – în termen de cel mult 45 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate. Hotărârile Agenției de aprobare a costurilor de bază, a tarifelor și prețurilor reglementate intră în vigoare din data publicării acestora.</p>	<p>Propunem un termen de 45 de zile a tarifelor și prețurilor reglementate care este justificată prin evitarea acumulării devierilor tarifare, care duc la apariția unor semnale incorecte de preț pentru consumatorii finali și respectiv la distorsiuni pe piața cu amănuntul a energiei electrice. Scopul de baza trebuie sa fie aprobarea cât mai rapida a prețurilor/tarifelor pentru a nu crea devieri tarifare. Soluția nu este componentă de echitate pe care se insistă ci aprobarea prețurilor/tarifelor cât mai rapid posibil. Pentru a avea o planificare și gestionare corectă a resurselor, întreprinderile energetice au nevoie de previzibilitate la aplicarea costurilor de bază și a prețurilor/tarifelor. Din acest motiv, este imperios necesar ca aceste costuri, preturi/tarife să nu fie aplicate retroactive, ci doar din momentul publicării acestora în Monitorul Oficial.</p>
<p>Articolul 19, alin.(2):</p> <p>(2) Autorizarea instalării unei centrale electrice noi cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și autorizarea majorării capacității unei centrale electrice existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW se efectuează prin hotărâre de Guvern.</p> <p>După adoptarea hotărârii de Guvern în cauză, beneficiarul este obligat să obțină autorizația de construire de la autoritățile administrației publice</p>	<p>Articolul 19, alin.(2):</p> <p>(2) Autorizarea instalării unei centrale electrice noi cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și autorizarea majorării capacității unei centrale electrice existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW se efectuează prin hotărâre de Guvern.</p>	<p>Aceasta este menționat în pct. 3. de la acest punct, se poate de eliminat:</p> <p>Articolul 19, alin.(3):</p> <p>(3) Obținerea autorizației de construire de la autoritățile administrației publice locale este obligatorie pentru construcția tuturor centralelor electrice.</p>

<p>locale, în conformitate cu Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție.</p>		
<p>Articolul 21, alin.(5¹): (5¹) Măsurile de sprijin oferite prin ofertă asigură recuperarea investiției și pot conține obligații de serviciu public și/sau prețuri reglementate pentru energia electrică sau serviciul prestat</p>	<p>Articolul 21, alin.(5¹): (5¹) Măsurile de sprijin oferite prin ofertă asigură recuperarea investiției în toate cazurile și pot conține obligații de serviciu public și/sau prețuri reglementate pentru energia electrică sau serviciul prestat.</p>	<p>Este important de menționat ca recuperarea investiției va fi asigurată în cazul licitațiilor organizate și în cazul mecanismului reglementat de funcționare ce este inclus în lege.</p>
<p>Articolul 63, alin.(4): (4) Consumatorii casnici și societățile comerciale mici beneficiază de dreptul la serviciu universal. Pentru locurile de consum la care consumatorii finali fac uz de dreptul de a schimba furnizorul ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la articolul 72 și încheie un contract de furnizare a energiei electrice, la preț negociat sau consumatorii finali rezoluționează contractul de furnizare a energiei electrice încheiat cu un furnizor ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la articolul 72, acesta este în drept să revină la furnizorul care furnizează energie electrică în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public stabilite la articolul 72, la expirarea termenului de 12 luni de la data desfacerii contractului de furnizare a energiei electrice la preț reglementat.</p>	<p>Articolul 63, alin.(4): Comentariu la termenul de 12 luni</p>	<p>Termenul de 12 luni nu asigură soluții pentru consumatorii care după un interval de până la 9 luni își pierd furnizorul la preturi negociate. Revenirea la serviciul de ultima opțiune este limitată pe un termen de 90 de zile (max. 3 luni). În caz că consumatorii nu reușesc să semneze alte contracte în condiții negociate, deoarece cele 12 luni (< 9 luni + 3 luni de ultima opțiune < 12 luni) încă nu s-au scurs, atunci aceștia ar urma să fie deconectați de la rețea? Soluția pentru cele 12 luni ar fi să se extindă termenul pentru serviciul de ultima opțiune până la expirarea celor 12 luni.</p> <p>Pentru a aduce claritate ce se întâmplă cu acești consumatori după ce expiră perioada de 90 de zile la serviciul de ultima opțiune este necesar ca alineatul (4) din dispoziții finale să fie separat în 2 părți – (1) să se fie doar la consumatorii non casnici (alții decât societățile comerciale mici) și (2) să abordeze toți consumatorii finali, inclusiv consumatorii casnici și societățile comerciale mici.</p>

<p>Articolul 80, alin.(2):</p> <p>(2) Se consideră piață organizată de energie electrică piața energiei electrice pentru ziua următoare, piața energiei electrice pe parcursul zilei, piața organizată a contractelor, piața energiei electrice de echilibrare și piața serviciilor de sistem inclusiv mecanismele temporare reglementate stabilite de Agenție.</p>	<p>Articolul 80, alin.(2):</p> <p>Comentariu la „piața organizată a contractelor”</p>	<p>Contractelor Bilaterale? Nu este clar despre care piața se discută?</p>
<p>Articolul 81, alin.(3), lit. m):</p> <p>m) modalitatea de repartizare și de compensare în cadrul grupului de echilibrare a dezechilibrelor individuale create de către membrii grupului de echilibrare;</p>	<p>Articolul 81, alin.(3), lit. m):</p> <p>m) modalitatea de repartizare, compensare și algoritmul de calcul privind repartizarea costurilor și veniturilor în cadrul grupului de echilibrare a dezechilibrelor individuale create de către membrii grupului de echilibrare;</p>	<p>Similar după cum s-a proceda în România, pentru a asigura transparența în funcționare grupurilor de echilibrare este necesar să fie aprobat algoritmul de calcul privind repartizarea costurilor și veniturilor.</p>
<p>Articolul 81¹, alin.(1)</p> <p>Disfuncționalitățile pe piața angro de energie electrică sunt:</p> <p>- punct nou</p>	<p>Articolul 81¹, alin.(1), lit. f):</p> <p>f) Existența instalațiilor de producere a energiei electrice care au fost finanțate din subvenții, granturi, donații cu implicarea statului ce distorsionează structura costurilor și din aceasta cauză funcționarea corectă a pieței.</p>	<p>Pentru a transmite semnale corecte și pentru a evita distorsionarea pieței, consideram ca instalațiile de generare a energiei electrice care au fost finanțate prin granturi, donații, subvenții (în costul vânzărilor lipsește componenta de capex) nu ar trebui să concureze cu instalații care au fost finanțate de investitori privați la care în calculul lor au toate costurile capex și opex.</p>
<p>Articolul 81¹, alin.(1) :</p> <p>- punct nou</p>	<p>Articolul 81¹, alin.(1), lit. g):</p> <p>g) Lipsa posibilității organizării licitațiilor din cauza limitării secțiunii sau conjuncturii piețelor regionale.</p>	<p>Articolul care prevede limitările de secțiune la import, conflictul armat din țara vecină, lipsa cantităților suficiente de combustibil pentru producerea energiei electrice. Aceste cazuri pot fi constatate de Agenție din oficiu și declarată disfuncționalitate pieței angro fără a organiza licitații.</p>
<p>Articolul 85¹ Derogări de la mecanismele de piață pe piața energiei electrice.</p> <p>(2) Agenția aprobă prețuri provizorii din oficiu pentru energia electrică produsă utilizând</p>	<p>Articolul 85¹ Derogări de la mecanismele de piață energiei electrice.</p> <p>(2) Agenția aprobă prețuri provizorii din oficiu pentru energia electrică produsă utilizând informațiile</p>	<p>Prețul energiei de echilibrare și a serviciilor de sistem nu pot fi egale cu prețul din contractele bilaterale deoarece costul producerii acestei energii este mult mai mare.</p>

<p>informațiile disponibile privind prețurile aferente contractelor bilaterale de achiziționare a energiei electrice până la apariția disfuncționalității pe piața energiei electrice. În perioada disfuncționalității stabilite de Agenție, prețul energiei electrice de echilibrare livrată de producător se aprobă prin hotărârea Agenției.</p>	<p>disponibile privind prețurile aferente contractelor bilaterale de achiziționare a energiei electrice până la apariția disfuncționalității pe piața energiei electrice. În perioada disfuncționalității stabilite de Agenție, prețul energiei electrice de echilibrare și a serviciilor de sistem se stabilește în baza prețurilor practicate de producători sau furnizori similari din regiune și se aprobă prin hotărârea Agenției .</p>	
<p>Articolul 86: (1) În sectorul electroenergetic se aplică următoarele preturi și tarife: b) preturi și tarife reglementate.</p> <p>(2) La categoria de prețuri și tarife reglementate se atribuie:</p> <p>d) preturile reglementate pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorul de ultimă opțiune și furnizorul serviciului universal, inclusiv tarifele binome și preturile diferențiate în funcție de orele de consum;</p>	<p>Articolul 86: (1) În sectorul electroenergetic se aplică următoarele preturi și tarife: b) tarife reglementate; c) componente reglementate de preț.</p> <p>(2) La categoria de preturi și tarife reglementate se atribuie:</p> <p>d) componentele reglementate de preț pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorul serviciului universal, inclusiv componentele reglementate pentru tarifele binome și diferențiate în funcție de orele de consum;</p>	<p>Pentru furnizarea de ultima opțiune este prevăzută completarea legii la litera d¹) de mai jos. De asemenea, propunem ca în loc de prețuri reglementate de furnizare (ce includ cost procurare energie, cost aferent serviciilor de transport, de distribuție și ale serviciilor de furnizare) să fie aprobate de Agenție doar componentele de preț reglementat, inclusiv costul serviciilor de transport, costul serviciilor de distribuție, precum și costul serviciilor de furnizare. Cât ține de costul de procurare a energiei electrice, acesta urmează să fie ajustat trimestrial de către furnizori, reieșind din costurile reale de procurare a energiei în trimestrul anterior. În acest mod, prețurile aplicate de furnizori în fiecare trimestru vor include componentele de preț aprobate de Agenție, precum și costul real de procurare a energiei electrice în trimestrul precedent. Corectitudinea aplicării acestor prețuri/componente de preț este supusă controlului din partea Agenției. Aceasta ar evita acumularea devierilor majore și necesitatea aplicării componentei de echitate.</p>

<p>Articolul 95², alin.(1):</p> <p>(1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>Articolul 95², alin.(1):</p> <p>(1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>Stabilirea sancțiunilor fără a prevedea un maxim legal, ci doar un minim legal, acordă autorităților o marjă largă de apreciere a mărimii acestora și creează condiții pentru abuzuri în aplicarea lor. Stabilind doar un minim al sancțiunii la 1%, maximul acesteia, cel puțin teoretic, ar putea fi de 10%, 30% sau chiar 50%. Or, acest procedeu este contrar principiului previzibilității reglementării activității de întreprinzător stabilit de art. 4 lit. a) al Legii nr. 235 din 20.07.2006. Din aceste motive, este necesar ca redacția alin.(1) să fie modificată astfel încât acesta să conțină maximul legal al sancțiunii, făcând reglementarea clară și previzibilă. Totodată, stabilind un maxim legal al sancțiunilor, Agenția va putea să aplice criteriile pentru individualizarea sancțiunilor, inclusiv pe cele oferite de art. 18 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, dar și pe cele de la art. 951, alin.(2). De altfel, acesta este procedeul folosit la redactarea Articolului 952, alin.(4), lit. a), b), c) unde s-a stabilit doar un maxim legal al majorărilor.</p>
<p>Articolul 95², alin.(2):</p> <p>(2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>Articolul 95², alin.(2):</p> <p>(2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	
<p>Articolul 95², alin.(3):</p> <p>(3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor energetice pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p>Articolul 95², alin.(3):</p> <p>(3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor energetice pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	
<p>DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII</p> <p>Articolul 96, alin.(4¹):</p> <p>(4¹) Prin derogare de la art. 68 alin. (6), art. 72 alin. (1) și art. 73 alin. (8), pentru locurile de consum la care consumatorii finali au decis să procure energie electrică la prețuri de piață, în bază de contract negociat bilateral, între furnizor și aceștia, și care ulterior și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza energie</p>	<p>DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII</p> <p>Articolul 96, alin.(4¹):</p> <p>(4¹) Prin derogare de la art. 68 alin. (6) și art. 73 alin. (8), pentru locurile de consum la care consumatorii finali au decis să procure energie electrică la prețuri de piață, în bază de contract negociat bilateral, între furnizor și aceștia, și care ulterior și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza energie electrică) și nu pot să își aleagă un alt</p>	<p>Pentru a aduce claritate ce se întâmplă cu consumatori finali, inclusiv cu limitarea de 12 luni prevăzută pentru consumatorii casnici și societățile comerciale mici specificate la art.63 alin.(4), după ce expiră perioada de 90 de zile la serviciul de ultima opțiune este necesar ca alineatul (4) din dispoziții finale să fie separat în 2 părți –</p>

<p>electrică) și nu pot să își aleagă un alt furnizor și să semneze contracte de furnizare a energiei electrice la preț negociabil, sânt în drept să solicite semnarea contractelor de furnizare a energiei electrice, în condiții reglementate, cu furnizorii care asigură furnizarea energiei electrice consumatorilor finali în contextul obligației de serviciu public de ultimă opțiune stabilite la art. 73.</p>	<p>furnizor și să semneze contracte de furnizare a energiei electrice la preț negociabil, sânt în drept să solicite semnarea contractelor de furnizare a energiei electrice, în condiții reglementate, cu furnizorii care asigură furnizarea energiei electrice consumatorilor finali în contextul obligației de serviciu public de ultimă opțiune stabilite la art. 73.</p>	<p>(1) să se refere doar la consumatorii non casnici (alții decât consumatorii casnici și societățile comerciale mici) și</p> <p>(2) să abordeze toți consumatorii finali, inclusiv consumatorii casnici și societățile comerciale mici.</p>
<p>Articolul 96, alin.(16¹): (16¹) Pentru testarea efectelor tarifelor cu prețuri diferențiate în funcție de orele de consum asupra comportamentului de consum al consumatorilor, furnizorii de energie electrică la tarife reglementate calculează prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare relevante și le propun Agenției spre aprobare iar Agenția aprobă aceste tarife prin derogare de la prevederile art. 7 alin. (2) lit. a) și art. 87 al prezentei legi, în vederea aplicării tarifelor în cadrul proiectelor demonstrative, la consumatorii implicați în proiectul demonstrativ. La determinarea acestor prețuri reglementate Agenția va lua în considerare cheltuielile și costurile justificate suportate de furnizorul serviciului universal ce urmează a fi recuperate prin aplicarea prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum de la consumatorii finali respectivi pe perioada de desfășurare a proiectelor. Furnizorul serviciului universal prezintă Agenției calculele și justificările necesare în scopul determinării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum.</p>	<p>Articolul 96, alin.(16¹):</p> <p>(16¹) Pentru testarea efectelor prețurilor diferențiate în funcție de orele de consum asupra comportamentului de consum al consumatorilor în cadrul proiectelor demonstrative, furnizorii serviciului universal calculează prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare și în baza coeficienților stabiliți în prealabil prin hotărârea Agenției. Agenția aprobă aceste prețurile diferențiate în funcție de orele de consum prin derogare de la prevederile art. 7 alin. (2) lit. a) și art. 87 al prezentei legi, în vederea aplicării tarifelor, la consumatorii implicați în proiectul demonstrativ.</p>	<p>La art.86 alin.(2) lit. d) acestea sunt definite ca preturi diferențiate în funcție de orele de consum si nu „tarife cu preturi” sau „tarife” după cum este scris în continuare în prima fraza. Va rugam sa utilizați noțiuni din lege.</p> <p>Daca nu punem ca coeficienții vor fi stabiliți de ANRE cum ar putea furnizorii sa calculeze preturile diferenția în funcție de orele de consum?</p> <p>Ultimul bazat în general este unul confuz desper ce costuri justificate putem discuta daca nu achiziționam energia pe ore.</p>

nr. 16 din 26.09.2023

Către: **Ministerul Energiei al Republicii Moldova**

In atenția dl. Ministru Victor Parlicov

Ref: scrisoarea Ministerului Energiei nr. 07-1420 din 17 septembrie 2023

Stimate dl. Ministru Victor Parlicov,

Qair International (Franța) este un producător de energie electrică și hidrogen, care a construit și exploatează 1 GW de putere instalată în surse regenerabile. Grupul are în dezvoltare peste 30 GW în peste 20 de țări în care este prezent.

În Republica Moldova Qair International dezvoltă proiecte de parcuri eoliene și panouri fotovoltaice cu capacitatea totală de până la 175 MW.

În legătură cu examinarea repetată a proiectului hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (număr unic 615/MEn/2023), prezentăm următoarele propuneri:

1. Considerăm argumentată și binevenită propunerea formulată de ÎS „Moldelectrica” în scrisoarea nr.46-05/1722 din 09 august 2023 ce se referă la completarea art. 47 cu subpunctul (3¹) cu privire la obligativitatea depunerii de către solicitant a garanției de bună execuție a proiectului centralei electrice. Cât privește lipsa mecanismului privind depunerea garanției de bună execuție menționată de către autor, propunem ca acest mecanism să fie elaborat și aprobat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) prin modificarea Regulamentului privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice aprobate prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr.168/2019 din 31 mai 2019. În acest sens propunem completarea articolului 47 cu subpunctului (3¹) în următoarea redacție:
„Operatorul de sistem emite aviz de racordare după depunerea garanției de bună execuție a proiectului centralei electrice de către solicitant conform mecanismului aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. În cazul punerii în funcțiune a

centralei electrice conform condițiilor avizului de racordare, garanția de bună execuție se rambursează integral solicitantului.”

Argumentele de rigoare sunt următoarele:

Suplimentar la argumentele aduse de către ÎS „Moldelectrica”, ținem să menționăm, că introducerea unei astfel de prevederi ar contribui la transparența și predictibilitatea relațiilor ce vor fi stabilite între investitorii reali decizi să investească în dezvoltarea sectorului energetic și operatorii de rețea, precum și ar limita utilizarea avizelor de racordare valabile în scop speculativ.

2. Se propune excluderea: **articolul 4 aliniatul (1) a literei g), articolul 19 aliniatului (2) și articolului 20**, ce țin de autorizarea de către Guvern a instalării centralelor electrice cu o putere instalată mai mare de 20 MW și majorării capacităților centralelor electrice de termoficare existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW.

Argumentele de rigoare sunt următoarele:

Necesitatea acestor modificări a fost discutată de mai multe ori în cadrul diferitor evenimente dedicate industriei energetice. La moment aceste prevederi nu mai corespund realităților actuale în domeniu și celor viitoare de pe acest segment. Există un cadrul legal exhaustiv, care cuprinde toate etapele caracteristice construirii unor obiective complexe, inclusiv și din domeniul energiei electrice, începând cu studiu de fezabilitate, până la darea în exploatare a obiectivului. Mai mult decât atât, de către Guvern recent au fost aprobat proiectul de modificări în legislație ce ține de domeniul energiei regenerabile, urmând să fie anunțate licitații pentru construirea parcurilor eoliene și panourilor fotovoltaice mari, prevederile sus-menționate fiind în contradicție cu intențiile anunțate, reprezentând pentru investitori străini în acest segment un impediment suplimentar la primirea unei decizii de a investi în Republica Moldova.

Cu respect,

Administrator

Marcela Lefter Digitally signed by Lefter Marcela
Date: 2023.09.26 16:46:44 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Qair International

Paris office : 155, boulevard Haussmann - 75008 Paris – T : +33 (0) 1 79 35 67 10

Montpellier office : @7Center - Immeuble l'@ltis - 521, rue Georges Méliès - 34000 Montpellier – T : +33 (0)4 11 95 11 11

Headquarters : 2, rue Alfred de Vigny - 75008 Paris - France

Simplified joint-stock company with a capital of 336 221 071 € - 832 792 964 RCS Paris - Intracommunity VAT FR53 832 792 964

www.qair.energy

Societatea pe Acțiuni
„REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD”

MD 3100, mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare, 180 "A"
tel: +373 231 53100, fax: +373 231 53118
email: anticamera@rednord.md; www.rednord.md
IDNO 1003602006563 Cod TVA 1200555

Nr. 442-09/1781 din "26 09" 2023

Ministerul Energiei
mun. Chișinău,
str. Piața Marii Adunări Naționale, 1

Referitor la solicitarea Nr.07-1420 din 17 septembrie 2023, de a prezenta avizul din partea întreprinderii la proiectul Hotărârii de Guvern privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice, număr unic 615/MEn/2023), S.A. „RED-Nord” Vă informează că, a analizat proiectul și nu are obiecții la modificările/completările propuse la Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică.

Cu respect,

Director general interimar

Romeo LOPOTENCU

Ex. V. Pinzari
Tel. 0231 53 130
e-mail: Veaceslav.Pinzari@rednord.md

Capital social 245579280MDL; IBAN MD7017222400001171264MDL
BC „Victoriabank” SA fil. nr. 1 mun. Bălți; Codul băncii VTCBMD2X740

FEE-NORD

Furnizarea Energiei Electrice Nord

S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”
MD-3129, mun. Bălți, str. Strîi, 17 „a”
Cod fiscal 1015602003305
Capitalul social 600 000 lei
www.fee-nord.md
e-mail: anticamera@fee-nord.md
Tel: (231) 6-43-07

nr. 09-856 din 22.09.2023

Ministerul Energiei al Republicii Moldova

MD-2012, mun. Chișinău,
Piața Marii Adunări Naționale 1
secretariat@energie.gov.md
nicolae.negru@energie.gov.md

La solicitarea Ministerului Energiei al Republicii Moldova nr. 07-1420 din 17.09.2023, de a prezenta Avizul asupra proiectului Hotărârii Guvernului *privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice număr unic 615/MEn/2023)*, Vă comunicăm că nu avem alte propuneri decât cele expuse în scrisoarea cu nr. 09-828 din 14.09.2023 și ne exprimăm Avizul pozitiv asupra proiectului menționat.

Director General interimar

S.A. "FEE-Nord"

Oleg PETELCA

Digitally signed by Petelca Oleg
Date: 2023.09.25 17:25:01 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Exec.: Ceban A.
Tel. 062163456

Guvernul Republicii Moldova
Agenția Proprietății Publice
„TERMoeLECTRICA” S.A.
MD-2024, mun. Chișinău, str. Tudor Vladimirescu, 6
Tel.: +373-22-43-64-59, fax: +373-22-49-50-97
E-mail: anticamera@termoelectrica.md
Cod fiscal: 1003600026295, Cod TVA: 0400008
Cod IBAN: MD63ML000000002251328842
B.C. „Moldindconbank” S.A., sucursala „Burebista”
Capitalul social: 554051660 lei

Правительство Республики Молдова
Агентство Публичной Собственности
„TERMoeLECTRICA” A.O.
MD-2024, mun. Кишинэу, ул. Тудор Владимиреску, 6
Тел.: +373-22-43-64-59, fax: +373-22-49-50-97
E-mail: anticamera@termoelectrica.md
Фискальный код: 1003600026295, НДС: 0400008
Код IBAN: MD63ML000000002251328842
Б.С. „Молдиндконбанк” А.О., отделения „Буребиста”
Уставный капитал: 554051660 лей

Nr. 79/1977 din 02.10.2023
La nr. 07-1420 din 17.09.2023

Ministerul Energiei

e-mail: secretariat@energie.gov.md;
nicolae.negru@energie.gov.md

Copie: **Agenția Proprietății Publice**

e-mail: corespondenta@app.gov.md

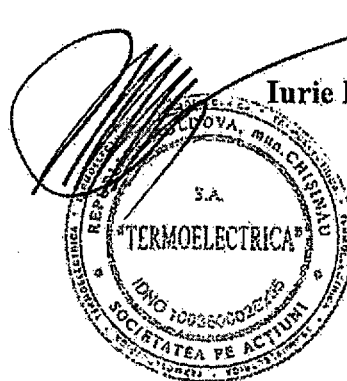
Prin prezenta, „Termoelectrica” S.A. Vă informează că a examinat repetat proiectul Hotărârii de Guvern privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice) (număr unic 615/MEn/2023) și comunică următoarele.

La proiectul Hotărârii de Guvern în cauză propunem înlocuirea textului din paranteza ”modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică” cu textul ”asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice”, cum prevede denumirea proiectului.

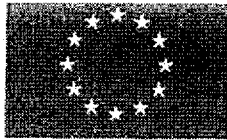
În cea ce privește proiectul de Lege informăm că, în partea ce ține de competența sa, „Termoelectrica” S.A. nu are obiecții vizavi de proiectul menționat.

Director General al întreprinderii (interimar)

Iurie RAZLOVAN

Ex. Galina Parsian
022 436449

Funded by
the European Union

Domnului Victor Parlicov

Ministru al Energiei

Stimate Domnule Ministru,

La proiectul de modificare a Legii Nr.107/2016 cu privire la energia electrică, formulez următoarele propuneri:

1. Reformularea Art.82¹:

„Articolul 82¹. Desemnarea operatorului pieței energiei electrice

(1) Guvernul desemnează operatorul pieței de energie electrică dintre agenții economici care și-au exprimat intenția de a organiza piețe centralizate de energie electrică, pe baza următoarelor criterii:

a) Este filială înregistrată în Republica Moldova a unui operator desemnat al pieței de energie electrică dintr-o țară membră a Uniunii Europene sau a Comunității Energetice;

b) Experienței operatorului proprietar în organizarea pieței energiei electrice pentru ziua următoare, a pieței energiei electrice pe parcursul zilei și a pieței organizate a contractelor bilaterale de energie electrică precum și în funcționarea cuplată internațional a piețelor;

c) Operatorul proprietar are capacitatea de a asigura cuplarea efectivă a pieței energiei electrice pentru ziua următoare și a pieței energiei electrice pe parcursul zilei din Republica Moldova cu piețele similare integrate la nivel european.

(3) Agenția eliberează operatorului desemnat licență pentru operarea pieței de energie electrică.

(4) La solicitarea operatorului pieței de energie electrică, îl desemnează ca Operator al Pieței de Energie Electrică Desemnat - OPEED ce este însărcinat cu realizarea cuplării internaționale a pieței pentru ziua următoare și a pieței pe parcursul zilei pentru o perioadă inițială de 6 ani, cu posibilitatea de prelungire, dacă îndeplinește cumulativ următoarele cerințe:

a) a contractat sau contractează resurse adecvate pentru operarea comună, coordonată și conformă a cuplării unice a piețelor pentru ziua următoare și/sau a piețelor intrazilnice, inclusiv resursele necesare pentru a-și îndeplini funcțiile de OPEED, resursele financiare, tehnologia informației necesară, infrastructura tehnică și procedurile operaționale;

b) este în măsură să se asigure că participanții la piață au acces liber la informațiile privind sarcinile OPEED;

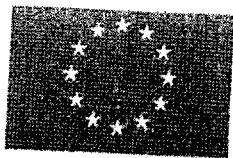
c) este eficient din punctul de vedere al costurilor în ceea ce privește cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare și a piețelor intrazilnice și, în cadrul sistemului său intern de contabilitate, se ține o contabilitate separată pentru funcțiile de cuplare a piețelor și alte activități pentru a se evita subvențiile încrucișate;

d) dispune de un nivel adecvat de separare a activității față de alți participanți pe piață;

e) dacă este desemnat ca monopol legal național pentru serviciile de tranzacționare pe piața pentru ziua următoare și pe piața intrazilnică într-un alt stat, nu face uz de veniturile obținute în Republica Moldova pentru a-și finanța activitățile pe piața pentru ziua următoare și pe piața intrazilnică în țara sa;

f) este în măsură să trateze toți participanții la piață într-un mod nediscriminatoriu;

Ministerul Energiei AL REPUBLICII MOLDOVA	
Nr. de intrare:	4299
Indexul	10
www.eu-advice	

Funded by
the European Union

- g) dispune de mecanisme adecvate de supraveghere a pieței;
 - h) a încheiat acorduri adecvate privind transparența și confidențialitatea cu participanții la piață și operatorul de transport și de sistem;
 - i) este în măsură să furnizeze serviciile de compensare și decontare necesare;
 - j) este în măsură să instituie sistemele și metodele de comunicații necesare pentru coordonarea cu operatorul de transport și de sistem.
- (5) Activitatea Operatorului Pieței de Energie Electrică Desemnat este monitorizată de Agenție iar Agenția are dreptul să revoce desemnarea în condițiile în care cerințele stabilite de legislație pentru acest operator nu sunt îndeplinite.”

Argumentare:

Propunerea elimină cerința de 10 ani experiență, solicitare formulată și de Secretariatul Comunității Energetice, elimină necesitatea unui Regulament suplimentar al ANRE privind desemnarea OPEED și introduce criteriile din Regulamentul UE 2015/1222 direct în Lege, fiind evitate astfel trimiteri la o legislație comunitară ce nu este direct aplicabilă în Republica Moldova.

2. Revenirea la forma inițială a Art. 85¹:

”Articolul 85¹. Mecanisme reglementate pe piața energiei electrice

(1) În cazul în care numărul vânzătorilor potențiali de energie electrică, furnizorilor de servicii de echilibrare sau de servicii de sistem nu permite organizarea unei piețe concurențiale, Agenția este în drept să stabilească un mecanism reglementat de asigurare a vânzării și achiziției energiei electrice sau serviciului respectiv și să stabilească prețuri și cantități reglementate.

(2) Prețurile și cantitățile reglementate stabilite conform alineatului (1) se determină pentru fiecare vânzător de energie electrică sau de serviciu și trebuie să asigure recuperarea costurilor, inclusiv a costurilor investiționale.

(3) În cazul în care producătorul sau furnizorul refuză să furnizeze informații privind costurile sale reale Agenția stabilește prețuri reglementate pe baza prețurilor istorice ale acestuia sau pe baza prețurilor practicate de producători sau furnizori similari din țară sau din regiune.

(4) Mecanismele prevăzute la acest articol au caracter temporar.

(5) Agenția stabilește mecanisme tranzitorii de trecere de la funcționarea integral reglementată la piață concurențială. Acestea pot fi, dar nu se limitează la:

a) Reducerea treptată a cantității de energie electrică ce face obiectul prețurilor reglementate individual pe fiecare participant, acesta având posibilitatea de a participa și la piața concurențială;

b) Stabilirii de prețuri maxime și minime pe piața concurențială la valori care să asigure atât protecția consumatorilor cât și recuperarea costurilor inclusiv investiționale.”

Argumentare:

Propunerea din redactarea avizării repetate practic suprapunea acest articol cu cel privind disfuncționalitățile momentane ale pieței. Acest articol este menit să rezolve probleme sistemice și să asigure atragerea investitorilor în crearea de capacități de echilibrare și în furnizarea de alte servicii necesare pieței de energie electrică.

European Union High Level Advisers Mission

Funded by
the European Union

3. Excluderea unei modificări la Art.82 alin.(9):

Pentru a evita o contradicție cu Art. Art. 85¹, la Art.82 alineatul (9) ar trebui lăsat nemodificat. În propunerea de modificare din redacția a 2-a s-a adăugat " În acest sens, operatorul pieței are calitatea de operator unic desemnat să realizeze cuplarea internațională a pieței energiei electrice pentru ziua următoare și a pieței pe parcursul zilei" ceea ce reprezintă o desemnare automată ca OPEED, desemnare ce contravine Regulamentului 2015/1222/EU

Cu deosebită considerație,

Alexandru Săndulescu
EU HLA Energy

Republic of Moldova, Chișinău, MD-2012, 134, Ștefan cel Mare și Sfânt Ave.
Phone: +373 22 820 026, email: office@egov.md, web: <http://www.egov.md>

Nr. 3007 – 183 din 20.09.2023
La nr. 07 – 1420 din 17.09.2023

Ministerul Energiei

Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” (în continuare - AGE) a examinat *proiectul definitivat de hotărâre a Guvernului privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (număr unic 615/MEn/2023), autor – Ministerul Energiei, remis spre avizare repetată, și comunicăm următoarele.*

Susținem, în principiu, argumentarea autorului proiectului de neacceptare a unor propuneri expuse în avizul anterior la AGE nr.3007-136 din 03.08.2023. În aceste condiții, în limitele competențelor proprii, nu avem alte obiecții sau propuneri.

Directoare

Digitally signed by Tumuruc Olga
Date: 2023.09.20 15:56:03 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Olga TUMURUC

Ex.: *Eduard Fricățel,*
e-mail: eduard.fricatel@egov.md,
tel.: 0794 38 138

Republica Moldova

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
ANRE

str. Alexandr Pușkin, nr. 52/A, MD-2005 Chișinău, Tel: 022 823 955, anre@anre.md, <http://www.anre.md>

Nr. 06-01/ 3864 din 25.09.2023

La nr. 09-1403 din 15.09.2023

Suplimentar la nr. 07-1420 din 17.09.2023

Ministerul Energiei

secretariat@energie.gov.md

doina.dinga@energie.gov.md

nolina.pomparau@energie.gov.md

Cu referire la proiectul de Hotărâre de Guvern privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (număr unic 674/MEn/2023) și la proiectul de Hotărâre de Guvern privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (număr unic 615/MEn/2023) prezentat repetat spre avizare, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică intervine cu următoarele propuneri adiționale.

I. La proiectul de modificare a Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale:

1. La pct. 3 (Articolul 2)

- de exclus noțiunea de „componentă de echitate”.

Argumentare: Agenția nu susține introducerea noțiunii de „componentă de echitate”, or acest concept vine în contradicție cu prevederile Directivei UE 72/2023 privind normele comune pe piața internă a gazelor naturale și duce la încălcarea dreptului comunitar, fapt semnalat în avizul Secretariatului Comunității Energetice.

- la noțiunea de „operator al sistemului de transport” urmează a fi păstrat textul „dispune de rețele de transport al gazelor naturale”.

Argumentare: Autorul proiectului urmează să precizeze și să explice care este raționamentul excluderii textului: „dispune de rețele de transport al gazelor naturale”, dar totodată păstrarea acestei cerințe în definiția noțiunii de „operator al sistemului de distribuție”.

Totodată, art. 14 alin. (2) lit. c) din Lega nr. 108/2016 de asemenea prevede că „pentru a obține licență pentru transportul, distribuția gazelor naturale, persoanele prevăzute la alin. (1) trebuie: să fie dotate tehnic pentru desfășurarea activității, să dețină rețele de transport sau de distribuție a gazelor naturale, după caz, și să prezinte documente care confirmă dotarea tehnică și că rețelele de gaze naturale sunt conforme cu cerințele tehnice stabilite prin lege”.

- la noțiunea „tarif de racordare” propunem de exclus cuvântul „proiectării”.

Argumentare: ANRE consideră necesar și oportun de a exclude din noțiunea de „tarif de racordare” activitatea de proiectare, care presupune includerea și a costurilor de proiectare în tariful de racordare.

Instituirea oricărui monopol la proiectare, realizarea instalațiilor de racordare și de utilizare duce la majorarea costurilor și cheltuielilor reglementate ale operatorilor sistemelor de distribuție a gazelor naturale și nemulțumiri din partea potențialilor consumatori finali. Or, ANRE nu reglementează activitatea de proiectare și nu pot fi stabilite cheltuieli de proiectare pentru fiecare caz concret de proiect.

2. La pct. 15 (Articolul 52¹) și pe tot parcursul proiectului, de utilizat consecvent fie noțiunea de „instalație de stocare” sau „instalație de stocare subterană”.

3. La pct. 16 (Articolul 53 alin. (6)) de indicat lista exhaustivă a măsurilor compensatorii adecvate care pot fi stabilite de ANRE pentru a asigura continuitatea operării instalației de stocare. Totodată în proiect urmează de indicat semnificația noțiunii de „măsurile compensatorii”.

4. La pct. 17 (Articolul 90 alin. (8)) este necesară și oportună excluderea din propoziția a doua a sintagmei: „sau un contract de furnizare a gazelor naturale în condițiile stabilite la art. 89”.

5. La pct. 20 (Articolul 80):

- la alin. (3¹) fraza „și a fost aplicată componenta de echitate prevăzută la art. 99 alin. (3)”, propunem să fie exclusă.

Argumentare: În conformitate cu prevederile art. 80 alin. (3) și art. 81 din Legea cu privire la gazele naturale nr. 108/2016, consumatorul final dispune de dreptul de a schimba furnizorul în cazul în care și-a onorat obligațiile de plată pentru gazele naturale consumate față de furnizorul actual, fără a fi supus achitării unei taxe, precum și dreptul acestuia de a primi, în termen de cel mult două săptămâni după schimbarea furnizorului, o factură finală de plată pentru **gazele naturale consumate**.

La fel, prevederile Directivei 2009/73/CE a Parlamentului European și al Consiliului privind normele comune pe piața internă a gazelor naturale nu prevăd achitarea devierilor tarifare calculate pentru perioadele precedente momentului schimbării furnizorului.

De notat, că furnizorii de pe piața gazelor naturale contestă la instituțiile/instanțele naționale și internaționale Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale nr. 72 /2023 prin care s-a dispus perceperea unei taxe la schimbarea furnizorului de serviciu public în scopul recuperării devierilor financiare ale acestuia, invocând încălcarea drepturilor consumatorilor la libera alegere a furnizorilor de gaze naturale.

- alin. (3²), de substituit cuvântul „reziliază” cu cuvântul „rezoluționează”.

- alin. (4) de substituit cuvântul „final” cu cuvântul „respectivi”.

6. La articolul 93 al Legii, urmează a fi exclus textul: „de asemenea au dreptul să revină la furnizorul ce are impusă obligația de serviciu public conform art. 89”.

Argumentare: Propunerea de a exclude sintagma respectivă vine în corespundere cu modificările operate prin prezentul proiect la art. 80, alin. (3¹). În caz contrar va exista un echivoc legislativ la aplicarea normelor legale. De notat că, în cazul pierderii furnizorului de pe piața liberă consumatorul va putea apela la furnizorul de ultimă opțiune sau la un alt furnizor de pe piața nereglementată. În acest mod va fi evitată migrarea sezonieră a consumatorilor pe piața liberă și revenirea la obligația de serviciu public de a furniza gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali, speculând astfel de nivelarea prețului de achiziție a gazelor naturale.

7. La pct. 28 (Articolul 99, alin. 3)) de exclus expresia „componenta de echitate”, care reprezintă obligațiunii de plată reciproce ca urmare a raporturilor contractuale.”

Argumentare: Nu este judicios de inclus modalitatea de determinare a componentei de echitate în *Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale*. Or, aceasta reprezintă o „plată” care nu face parte din structura cheltuielilor și venitului reglementat ale Furnizorului în baza căruia se calculează prețul reglementat pentru furnizarea gazelor naturale de către Furnizorul de serviciu public.

8. La pct. 34 (Articolul 108³)

- alin. (5) este stabilit că „gazele naturale stocate în contextul executării obligației de stocare pot fi puse în circulație pe piața gazelor naturale de către titularul obligației de stocare în perioada 1 noiembrie – 31 martie”. Autorul proiectului urmează să precizeze de ce gazele naturale stocate în contextul executării obligației de stocare pot fi puse în circulație pe piață doar în această perioadă, precum și să indice cauza care nu permite punerea în circulație a gazelor naturale respective și în alte perioade.

- alin. (7) se propune a fi expus în următoarea redacție:

„(7) Titularul obligației de stocare este obligat să prezinte Agenției până la data de 1 septembrie a fiecărui an, spre aprobare, cererea privind aprobarea prețului reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare (în continuare prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale) și calculul motivat și documentat al costurilor sale anuale aferente, inclusiv pentru anul calendaristic precedent. Agenția aprobă prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale și cota de piață care revine fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul în termen de până la 20 octombrie. Hotărârile Agenției prevăzute de prezentul alineat se aprobă în regim de urgență, în conformitate cu articolul 9 alin. (7)”.

Argumentare: Prezentarea cererii până la data de 1 septembrie este un termen rezonabil, dat fiind faptul aprobării prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale pentru achizițiile curente, inclusiv pentru perioadele precedente.

Totodată, nu considerăm oportun indicarea în lege prevederea privind aprobarea în regim de urgență a prețului reglementat al stocurilor. Situația de urgență nu va exista mereu, iar legea urmează să prevadă mecanisme sănătoase înafara situației de urgență.

9. La pct. 35, Articolul 113 al Legii urmează a fi completat la alin. (2) cu lit. g) cu următorul cuprins:

„g) neexecutarea de către titularul de licență a obligațiilor de serviciu public impuse în conformitate cu prevederile art. 11, art. 89 și art. 90 sau refuzul de a-și onora obligațiile de serviciu public”.

Argumentare: Propunerea respectivă este imperioasă în condițiile în care pct. 22 din Proiect la Art. 89 alin. (3¹) din Lege, se instituie posibilitatea revocării obligației de serviciu public în cazul refuzului titularului de licență de a-și onora obligația de serviciu public sau acesta nu îndeplinește obligațiile ce îi incumbă conform obligației de serviciu public. Or, proiectul nu prevede careva pârghii de răspundere pentru întreprinderile, care vor refuza arbitrar executarea obligațiilor respective. De notat că, potrivit art. 11 al Legii nr. 108/2016, obligațiile de serviciu public se impun în interesul economic general, în legătură cu securitatea, inclusiv securitatea aprovizionării cu gaze naturale, continuitatea, calitatea și prețurile furnizărilor, precum și în legătură cu protecția mediului. Respectiv, neexecutarea obligațiilor de serviciu public sau refuzul de a le executa este o încălcare gravă a cadrului legal și reprezintă o faptă care pune în pericol atât securitatea aprovizionării cu gaze naturale, continuitatea, calitatea și protecția mediului, cât și rezonabilitatea și transparența prețurilor de care au dreptul să beneficieze unele categorii de consumatori. Prin urmare, considerăm absolut necesar ca o asemenea faptă culpabilă, să atragă după sine și o răspundere corespunzătoare sub forma unei sancțiuni financiare aplicabile titularului de licență.

10. Art. II, alin. (1), liniuța 2, propunem să fie expusă în următoarea redacție:

„- Titularul obligației de stocare în termen de 5 zile lucrătoare de la intrarea în vigoare a prezentei legi va prezenta către Agenție, cererea privind aprobarea prețului reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare (în continuare prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale) și calculul motivat și documentat al costurilor sale anuale aferente, pentru anul calendaristic precedent.

Agenția, în termen de 20 zile lucrătoare de la prezentarea cererii/calculelor de către Titularul obligației de stocare, aprobă hotărârea privind prețul reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare și privind stabilirea cotelor de piață a furnizorilor”.

Argumentare: Proiectul prevede doar termenul în care Agenția aprobă prețul reglementat al stocurilor, însă nu e indicat termenul de prezentare a cererii de către titularul obligației de stocare.

Dacă va fi păstrată redacția inițială propusă de autor, există probabilitatea ca titularul obligației de stocare să prezinte cererea/calculele în termenul de până la 20 zile lucrătoare, iar Agenția nu va avea timp suficient pentru examinarea și verificarea calculelor prezentate de către titularul obligației de stocare.

II. Totodată, pentru a promova o abordare uniformă în sectoarele gazelor naturale și a energiei electrice, Agenția intervine cu propuneri suplimentare Avizului cu nr. 07-1420 din 17.09.2023 la proiectul de modificare a Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, după cum urmează:

11. La pct. 2 (Articolul 2) și pe tot parcursul textului Proiectului,

- de exclus noțiunea și conceptul „componentei de echitate”.

Argumentare: Poziția Agenției în sensul excluderii din textul proiectului de lege a mecanismului de impunere a *componentei de echitate* consumatorilor în procesul schimbării furnizorului, derivă inclusiv din rezultatele consultărilor adiționale cu reprezentanții Secretariatului Comunității Energetice, care dezaprobă o asemenea abordare.

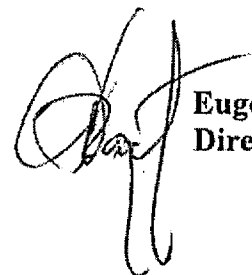
Această poziție a Agenției rămâne a fi una fermă, bazată pe argumentele expuse la pct. 1 al prezentului Aviz, și în special că o eventuală impunere a „componentei de echitate” contravine prevederilor acquis-ului European, Directivei UE 73/2023 privind normele comune pe piața internă a energiei electrice, care nu admite impunerea de taxe utilizatorilor în procesul de schimbare a furnizorului. Conform legislației comunitare, consumatorul final dispune de dreptul de a schimba furnizorul în cazul în care și-a onorat obligațiile de plată pentru gazele naturale consumate, față de furnizorul actual, fără a fi supus achitării unor taxe suplimentare.

12. Articolul 95 al Legii nr. 107/2016 urmează a fi completat cu un alineat nou (2¹) cu următorul cuprins:

„(2) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, pentru neexecutarea obligațiilor de serviciu public impuse în conformitate cu prevederile art. 11, art. 89 și art. 90 sau refuzul de a-și onora obligațiile de serviciu public”.

Argumentare este similară celei expuse la pct. 9 din prezentul Aviz, care se referă la completarea cu o prevedere similară a Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale. Reiterăm, că neexecutarea obligațiilor de serviciu public sau refuzul de a le executa reprezintă o încălcare gravă a cadrului legal care pune în pericol atât securitatea aprovizionării cu gaze naturale, continuitatea, calitatea și protecția mediului, cât și rezonabilitatea și transparența prețurilor de care au dreptul să beneficieze unele categorii de consumatori. Prin urmare, considerăm absolut necesar ca o asemenea faptă culpabilă, să atragă după sine și o răspundere corespunzătoare sub forma unei sancțiuni financiare aplicabile titularului de licență.

Astfel, Agenția pledează pentru o abordare sistemică a cadrului legislativ de reglementare a sectoarelor energiei electrice și a gazelor naturale.

Eugen CARPOV
Director

Republica Moldova

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică
ANRE

str. Alexandr Pușkin, nr. 52A, MD-2005 Chișinău, Tel: 022.823.955, anre@anre.md, <http://www.anre.md>

Nr. 06-01/5957 din 25.09.2023
La nr. 07-1420 din 17 septembrie 2023

Ministerul Energiei
secretariat@energie.gov.md
nicolae.negru@energie.gov.md

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE/Agencia) a examinat demersul Ministerului Energiei al Republicii Moldova nr. 07-1420 din 17 septembrie 2023 prin care se solicită avizarea repetată a proiectului *Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice număr unic 615/MEn/2023)* și intervine cu următoarele propuneri.

1. La art. 9 alin. (5¹), propunem ca sintagma „piața de energie electrică” de substituit cu sintagma „piața energiei electrice”.

2. La art. 15 alin. (1¹), propunem ca sintagma „a utilizatorilor de sistem deserviți” să fie substituită cu sintagma „instalațiile de utilizare ale cărora sunt racordate la rețeaua electrică de transport, rețeaua electrică de distribuție”, cu expunerea în următoarea redacție:

„(1¹) Titularul de licență pentru transportul energiei electrice, titularul de licență pentru distribuția energiei electrice este obligat să pună la dispoziția Agenției, în termenele și în condițiile stabilite de aceasta, în format electronic, baza de date a consumatorilor finali, instalațiile de utilizare ale cărora sunt racordate la rețeaua electrică de transport, rețeaua electrică de distribuție.”

Totodată, considerăm oportun de completat art. 15 cu alin. (1²) în următoarea redacție:

„(1²) Informația din baza de date se prezintă de Agenție, la necesitate, doar furnizorului serviciului universal și de ultimă opțiune, desemnat în conformitate cu prevederile prezentei legi.”

3. La art. 53 alin. (3), propunem ca sintagma „codului rețelelor electrice” să fie substituită cu sintagma „codurilor rețelelor electrice”. Totodată, atenționăm că alin. (3) este indicat de două ori, respectiv atragem atenția autorului proiectului la numerotația corectă a alineatelor din textul proiectului de Lege.

În același context, la alin. (4), numerotat ca alin. (3), propunem ca după sintagma „operatorul pieței” de completat cu sintagma „energiei electrice”, iar în sintagma „funcționarea pieței energiei electrice”, de substituit cuvântul „electrică” cu „electrice”.

La fel, în alin. (5), numerotat ca alin. (4), considerăm că în sintagma „Propunerile parvenite” urmează de substituit cuvântul „parvenite” cu cuvântul „înaintate”.

4. La art. 63 alin. (3¹), propunem ca după sintagma „încheiat cu un furnizor care are impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 72” de introdus sintagma „în scopul de a încheia contractul de furnizare a energiei electrice cu alt furnizor.”

- La alin. (3²) noțiunea de „reziliată” urmează a fi substituită cu noțiunea de „rezoluționează” (în redacția actuală a Codului civil nu se mai operează cu noțiunea de reziliere).

În același context, după sintagma *“contractul de furnizare a energiei electrice”* considerăm necesar de a completa cu sintagma *“cu scopul de a încheia contractul de furnizare a energiei electrice cu alt furnizor”*.

La alin. (3³) după sintagma *“rezoluționarea contractului de furnizare a energiei electrice”* urmează de introdus sintagma *“cu scopul de a încheia contractul de furnizare a energiei electrice cu alt furnizor”*.

La alin. (7) după sintagma *“din contractele de furnizare a energiei electrice ale consumatorului”* urmează de completat cu cuvântul *“noncasnic”*.

5. La art. 78, alin. (3) propunem de expus în următoarea redacție:

(3) Pe piața contractelor bilaterale, tranzacțiile de vânzare-cumpărare se efectuează de către participanții la piața energiei electrice în baza contractelor bilaterale, care se semnează ținându-se cont de cerere și de ofertă, ca rezultat al unor mecanisme concurențiale sau al negocierilor. Participanții la piața contractelor bilaterale sunt în drept să se angajeze în tranzacții bilaterale, inclusiv în tranzacții bilaterale de export sau de import al energiei electrice, cu respectarea obligațiilor stabilite în prezentul capitol și în Regulile pieței energiei electrice.”

- La alin. (4) cuvântul *“centralizate”* urmează de substituit cu cuvântul *“organizate”*.

6. La art. 82¹ alin. (1), la fel propunem ca cuvântul “centralizate” să fie substituit cu cuvântul “organizate”.

La alin. (3) și alin. (4) urmează de substituit sintagma *“pieței de energie electrică”* cu sintagma *“pieței energiei electrice”*.

7. La art. 86 alin. (2), după sintagma “Se completează cu litera h)” urmează de inserat și textul “și litera i)”

Totodată, considerăm ca lit. g) să nu fie abrogată dar să fie modificată și expusă în următoarea redacție: *„g) modul de ajustare a prețurilor și tarifelor reglementate, inclusiv modul de actualizare a tarifelor, prețurilor reglementate în decursul anului.”*

8. La art. 96, alin. (4) urmează să fie modificat și expus în următoarea redacție:

„(4) Prin derogare de la art. 68 alin. (6), art. 72 alin. (1) și art. 73 alin. (8), pentru locurile de consum la care consumatorii finali au decis să schimbe furnizorul și să procure energie electrică la prețuri negociate, în bază de contract negociat și semnat cu furnizorul ales, și care ulterior și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i-a fost suspendată sau retrasă licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza energie electrică) și nu pot să își aleagă un alt furnizor și să semneze contracte de furnizare a energiei electrice la preț negociat, sunt în drept să solicite semnarea contractelor de furnizare a energiei electrice, în condiții reglementate, cu furnizorii care asigură furnizarea energiei electrice consumatorilor finali în contextul obligației de serviciu public de ultimă opțiune stabilite la art. 73”.

- La alin. (14), după sintagma *„piața organizată a contractelor”* urmează de completat cu cuvântul *“bilaterale”*.

- La alin. (14¹), sintagma *“stabilire în”* urmează de substituit cu sintagma *“instituire a”*, iar sintagma *“pe piața”* de substituit cu cuvântul *“pieței”*, cu expunerea în următoarea redacție:

„(14¹) Termenele de instituire a pieței energiei electrice pentru ziua următoare și pieței energiei electrice pe parcursul zilei nu pot depăși cu mai mult de 12 luni data desemnării de către Guvern a operatorului pieței energiei electrice.”

- Alin. (16¹) se propune a fi expus în următoarea redacție:

„(16¹) În cazul implementării unor proiecte pilot finanțate din grant și/sau alte surse nerambursabile pentru instalarea echipamentelor de măsurare inteligente la consumatorii finali, în scopul stabilirii efectelor aplicării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum, Agenția, la solicitarea furnizorului serviciului universal și a organului central al administrației publice de specialitate în domeniul energiei, va aproba prețuri reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum doar pentru consumatorii finali implicați în proiectul pilot, prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare. La determinarea acestor prețuri reglementate Agenția va lua în considerare cheltuielile și costurile justificate suportate de furnizorul serviciului universal și de ultimă opțiune ce urmează a fi recuperate prin aplicarea prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum de consumatorii finali respectivi, pe parcursul unui an calendaristic. Furnizorul serviciului universal prezintă Agenției calculele și justificările necesare în scopul determinării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum.”.

Argumentare: Este necesar de expus expres că se vor aproba prețuri reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum. Nu există astfel de noțiune ca tarife cu prețuri diferențiate în funcție de orele de consum. De asemenea, este oportun de concretizat că astfel de prețuri vor fi aplicate pe parcursul unui an, deoarece perioada de un este suficientă pentru a stabili efectele instalării echipamentelor de măsurare inteligente și a aplica prețuri pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum. Considerăm oportun ca, astfel de proiecte să fie implementate de operatorii sistemelor de distribuție doar cu acordul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, să fie finanțate din granturi și/sau din alte surse nerambursabile.

 Eugen CARPOV
Director

Societatea pe Acțiuni „CET-Nord”

Republica Moldova, 3100, mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare 168
tel. (+373-231) 53-359, 88-359
E-mail: office@cet-nord.md, www.cet-nord.md
IDNO 1002602003945, Capitalul social: 117 796 320 lei
IBAN: MD39VI022510100000013MDL
BC „Victoriabank” SA filiala 1 Bălți,
BIC VICBMD2X740

Nr. 310-08/1625 din 02.10.2023

Ministerul Energiei

secretariat@energie.gov.md
nicolae.negru@energie.gov.md

Referitor la: avizare repetat la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (număr unic - 615/MEn/2023)

Urmare a examinării proiectului remis spre examinare și sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiect, reiterăm următoarele propuneri, de principiu, pentru producerea energiei electrice în regim de cogenerare:

1. Stabilirea unei limite admisibile de abaterii care să nu se considere dezechilibru în valoarea de $\pm 5\%$, or, diapazonul de reglare automată a frecvenței capacităților de cogenerare în limită de $\pm 5\%$ este direct dependent de nivelul de frecvență al sistemului electroenergetic (caracteristici tehnice prescrise în pașapoartele tehnice și în instrucțiunile de exploatare a producătorilor a utilajului de producere).

Propunerea formulată nu a fost acceptată, fiind specificat faptul că „*intenția primară a autorităților este responsabilizarea producătorilor, într-o anumită măsură, astfel încât prognozele acestora să fie cât mai calitative, până la instituirea unei Piețe pe Parcursul Zilei funcționale. În partea de fine de mecanismul de toleranțe prevăzut în proiectul de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile a fost elaborat în special în scopul asigurării unei predictibilității pentru investitorii în SER care utilizează tehnologii variabile (fotovoltaice și/sau eoliene)*”.

Considerăm că argumentarea de respingere nu este justificată întrucât calculul cantității excedente\deficitare de energie electrică stabilită ca dezechilibru se efectuează în kWh fără aplicarea unei marje de eroare, fapt ce presupune că orice producător de energie electrică în regim de cogenerare permanent va crea dezechilibre din imposibilitatea tehnică a instalațiilor existente de producere a unei cantități constante de energie într-o perioadă îndelungată de timp și mai ales fiind dependenți de factorii externi precum temperatura medie a aerului.

În cazul în care nu va fi determinată o limită admisibilă a abaterii care nu se consideră dezechilibru, situația dată va crea dezechilibre permanente.

2. Articolul 7 alineatul (2) să se completeze cu lit. n) cu următorul conținut: „*n) aprobă prin hotărâre separată componenta de corectare a venitului reglementat la prețurile și tarifele reglementate și mecanismul de recuperare/restituire a acesteia.*”, însă, propunerea formulată nu a fost acceptată, fără a fi prezentat un argument justificativ, întrucât referințele la art. 87 și 63 se referă la „*componenta de echitate*”, dar nu la „*componenta de corectare a venitului reglementat*”. Or, în corespundere cu prevederile cadrului normativ și proiectului de modificare, componenta de echitate reprezintă obligațiune de plată reciprocă determinată pentru fiecare consumator, reieșind din valoarea totală a componentei de corectare a venitului reglementat (excedentului sau deficitului tarifar). Totodată, componenta de corectare a venitului reglementat reprezintă valoarea rezultată din diferența dintre venitul total reglementat actualizat și cel efectiv înregistrat în aceeași perioadă de timp (excedent sau deficit). Respectiv, deoarece componenta de echitate reprezintă doar o parte din componenta de corectare a venitului reglementat aceste noțiuni sunt distincte, iar argumentul este irelevant.

Propunerea privind obligarea ANRE de aprobare a componentei de corectare a venitului reglementat, are la bază următoarele raționamente justificative:

a) Componenta de echitate este determinată reieșind din valoarea totală a devierilor tarifare acceptate de către ANRE în scopuri tarifare. Respectiv, fără a cunoaște valoarea totală care urmează a fi recuperată/restituită prin prețurile reglementate nu poate fi determinată componenta de echitate;

b) Fără aprobarea componentei de corectare a venitului reglementat pentru anul precedent, nu va fi nici o transparență în determinarea componentei de echitate și modalității de repartizare a acesteia între consumatori;

c) Componenta de corectare a venitului reglementat pentru anul precedent, din lipsa transparenței în acest sens, este unica componentă tarifară care nu poate fi anticipată de către consumatori, mai ales în condițiile în care consumatorul intenționează să-și schimbe furnizorul. Or, componenta de corectare a venitului reglementat pentru anul precedent, nu poate fi modificată după determinarea acesteia reieșind din parametrii efectivi. În caz contrar, consumatorii care vor manifesta intenția de schimbare a furnizorului în diferite perioade ale anului, pot fi discriminați și prejudiciați prin aplicarea valorii totale a devierilor tarifare distincte/modificate de la o perioadă la alta.

d) Prin Hotărârile de aprobare a prețurilor/tarifelor reglementate, ANRE nu aprobă valoarea totală a componentei de corectare a venitului reglementat, ci doar o parte din aceste devieri tarifare, valoarea totală fiind necunoscută pentru consumatori. Or, în rezultatul analizei tuturor Hotărârilor ANRE cu privire la aprobarea prețurilor/tarifelor reglementate, nici un utilizator nu poate identifica în prezent care este valoarea totală a devierilor tarifare aprobate de către Agenție. Din aceste considerente, este imperativă aprobarea și publicarea în Monitorul Oficial a valorii componentei de corectare a venitului reglementat (deficitului/excedentului tarifar) determinată de către ANRE pentru perioada precedentă de reglementare, precum și a mecanismului de recuperare/restituire a acesteia. Or, prin asigurarea transparenței în sensul mărimii componentei de corectare a venitului reglementat și mecanismului de includere a acesteia în prețurile reglementate, va fi asigurată previzibilitate și certitudine nu doar pentru furnizor, dar și pentru consumator, ceea ce va facilita prognozarea acțiunilor consumatorilor (în special marilor consumatori) referitor la oportunitatea schimbării furnizorilor și optimizarea costurilor de producere.

Luând în considerare faptul că, până în prezent, această componentă tarifară rămâne a fi unica care nu este aprobată de către ANRE, deși reprezintă una dintre cele mai importante componente care are impact important asupra structurii prețurilor și tarifelor reglementate, prin operarea modificării propuse se va înlătura o lacună există în legile sectoriale.

**Director General interimar
al întreprinderii**

Digitally signed by Brînză Marian
Date: 2023.10.02 14:47:45 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Marian BRÎNZĂ

*Executor: T. Moraru
Șefă în domeniul financiar, SE*

Către: **DI Victor Parlicov, Ministru, Ministerul Energiei**

Nr. 78/23-EC din 03 octombrie 2023

Ref: avizare repetată a proiectului Hotărârii de Guvern privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice număr unic 615/MEn/2023)

Stimate dle Ministru,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) se adresează în contextul consultărilor publice demarate pentru avizarea repetată a proiectului Hotărârii de Guvern privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii 107/2016 cu privire la energia electrică, și prezintă anexat propunerile comunității EBA reieșind din dezideratul de garantare a securității energetice, asigurarea funcționării eficiente și monitorizarea sectorului electroenergetic menit să aprovizioneze consumatorii cu energie electrică în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, calitate și transparență; asigurarea accesului liber la piața energiei electrice; promovarea producerii energiei electrice; asigurarea echilibrului adecvat între ofertă și cerere, a nivelului corespunzător al capacității interconexiunilor pentru facilitarea schimburilor transfrontaliere de energie electrică; dezvoltarea pieței energiei electrice și integrarea într-o piață de energie electrică competitivă. Apreciem deschiderea ministerului pentru a dezbate aceste subiecte prioritare în vederea identificării celor mai optime soluții cu impact cât mai redus asupra consumatorului final.

Comunitatea de afaceri își menține poziția legată de necesitatea imperativă de a asigura predictibilitate, transparență și nediscriminare, considerând că Guvernul trebuie să monitorizeze prin mecanisme eficiente nivelul impactului asigurând o dezvoltare sustenabilă a sectorului.

Rămânem la dispoziția Dvs., exprimând deschiderea și disponibilitatea comunității de afaceri de a discuta în cadrul unei ședințe de lucru toate aspectele necesare în vederea ajustării cadrului legal pentru realizarea unei dezvoltări sustenabile pe termen lung al sectorului energetic din Republica Moldova.

Anexă: 6 pagini

Cu deosebit respect,

Mariana RUFA,
Director Executiv
Asociația Businessului European

Anexă: propuneri amendamente EBA

Prevederile proiectului	Propunerea de modificare	Argumentarea
Articolul 9, alin.(4): 4) Consiliul de administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile reglementate, privind tarifele reglementate – în termen de cel mult 90 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate.	4) Consiliul de administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile reglementate, privind tarifele reglementate – în termen de cel mult 45 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate. Hotărârile Agenției de aprobare a costurilor de bază, a tarifelor și prețurilor reglementate intră în vigoare din data publicării acestora.	<p>Aprobarea în termen de 45 de zile a tarifelor și prețurilor reglementate este justificată prin evitarea acumulării devierilor tarifare, care duc la apariția unor semnale incorecte de preț pentru consumatorii finali și respectiv la distorsiuni pe piața cu amănuntul a energiei electrice. Scopul de baza trebuie sa fie aprobarea cât mai rapida a prețurilor/tarifelor pentru a nu crea devieri tarifare. Soluția nu este componentă de echitate pe care se insistă ci aprobarea prețurilor/tarifelor cât mai rapid posibil.</p> <p>De asemenea, pentru a avea o planificare și gestionare corectă a resurselor, întreprinderile energetice au nevoie de previzibilitate la aplicarea costurilor de bază și a prețurilor/tarifelor. Din acest motiv, este imperios necesar ca aceste costuri, preturi/tarife să nu fie aplicate retroactive, ci doar din momentul publicării acestora în Monitorul Oficial.</p>
Articolul 15, alin.(1¹): (1 ¹) Titularul de licență pentru transportul energiei electrice, titularul de licență pentru distribuția energiei electrice este obligat să pună la dispoziția Agenției, în termenii și în condițiile stabilite de aceasta baza de date în format electronic, a consumatorilor finali, a utilizatorilor de sistem deserviți.	Se exclude	<p>Nu este clar pentru ce va fi utilizată aceasta bază de date. Această bază de date:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) este una dinamică, starea ei se modifică de la o zi la alta; b) poate fi foarte voluminoasă în funcție de datele necesare a fi reflectate pentru fiecare consumator final/utilizator de sistem – doar la PED în baza de date sunt peste 940 mii de consumatori finali/utilizator de sistem; c) informația conține date cu caracter personal;

		<p>d) conține istoricul de consum care poate fi solicitat de consumatorul final în temeiul legii;</p> <p>e) baza de date necesită a fi protejată pentru a menține integritatea acesteia. Reieșind din cele menționate, considerăm că această completare este una nejustificată și ar urma să fie exclusă.</p>
<p>Articolul 63, alin.(4):</p> <p>(4) Consumatorii casnici și societățile comerciale mici beneficiază de dreptul la serviciu universal. Pentru locurile de consum la care consumatorii finali fac uz de dreptul de a schimba furnizorul ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la articolul 72 și încheie un contract de furnizare a energiei electrice, la preț negociat sau consumatorii finali rezoluționează contractul de furnizare a energiei electrice încheiat cu un furnizor ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la articolul 72, acesta este în drept să revină la furnizorul care furnizează energie electrică în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public stabilite la articolul 72, la expirarea termenului de 12 luni de la data desfacerii contractului de furnizare a energiei electrice la preț reglementat.</p>	<p>Pentru a aduce claritate ce se întâmplă cu consumatorii după ce expiră perioada de 90 de zile la serviciul de ultima opțiune este necesar ca alineatul (4) din dispoziții finale să fie separat în 2 părți :</p> <p>(1) să se fie doar la consumatorii non casnici (alții decât societățile comerciale mici) și</p> <p>(2) să abordeze toți consumatorii finali, inclusiv consumatorii casnici și societățile comerciale mici.</p>	<p>Termenul de 12 luni nu asigură soluții pentru consumatorii care după un interval de până la 9 luni își pierd furnizorul la preturi negociate. Revenirea la serviciul de ultima opțiune este limitată pe un termen de 90 de zile (max. 3 luni). În caz că consumatorii nu reușesc să semneze alte contracte în condiții negociate, deoarece cele 12 luni (< 9 luni + 3 luni de ultima opțiune < 12 luni) încă nu s-au scurs, atunci aceștia ar urma să fie deconectați de la rețea? Soluția pentru cele 12 luni ar fi să se extindă termenul pentru serviciul de ultima opțiune până la expirarea celor 12 luni.</p>
<p>Articolul 81, alin.(3), lit. m):</p> <p>m) modalitatea de repartizare și de compensare în cadrul grupului de echilibrare a dezechilibrelor individuale create de către membrii grupului de echilibrare;</p>	<p>m) modalitatea de repartizare, compensare și algoritmul de calcul privind repartizarea costurilor și veniturilor în cadrul grupului de echilibrare a dezechilibrelor individuale create de către membrii grupului de echilibrare;</p>	<p>Similar după cum s-a procedat în România, pentru a asigura transparența în funcționarea grupurilor de echilibrare este necesar să fie aprobat algoritmul de calcul privind repartizarea costurilor și veniturilor.</p>
<p>Articolul 81¹, alin.(1)</p> <p>Disfuncționalitățile pe piața angro de energie electrică sunt:</p> <p>- punct nou</p>	<p>f) Existența instalațiilor de producere a energiei electrice care au fost finanțate din subvenții, granturi, donații cu implicarea statului ce distorsionează structura</p>	<p>Pentru a transmite semnale corecte și pentru a evita distorsionarea pieței, considerăm ca instalațiile de generare a energiei electrice care au fost finanțate prin granturi, donații, subvenții (în costul vânzărilor lipsește componenta de capex) nu ar trebui să concureze cu instalații care au fost</p>

	costurilor și din aceasta cauză funcționarea corectă a pieței.	finanțate de investitori privați la care în calculul lor au toate costurile capex și opex.
<p>Articolul 85¹ Derogări de la mecanismele de piață pe piața energiei electrice.</p> <p>(2) Agenția aprobă prețuri provizorii din oficiu pentru energia electrică produsă utilizând informațiile disponibile privind prețurile aferente contractelor bilaterale de achiziționare a energiei electrice până la apariția disfuncționalității pe piața energiei electrice. În perioada disfuncționalității stabilite de Agenție, prețul energiei electrice de echilibrare livrată de producător se aprobă prin hotărârea Agenției.</p>	<p>(2) Agenția aprobă prețuri provizorii din oficiu pentru energia electrică produsă utilizând informațiile disponibile privind prețurile aferente contractelor bilaterale de achiziționare a energiei electrice până la apariția disfuncționalității pe piața energiei electrice. În perioada disfuncționalității stabilite de Agenție, prețul energiei electrice de echilibrare și a serviciilor de sistem se stabilește în baza prețurilor practicate de producători sau furnizori similari din regiune și se aprobă prin hotărârea Agenției.</p>	<p>Prețul energiei de echilibrare și a serviciilor de sistem nu pot fi egale cu prețul din contractele bilaterale deoarece costul producerii acestei energii este mult mai mare.</p>
<p>Articolul 86:</p> <p>(1) În sectorul electroenergetic se aplică următoarele prețuri și tarife:</p> <p>b) prețuri și tarife reglementate.</p> <p>(2) La categoria de prețuri și tarife reglementate se atribuie:</p> <p>d) prețurile reglementate pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorul de ultimă opțiune și furnizorul serviciului universal, inclusiv tarifele binome și prețurile diferențiate în funcție de orele de consum;</p>	<p>(1) În sectorul electroenergetic se aplică următoarele prețuri și tarife:</p> <p>b) tarife reglementate;</p> <p>c) componente reglementate de preț.</p> <p>(2) La categoria de prețuri și tarife reglementate se atribuie:</p> <p>d) componentele reglementate de preț pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorul serviciului universal, inclusiv componentele reglementate pentru tarifele binome și diferențiate în funcție de orele de consum;</p>	<p>Pentru furnizarea de ultima opțiune este prevăzută completarea legii la litera d¹) de mai jos. De asemenea, propunem ca în loc de prețuri reglementate de furnizare (ce includ cost procurare energie, cost aferent serviciilor de transport, de distribuție și ale serviciilor de furnizare) să fie aprobate de Agenție doar componentele de preț reglementat, inclusiv costul serviciilor de transport, costul serviciilor de distribuție, precum și costul serviciilor de furnizare. Cât ține de costul de procurare a energiei electrice, acesta urmează să fie ajustat trimestrial de către furnizori, reieșind din costurile reale de procurare a energiei în trimestrul anterior. În acest mod, prețurile aplicate de furnizori în fiecare trimestru vor include componentele de preț aprobate de Agenție, precum și costul real de procurare a energiei electrice în trimestrul precedent. Corectitudinea</p>

		aplicării acestor prețuri/componente de preț este supusă controlului din partea Agenției. Aceasta ar evita acumularea devierilor majore și necesitatea aplicării componente de echitate.
Articolul 95², alin.(1): (1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85 ² - 85 ⁹ , manifestată prin:	(1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85 ² - 85 ⁹ , manifestată prin:	Stabilirea sancțiunilor fără a prevedea un maxim legal, ci doar un minim legal, acordă autorităților o marjă largă de apreciere a mărimii acestora și creează condiții pentru abuzuri în aplicarea lor. Stabilind doar un minim al sancțiunii la 1%, maximum acesteia, cel puțin teoretic, ar putea fi de 10%, 30% sau chiar 50%. Or, acest procedeu este contrar principiului previzibilității reglementării activității de întreprinzător stabilit de art. 4 lit. a) al Legii nr. 235 din 20.07.2006. Din aceste motive, este necesar ca redacția alin.(1) să fie modificată astfel încât acesta să conțină maximum legal al sancțiunii, făcând reglementarea clară și previzibilă. Totodată, stabilind un maxim legal al sancțiunilor, Agenția va putea să aplice criteriile pentru individualizarea sancțiunilor, inclusiv pe cele oferite de art. 18 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, dar și pe cele de la art. 951, alin.(2). De altfel, acesta este procedeu folosit la redactarea Articolului 952, alin.(4), lit. a), b), c) unde s-a stabilit doar un maxim legal al majorărilor.
Articolul 95², alin.(2): (2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85 ² - 85 ⁹ , manifestată prin:	(2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85 ² - 85 ⁹ , manifestată prin:	
Articolul 95², alin.(3): (3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor energetice pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85 ² - 85 ⁹ , manifestată prin:	(3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor energetice pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85 ² - 85 ⁹ , manifestată prin:	
DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII Articolul 96, alin.(4¹): (4 ¹) Prin derogare de la art. 68 alin. (6), art. 72 alin. (1) și art. 73 alin. (8), pentru locurile de consum la care consumatorii finali au decis să procure energie electrică la prețuri de piață, în	(4 ¹) Prin derogare de la art. 68 alin. (6) și art. 73 alin. (8), pentru locurile de consum la care consumatorii finali au decis să procure energie electrică la prețuri de piață, în bază de contract negociat bilateral, între furnizor și aceștia, și care	Pentru a aduce claritate ce se întâmplă cu consumatori finali, inclusiv cu limitarea de 12 luni prevăzută pentru consumatorii casnici și societățile comerciale mici specificate la art.63 alin.(4), după ce expiră perioada de 90 de zile la serviciul de ultima opțiune este necesar ca alineatul (4) din

<p>bază de contract negociat bilateral, între furnizor și aceștia, și care ulterior și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza energie electrică) și nu pot să își aleagă un alt furnizor și să semneze contracte de furnizare a energiei electrice la preț negociabil, sânt în drept să solicite semnarea contractelor de furnizare a energiei electrice, în condiții reglementate, cu furnizorii care asigură furnizarea energiei electrice consumatorilor finali în contextul obligației de serviciu public de ultimă opțiune stabilite la art. 73.</p>	<p>ulterior și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza energie electrică) și nu pot să își aleagă un alt furnizor și să semneze contracte de furnizare a energiei electrice la preț negociabil, sânt în drept să solicite semnarea contractelor de furnizare a energiei electrice, în condiții reglementate, cu furnizorii care asigură furnizarea energiei electrice consumatorilor finali în contextul obligației de serviciu public de ultimă opțiune stabilite la art. 73.</p>	<p>dispoziții finale să fie separat în 2 părți –</p> <p>(1) să se refere doar la consumatorii non casnici (alții decât consumatorii casnici și societățile comerciale mici) și</p> <p>(2) să abordeze toți consumatorii finali, inclusiv consumatorii casnici și societățile comerciale mici.</p>
<p>Articolul 96, alin.(16¹): (16¹) Pentru testarea efectelor tarifelor cu prețuri diferențiate în funcție de orele de consum asupra comportamentului de consum al consumatorilor, furnizorii de energie electrică la tarife reglementate calculează prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare relevante și le propun Agenției spre aprobare iar Agenția aprobă aceste tarife prin derogare de la prevederile art. 7 alin. (2) lit. a) și art. 87 al prezentei legi, în vederea aplicării tarifelor în cadrul proiectelor demonstrative, la consumatorii implicați în proiectul demonstrativ. La determinarea acestor prețuri reglementate Agenția va lua în considerare cheltuielile și costurile justificate suportate de furnizorul serviciului universal ce urmează a fi recuperate prin aplicarea prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de</p>	<p>Articolul 96, alin.(16¹): (16¹) Pentru testarea efectelor prețurilor diferențiate în funcție de orele de consum asupra comportamentului de consum al consumatorilor în cadrul proiectelor demonstrative, furnizorii serviciului universal calculează prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare și în baza coeficienților stabiliți în prealabil prin hotărârea Agenției. Agenția aprobă aceste prețurile diferențiate în funcție de orele de consum prin derogare de la prevederile art. 7 alin. (2) lit. a) și art. 87 al prezentei legi, în vederea aplicării tarifelor, la consumatorii implicați în proiectul demonstrativ.</p>	<p>La art.86 alin.(2) lit. d) acestea sunt definite ca preturi diferențiate în funcție de orele de consum si nu „tarife cu preturi” sau „tarife” după cum este scris în continuare în prima fraza. Va rugam sa utilizați noțiuni din lege.</p> <p>Daca nu punem ca coeficienții vor fi stabiliți de ANRE cum ar putea furnizorii sa calculeze preturile diferenția în funcție de orele de consum?</p> <p>Ultimul bazat în general este unul confuz despre ce costuri justificate putem discuta daca nu achiziționam energia pe ore.</p>

<p>consum de la consumatorii finali respectivi pe perioada de desfășurare a proiectelor. Furnizorul serviciului universal prezintă Agenției calculele și justificările necesare în scopul determinării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum.</p>		
--	--	--

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE ȘI INTEGRĂRII EUROPENE
AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS AND EUROPEAN INTEGRATION
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Str. 31 August 1989 80, MD-2012 Chișinău • Tel: (373 22) 578205 • Fax: (373 22) 232302 • <http://www.mfa.gov.md>

Nr. DI/3/041.1-10862 din 20 septembrie 2023

La nr. 07-1420 din 17 septembrie 2023

Ministerul Energiei
Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a examinat repetat proiectul Hotărârii Guvernului *privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice) (număr unic 615/MEEn/2023)* și constată faptul că, în sinteza obiecțiilor, propunerile expuse de către MAEIE în avizul nr. DI/3/041.1-8723 din 31 iulie 2023 au fost acceptate de către autor, însă modificările nu se regăsesc transpuse în setul proiectului remis spre reavizare.

În context, MAEIE reiterează poziția expusă prin avizul nr. DI/3/041.1-8723 din 31 iulie 2023.

Digitally signed by Mîțu Mihail
Date: 2023.09.20 15:15:58 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Mihai MÎȚU
Secretar General

**Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării
al Republicii Moldova**

Nr.03-2915 din 21.09.2023
La nr.07-1420 din 17.09.2023

Ministerul Energiei

Cu referire la proiectul definitivat al hotărârii de Guvern *privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică (număr unic 615/MEn/2023)*, în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.

Secretar general

Digitally signed by Voicu Ina
Date: 2023.09.21 15:29:52 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ina VOICU

Nina Izbaș, 022-250-608

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Nr.21-4897 din 19.09.2023

La nr. 07-1420 din 17.09.2023

Ministerul Energiei

e-mail: secretariat@energie.gov.md

e-mail: nicolae.negru@energie.gov.md

Urmare a examinării versiunii definitive a *proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice)*, **număr unic 615/MEn/2023**, remis în procedură regulamentară de avizare repetată, precum și în contextul în care au fost acceptate propunerile exprimate prin avizul nr.21-4125 din 10 august 2023, comunicăm susținerea proiectului fără a fi înaintate alte obiecții și/sau propuneri.

Secretar general

Digitally signed by Turcanu Angela
Date: 2023.09.19 20:21:34 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Angela TURCANU

Ex.: Sergiu Melega

Tel.: 022-250-620

E-mail: sergiu.melega@midr.gov.md

Piața Marii Adunări Naționale 1, mun. Chișinău, MD-2012, tel. +373-22-25-05-93, fax +373-22-23-40-64

E-mail: secretariat@midr.gov.md Pagina web: www.midr.gov.md

16.09.2023 nr. 46-54/2035
La nr. din

Ministerul Energiei al Republicii
Moldova

Cu privire la proiectul Hotărârii Guvernului

Ca răspuns la scrisoarea nr. 07/1420 din 17.09.2023 cu privire la examinarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, Vă comunicăm că Î.S. "Moldelectrica" este de acord cu proiectul Hotărârii Guvernului propus, însă consideră oportun de a mai reitera încă o dată despre importanța ajustării Articolului 47, și anume:

Articolul 47 se propune de a fi completat cu subpunctul (3):

"Operatorul de sistem emite aviz de racordare după depunerea garanției de bună execuție a proiectului centralei electrice de către solicitant. În cazul punerii în funcțiune a centralei electrice conform condițiilor avizului de racordare, garanția de bună execuție se rambursează integral solicitantului."

Argumentele de rigoare sunt următoarele:

În contextul epuizării capacității disponibile de injecție în rețeaua electrică de transport în regiunea de centru și sud a țării, respective potențialii dezvoltatori de proiecte de centrale electrice se orientează spre regiunea de nord a țării, care va fi blocat în curând, reieșind din trendul solicitărilor de estimare a posibilității de racordare. Astfel, întregul sistem electroenergetic va fi blocat fără posibilitatea racordării unor noi solicitări și proiecte de racordare a centralelor electrice.

Reiterăm necesitatea includerii și aplicării mecanismului privind depunerea garanției de bună execuție în proiectul de modificare a Legii nr. 107/2016, a prevederilor privind posibilitatea solicitării de către operatorii de sistem a garanțiilor financiare, fapt ce va face posibilă ajustarea cadrului legal secundar (Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice nr. 168 din 31-05-2019).

Cu respect,

Director General interimar

Sergiu APARATU

Ex.: S. Rîjcov
tel.: /022/ 253-567
E. Banaga
tel.: /022/ 253-546

OPINIE

asupra proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative

I. Aspecte introductive.

Ministerul Energiei a prezentat pentru avizare Grupului de Lucru proiectul de lege privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice).

Grupul de lucru a susținut analiza de impact cu condiția efectuării anumitor îmbunătățiri în ședința sa din 11 iulie 2023.

Analiza prezentată cuprinde argumentarea cu privire la necesitatea soluționării problemei ce ține de modul de gestionare a pieței de energie electrică prin prisma faptului că unii participanți la piața energiei electrice au avut un comportament vădit deviant de la prevederile legislative. De asemenea, au fost identificate o serie de prevederi ce urmează a fi modificate, completate pentru a se exclude echivocul cu privire la atribuțiile Comisiei pentru situații excepționale, atribuțiile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică în contextul gestionării situației excepționale în sectorul energiei electrice care a fost declanșată și urmare a limitărilor în aprovizionarea cu gazele naturale, ș.a. AI argumentează și necesitatea armonizării cadrului legal național cu cel european: versiunii adaptate a Regulamentului UE nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind Integritatea și transparența pieței angro de energie.

II. Analiza acestui proiect prin prisma principiilor de reglementare a activității de întreprinzător stabilite de Legea nr. 235 și 424:

- Articolul 2 se completează cu definiția „informații cu caracter exact” însă care este destul de neclară și greu de înțeles (*informații care indică un ansamblu de circumstanțe existente sau despre care există motive justificate de a crede că vor exista, un eveniment care a avut loc sau despre care există motive justificate de a crede că va avea loc și care sunt suficient de precise pentru a duce la o concluzie în legătură cu efectul posibil al tuturor circumstanțelor sau al evenimentului asupra prețurilor la produsele energetice angro*). Se recomandă revizuirea acestei definiții.
- În p.5 din proiect se propune completarea art.9 cu un nou alineat care conține următorul text: *”și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate.”* Astfel de sintagmă este una incertă deoarece nu este clar ce fel de informație documente este necesar de a fi prezentate Agenției. Se recomandă fie de listat concret tipul informației sau de făcut referință la articolul din lege care conține tipul acestor informații. Sau de a indica expres că se vor solicita informațiile și rapoarte „stabilite în prezenta lege”. Conform principiilor de revizuire a cadrului normativ stabilite în Legea 424/2004, art. 2, lit. g), nu se admite stabilirea și solicitarea documentelor și informației cu privire la activitatea de întreprinzător decât cele stabilite expres și exhaustiv în legi. În ceea ce ține de noul alineat 5/1 cu care se completează articolul 9 se recomandă de a face referință expresă la Legea în baza căreia se constată situațiile excepționale în sectorul electroenergetic. La fel ridică semne de întrebare din punct de vedere juridic prevederea conform căreia *Hotărârile Agenției emise în temeiul prezentului alineat sunt executorii din momentul adoptării și nu pot fi suspendate de către instanța de judecată*.
- La articolul 12 alin.(9), se propune de înlocuit termenul fix de 10 ani pentru licența pentru operarea pieței energiei electrice cu termenul *„până la 10 ani, în conformitate cu Articolul 82/1 alineat (3)”*. Prin urmare este imprevizibilă astfel de prevedere care nu fixează un termen concret de valabilitate a licenței.
- La amendamentul pentru art. 78, 82/1, 85/3 se fac referințe vagi la *„actele normative de reglementare aprobate de Agenție.”*, *„cerințele stabilite de legislație”* și *„în conformitate cu actele normative în vigoare”*.
- La articolul nou 82/1 care stabilește criteriile de desemnare a operatorului pieței energiei electrice se recomandă de a veni cu mai multe clarificări ce ține de sintagma *”dovedește*

capabilitatea" de către operatorul proprietar de a asigura cuplarea efectivă a pieței energiei electrice pentru ziua următoare și a pieței energiei electrice pe parcursul zilei din Republica Moldova cu piețele similare integrate la nivel european.

- Articolul nou propus 85/3 conține mai multe sintagme care, în viziunea noastră, sunt incerte și necesită a fi revizuite: "*în mod efectiv și în timp util*", "*să notifice fără întârziere Agenția*", "*publicate în mod efectiv, simultan și complet*", "*publicate în mod efectiv și complet cât mai repede posibil*", "*alte informații oficiale cu accesibilitate limitată*." "*obligată să notifice fără întârziere Agenția*".
- Articolul 95 se completează cu alineat nou potrivit căruia *Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de la 10% la 15% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, a altor persoane juridice pentru neexecutarea hotărârilor Agenției pe subiecte ce țin de disfuncționalitatea pieței energiei electrice. În acest caz, hotărârile Agenției privind aplicarea sancțiunii financiare nu se suspendă de către instanța de judecată.* La fel sancțiuni de 1%, 3%, 5% și 10% se prevăd și în articolele 95/1 și 95/2 di proiect. În acest context este necesar de a modifica și Analiza de Impact aducând mai multe argumente despre necesitatea și oportunitatea acestor modalități de sancțiune și a mărimii acestora. Cel puțin Regulamentul UE nr. 1227/2011 nu prevede astfel de modalități și mărimi de sancționare, ci prevede că sancțiunile prevăzute trebuie să fie eficiente, disuasive și proporționale și să reflecte natura, durata și gravitatea încălcărilor, daunele produse consumatorilor și beneficiile potențiale obținute de pe urma tranzacțiilor bazate pe informații privilegiate și a manipulării pieței.

III. Concluzii

Proiectul poate fi susținut ținându-se cont de cele menționate în prezenta Opinie.

Oleg Chelaru,
Tel: 079530727

Proces-Verbal

al ședinței de lucru în format online din data de 12 octombrie 2023, cu participarea reprezentanților Ministerului Energiei, Ministerului Justiției și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, privind modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică .

Au participat:

1. Secretar de Stat, Ministerul Energiei	<i>Constantin BOROSAN</i>
2. Secretar de Stat, Ministerul Justiției	<i>Stanislav COPEȚCHI</i>
3. Consilier de Nivel Înalt al Uniunii Europene în domeniul energiei	<i>Alexandru SANDULESCU</i>
4. Consilier în cadrul cabinetului Ministrului Justiției	<i>Ion GLAVAN</i>
5. Șef interimar, Direcția energie electrică, Ministerul Energiei	<i>Ion ANDRONIC</i>
6. Șef Direcția juridică, Ministerul Energiei	<i>Ludmila MALAI</i>
7. Șef Secția contravenții, Departamentul juridic, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică	<i>Iulian GUZUN</i>
8. Consultant principal, Direcția energie electrică, Ministerul Energiei	<i>Nicolae NEGRU</i>
9. Consultant principal, Secția drept privat, Direcția avizare acte normative, Ministerul Justiției	<i>Carolina TATARU-BOBUȚAC</i>
10. Expert BERD în cadrul Ministerului Energiei	<i>Lilian BARCARU</i>

În cadrul ședinței, a fost pusă în discuție normele alin. (5¹) și (5²) propuse pentru completarea art. 9 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică precum și cele privind completarea art. 214 din Codul administrativ al Republicii Moldova cu alin. (10).

Referitor la completarea art. 9 cu alin. (5¹) și (5²) Legea nr.107/2016, care se referă la elaborarea aprobarea/emiterii în regim de urgență de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a proiectelor de hotărâri, proiectelor de decizii, precum și controlul executării, sau modalitatea de suspendare a hotărârilor aprobate în aceste circumstanțe, în opinia Ministerului Justiției, aceste prevederi instituie un regim juridic excesiv, derogator de la toate principiile generale, respectiv a fost opinat faptul că rolul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică diferă de cel al Comisiei pentru Situații Excepționale. Prin urmare, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nu îi pot fi atribuite competențe de adoptare a unor acte normative în condiții derogatorii de la prevederile generale.

Reprezentanții Ministerului Energiei, alături de reprezentanții Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică au argumentat necesitatea existenței normelor și au explicat aplicabilitatea acestora în practică. A fost subliniat faptul că proiectul vine să reglementeze situațiile pentru care la momentul actului nu există soluții juridice.

Suplimentar, reprezentantul Ministerului Justiției a menționat că exceptarea actelor administrative emise de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în condițiile de gestionare a disfuncționalităților pe piața energiei electrice, urmează să fie supuse regulilor generale în materie de drept administrativ, consacrate în cadrul Codului administrativ.

La acest subiect, de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a fost menționată susținerea unei asemenea prevederi, expunând procedura de adoptare a actelor, dar și modalitatea de aducere la cunoștința părților a deciziilor adoptate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Au fost date citirii prevederile art. 16 alin. (10) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, care atestă momentul intrării în vigoare a hotărârilor și deciziilor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, precum și momentul din care acestea încep să producă efecte juridice.

Evenimentele anterioare atât de pe piața gazelor naturale cât și piața energiei electrice, au demonstrat faptul că o bună activitate a pieței trebuie să fie organizată pe bază de stabilitate, continuitate în aprovizionare și condiții de siguranță garantată pentru consumatorii finali. Astfel, în cazul în care cel puțin un participant important la piața energiei nu își va respecta/îndeplini cu bună credință atribuțiile nominalizate și pe piață se constată o disfuncționalitate dintre cele nominalizate în mod exhaustiv în art. 85¹ al Proiectului actului normativ supus avizării, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va adopta actele corespunzătoare pentru corectarea comportamentului titularului de licență.

Într-o altă ordine de idei, reprezentanții Ministerului Justiției au pus în discuție și prevederile de la pct. 26 și 27 din proiect, prin care se propuneau un șir de completări în cuprinsul art. 95 din Legea nr. 107/2016, precum și includerea unor articole noi (95¹ și 95²) în cuprinsul acesteia. Unele din aceste prevederi vizează posibilitatea aplicării de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a unor sancțiuni pentru încălcarea prevederilor legii, în privința cărora este precizat doar plafonul minim al sancțiunii respective. În acest context, reprezentanții Ministerului Justiției au invocat faptul că aceste prevederi ar putea fi aplicate excesiv de către Agenție.

Reprezentanții Ministerului Energiei au remarcat că în cazul pct. 26 intenția este ca Agenția, în calitate de autoritate independentă față de Guvern și Parlament, aplică sancțiuni proporțional gravității încălcărilor. În cazul stabilirii unui plafon maxim, beneficiul rezultat din manipularea pieței poate fi estimat din timp și poate fi mai mare decât sancțiunea aplicată.

În legătură cu prevederile de la pct. 27 din proiect, în particular cele de la art. 95², s-a remarcat că, referitor la sancțiunile prevăzute la alin. (1)-(3) din articolul dat (unde sunt prevăzute doar plafoanele minime ale sancțiunilor), limitele maxime ale acestora pot fi deduse implicit din prevederile alin. (4) al articolului dat.

În contextul explicațiilor oferite de către reprezentanții Ministerului Energiei, participanții la ședință din partea Ministerului Justiției au sugerat ca să se examineze posibilitatea unor intervenții suplimentare în textul prevederilor respective din proiect, astfel încât să se sporească claritatea normelor date și să se reflecte fără echivoc cele menționate ca explicații sau, cel puțin, ca să se asigure o explicație corespunzătoare a acestor prevederi în cuprinsul notei informative aferente proiectului de lege.

Reprezentanții Ministerului Energiei au menționat că, formularea prevederilor în cauză au fost discutate într-un format mai extins cu Secretariatul Comunității Energetice și reprezintă varianta de consens care este reflectată și în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale modificată în luna iulie 2022.

Astfel, urmare a dezbaterilor din cadrul ședinței, au fost luate următoarele **Decizii**:

1. A fost agreat modificarea redacției actuale a prevederilor pct. 5 din proiectul de Lege, care presupune completarea art. 9 cu alin. (5¹) și (5²) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, prin excluderea textului „*Hotărârile Agenției emise în temeiul prezentului alineat sunt executorii din momentul adoptării și nu pot fi suspendate de către instanța de judecată*”.

2. De comun acord dintre Ministerul Energiei, Ministerul Justiției, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a fost identificată o formulare la art. II din proiectul de Lege, care presupune completarea art. 214 din Codul Administrativ nr. 116 /2018 cu alin (10) cu următorul cuprins:

„(10) *Nu pot fi suspendate hotărârile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pe subiecte ce țin de disfuncționalitatea pieței energiei electrice prevăzute la art. 81¹ alin. (3) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.*”;

3. Ministerul Energiei va modifica Nota informativă la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (*asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice*), prin referință la Decizia Comisiei pentru Situații Excepționale nr. 2 din 25 februarie 2023, care a pus în sarcina Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (succesor pe domeniul energiei fiind Ministerul Energiei în temeiul Hotărârii Guvernului nr.118/2023) elaborarea și prezentarea spre aprobare Guvernului a proiectului unei Legi Speciale care să prevadă neaplicarea prevederilor privind procedurile de licitație pentru achiziția energiei electrice conform Legii nr. 107/2016.

Totodată întru introducerea unei clarități, în Nota informativă urmează a fi descrise punctual situațiile de disfuncționalitate a pieței energiei electrice prevăzute la art. 81¹ alin. (3) din proiect, pentru care se impune aprobarea unei Hotărâri a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică de constatare a disfuncționalității și de impunere a unei obligații întru elucidarea acestora, respectiv, argumentarea de rigoare privind care este necesitatea ca, aceste Hotărâri să nu poată fi suspendate prin introducerea excepției de la prevederile Codului Administrativ nr. 116/2018. Tot cu această ocazie se va asigura și elucidare mai detaliată în cuprinsul notei informative a aspectelor legate de aplicarea sancțiunilor în conformitate cu prevederile art. 95 și 95² din proiect, cu reflectarea tuturor explicațiilor furnizate în cadrul ședinței de către reprezentanții autorului proiectului.

Constantin BOROSAN

Digitally signed by Borosan Constantin
Date: 2023.10.24 16:47:05 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandru SANDULESCU

DocuSigned by:

Alexandru Sandulescu

75CD19C343B5436...

Ludmila MALAI

Digitally signed by Malai Ludmila
Date: 2023.10.24 17:26:40 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ion ANDRONIC

Digitally signed by Andronic Ion
Date: 2023.10.24 13:16:08 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lilian BARCARU

Digitally signed by Barcaru Lilian
Date: 2023.10.24 13:33:14 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex. Nicolae NEGRU

Digitally signed by Negru Nicolae
Date: 2023.10.24 13:13:18 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Stanislav COPETCHI

Digitally signed by Copetchi Stanislav
Date: 2023.10.24 10:59:56 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ion GLAVAN

Digitally signed by Glavan Ion
Date: 2023.10.24 10:39:14 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Julian GUZUN

Digitally signed by Guzun Iulian
Date: 2023.10.24 14:36:36 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Carolina

TATARU-BOBUTAC

Digitally signed by Tataru-Bobutac Carolina
Date: 2023.10.24 10:37:26 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

De la: "Tatiana Gotisan" <TGotisan@premierenergy.md>

Țintă: "Constantin Borosan" <constantin.borosan@energie.gov.md>

Că: "alexandru sandulescu" <alexandru.sandulescu@eu-advisers.md>, "Gomez Pascual, Jose Luis" <jlgomez@premierenergy.md>

Trimis: luni, 30 octombrie, 2023 14:28:03

Subiect: Legea 107

Buna ziua dl Constantin,

Expediez unele prevederi necesare a fi incluse in legea 107 din punctul nostru de vedere (in galben):

1. art.7 alin.(2) lit.a) - se completează:

elaborează și aprobă metodologiile de calculare, de aprobare și de aplicare a prețurilor reglementate pentru energia electrică și pentru energia termică produsă de centralele electrice de termoficare urbane, prețurilor reglementate conform prevederilor art.85¹, a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice, pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, inclusiv a tarifelor diferențiate în funcție de nivelul de tensiune al rețelelor electrice, a tarifului reglementat pentru serviciul de operare pieței energiei electrice, precum și a prețurilor reglementate pentru energia electrică furnizată de furnizori central de energie electrică, pentru energia electrică furnizată de furnizorul de ultimă opțiune și pentru energia electrică furnizată de furnizorul serviciului universal, inclusiv a tarifelor binome și a prețurilor diferențiate în funcție de orele de consum;

2. art.81¹ alin.(1) - se completează:

Un număr insuficient de participanți la licitațiile organizate de furnizorul serviciului universal și furnizorii de ultimă opțiune conform art. 68 alin. (8) și operatori de sistem;

3. art.85¹ alin.(1) - se completează:

În cazul în care numărul vânzătorilor potențiali de energie electrică, furnizorilor de servicii de echilibrare sau de servicii de sistem nu permite organizarea unei piețe concurențiale sau distorsionează funcționarea corectă a pieței, Agenția este în drept să stabilească derogări de la mecanismele de piață și mecanism reglementate de asigurare a vânzării și achiziției energiei electrice sau a serviciului respectiv și să stabilească prețuri și după caz cantități reglementate, conform metodologiei aprobate de Agenție.

4. art.96 alin.(14²) - se completează:

Până la crearea condițiilor de funcționare concurențială a pieței energiei electrice de echilibrare și a pieței serviciilor de sistem, Agenția stabilește mecanisme reglementate de funcționare în conformitate cu art. 85¹ și aprobă în termen de 4 luni metodologia de calculare a prețurilor reglementate pentru cantitățile de energie electrică sau de servicii oferite prin mecanisme reglementate stabilite în conformitate cu prevederile prezentei legi.

Întru a avansa dl Secretar de stat cu construcția centralei avem nevoie ca sa stabilim termeni de elaborare a reglementarilor si nume a metodologie in baza căreia vor fi calculate preturile reglementate si serviciile de sistem.

Trăiește bine,

Tatiana Gotisan

Director Reglementări, Tarife și Achiziții de energie

tel.: + 373 22 43 10 42

mob.: + 373 62 16 10 42

tgotisan@premierenergy.md

www.premierenergydistribution.md

str. Andrei Doga 4, MD-2024, Chișinău, Republica Moldova

Primiți acest mesaj doar dacă este absolut necesar. Este important să protejăm mediul înconjurător.